

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Fonyód Város Önkormányzata

2015. évben felülvizsgált egységes szerkezetbe foglalt

2013

Türr István Képző és Kutató Intézet
Cím: 1054 Budapest, Széchenyi u. 14.

Telefon: 06-1-882-3454

email: ugyfelszolgalat@tkki.hu

web: www.tkki.hu

MAGYARY
PROGRAM

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	13
Célok	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	27
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	55
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	69
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	78
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	84
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	92
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	95
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	95
1. A HEP IT részletei.....	96
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	96
A beavatkozások megvalósítói.....	96
Jövőképünk.....	97
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	97
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	103
3. Megvalósítás.....	105
A megvalósítás előkészítése	105
A megvalósítás folyamata.....	105
Monitoring és visszacsatolás	107
Nyilvánosság	107
Érvényesülés, módosítás	108
4. Elfogadás módja és dátuma	109

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Fonyód Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Fonyód természeti környezete

Fonyód Somogy megyében, a Balaton déli partján Nagy-Berek mellett fekszik. A 232 m magas Várhegy és a mellette álló 107 m magas Sipos-hegy szigetként emelkedik ki a környező Nagy-Berek lapos, vizenyős rétvilágából. A település fekvése adja a csodálatos fonyódi panorámát, és lehetőséget biztosít arra, hogy a Sipos-dombról belátható legyen a Balaton délnyugati medencéje. A hegyek vulkanikus eredetűek, és a veszprémi part tanúhegyeivel egy időben, jóval a Balaton születése előtt alakultak ki. A Várhegy északi oldala közvetlenül a víz fölött tornyosul, az 5200 lakosú város házai félkörívben, a mocsárból kiemelkedő dombok oldalára települtek. A településről az első írásos emlék Szent László király összeíró levelében 1082-ben jelent meg. A török elleni háborúk idején a zsombékos, nádas, sásos mocsár közepén vár állott, a híres „sasfészek”, élén Palonai Magyar Bálint kapitánnyal. A várat a törökök 1575-ben elfoglalták és teljesen megsemmisítették. A 150 évig tartó megszállás miatt a település elpusztult, még az 1848-49-es szabadságharc idején is csak 17 házból álló uradalmi pusztából volt, ahol zsellérek és halászok éltek. A Balaton magas vízállása idején lényegében sziget volt, még a XX. század húszas éveiben is csak egyetlen földút kötötte össze a szárazfölddel. Fonyód-pusztának a XVI. századtól kezdve vízi összeköttetése volt Szigligettel, az 1840-es években elkészült a Széchenyi István által kezdeményezett kikötő; a Kisfaludy gőzös gyakran kötött ki itt. A századfordulón kezdődött meg a menetrendszerű személyszállítás. A villa építések gróf Zichy Béla felparcellázott birtokán - a mai Bélatelepen - 1895-ben kezdődtek meg. Az új kikötő és a hajóállomás 1898-ban készült el, amelyet később nagyobb hajók fogadására is alkalmassá tettek. A Kaposvár felé vezető úton az egykori végvár helyét emlékpark jelöli várárokkal, stilizált palánkfalal, őrtornyokkal. A végvár feletti Présház étterem 22 méter hosszú pincéjéről nevezetes, ez Fonyód egyetlen, XIX. század elején épült népi műemlék jellegű épülete.

A Várhegy aljában Bélatelepre vezető Bartók Béla utca korzójáról a déli oldal egyik legszebb panorámája nyílik a Tapolcai-medence gyönyörű tanúhegyeire. A vasútállomástól a Sipos-hegyi Postás-kilátóhoz 1,5 km-es, a Várhegyi Berzsenyi-kilátóhoz 4 km-es sétaút vezet. A Berzsenyi-kilátóból a Balaton-felvidék legnagyobb áttekintést nyújtó körképe várja a kirándulókat. A Fő utca déli irányban, a városon kívül

---

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

dűlőútként folytatódik, ezen mintegy 5 km-nyi sétával a Nagy-Berekbe és Csisztapusztára, a híres gyógyfürdőhöz lehet eljutni. Innen további 4 km Buzsák, a népművészetéről méltán nevezetes község. Igény szerint és előzetes bejelentkezésre gyalog- és kerékpáros túrák indulnak a Balaton-part legszebb helyeire.

Történelmi múlt

Fonyód történetét földrajzi fekvése határozza meg, és az szorosan összefonódik a Balaton történetével. Régészeti feltárások eredményei tanúskodnak arról, hogy a Várhegyen és a Kopasz-dombon már a kőkorszak óta laktak emberek. Várostörténeti szempontból azonban a középkor a meghatározó, a település fejlődésében.

A honfoglalás kori időben a környék a pogány Koppány-vezér tulajdona. Vára és székhelye ugyan a közeli Somogyváron volt, de a szájhagyomány szerint a fonyódi hegyen is állt egy erődítménye, innen kaphatta a Vár-hegy a nevét.

A „Somogyi vár” tartozékként szereplő település már a XI. században faluként volt nyilvántartva. 1082-ben FONOLD alakban találkozunk nevével, majd a XIII. századig a pannonhalmi Szent Benedek rend birtoka. IV. Béla uralkodása után a király, majd a Marczali család tulajdona volt. 1332-ben már önálló plébániája is említésre került. Ezt követően Fonyód nevét a végvári harcok és Magyar Bálint fonyódi várkapitány tették nevezetessé. Felépült az alsó vár, földsáncokkal, vizes árokkal körülvéve. Maradványa ma a város legjelentősebb műemléke.

A török többször is megpróbálta elfoglalni a várat, de erre csak Magyar Bálint halála után, 1573-ban került sor. Ezután hosszú ideig hódoltsági terület lett és fokozatosan elnéptelenedett. A középkori Fonyód, hősies végvári szerep után, a XVI. század végére elpusztult. Hasonló sorsra jutott számos somogyi település is.

Fonyód fejlődése csak a török kiűzése után, a XVIII. század második felében indult meg. Ekkor a település a tóti Lengyel család birtokához tartozott, „puszta”-ként nyilvántartva.

Az újra telepítéssel kapcsolatos első anyakönyvi adat 1758-ból származik. Arról adott hírt a lengyeltóti halotti anyakönyvben, hogy meghalt „Kata asszony, a fonyódi révész felesége”, ezt követően az adatok lassan ugyan de sűrűsödtek az anyakönyvekben.

A Lengyel család ez idő tájt kezdi szőlővel betelepíteni az alsó vár feletti domboldalakat. A XIX. század közepére már virágzó szőlőkultúra alakult ki itt. 1848-ban a mai városmag helyén két hosszabb, rövidebb pincesor emlegetnek a korabeli leírások. A két hegy, Sípos-hegy és Vár-hegy közötti nyergen alakul ki a falu első utcája, a mai Fő utca.

1828-ban 86 lakosa, majd 1880-ban 332 lakosa volt a településnek. Az okleveles adatok szerint 1848-ban 158 szőlőbirtokosnak volt itt tulajdona.

E korban, az 1800-as évek első felében épült a város másik jelentős műemléke, a klasszicista stílusú, ma is eredeti állapotában álló Lenke utcai présház-borozó.

1850-ben megépül a „Déli-vasút” amely Budáról vezetett az Adriai tengerre. A vasút megépülése nem csak a Balaton déli partjának, hanem Fonyód fejlődésének is fontos eseménye volt. És bár 1890-ben a filoxéra tönkretette a szőlőültetvényeket, a balatoni fürdőkultúra kialakulása mégis jó irányban változtatta meg a település további sorsát.

Az 1890-es évektől egymás után épülnek a parti nyaralótelepek. A századfordulón már hármat találunk itt, a Zichy Béla által alapított Bélatelepet, a Sándortelepet, amelyet Berzsenyi Sándor járási tisztiorvosról neveztek el, valamint a Máriatelepet, amely nevét Széchényi Imre feleségéről, Andrássy Máriáról kapta. Itt szükséges megemlítenünk Dr. Szaplanczay Manó, Somogy vármegye tisztifőorvosának nevét, aki a századforduló idején lelkes propagandát fejtett ki a fonyódi Várhegyen építendő villák érdekében. (A mai Bartók Béla utca.) Itt építi fel ma is álló, saját nyaralóját.

Az 1930-as években alakul ki Fonyódliget a település keleti részén, és Alsó-Bélatelepet a Várhegy nyugati lábánál.

Gazdasági helyzetkép

Működő vállalkozások gazdálkodási forma szerint Fonyódon (KSH)

A KSH működő vállalkozásnak tekinti:

„Egy adott évben **működő vállalkozásnak** tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele, vagy foglalkoztatottja. A vállalkozási demográfia a vállalkozások működését mindig egy adott időszakra, konkrétan egy adott évre vizsgálja. A demográfiai felmérésben a működő vállalkozások köre az adott évre vonatkozó tényleges statisztikai és adóadatok alapján, mindig utólag kerül megállapításra, ezen adatok beérkezése után.”

A KSH jelenleg a 2010. évvel bezárólag érhetőek el a legfrissebb adatok Fonyód városra vonatkozólag.

Megnevezés	2008. év	2009. év	2010. év
Működő vállalkozások	455	443	449
Egyéni vállalkozás	261	248	250
Társas vállalkozás	194	195	199
Jogi személyiség nélküli társas vállalkozások	81	74	73
Bt	74	68	67
Közkereseti Társaság	7	6	6
Jogi személyiségű társas vállalkozások	113	121	126
Gazdasági társaságok	111	118	123
Kft	110	117	122
Rt	1	1	1
Szövetkezet	0	0	0
Egyéb jogi személyiségű vállalkozások	2	3	3
ügyvédi, jogtanácsos iroda	2	3	3

Mint a fenti táblázatból látható, alapvetően a 2008 – 2010-es időszakban a működő vállalkozások száma közel azonos maradt.

Az egyéni vállalkozások a vizsgált időszakban a működő vállalkozások 44-46%-át tették ki, míg a társas vállalkozások 54-56%-át. Nagyobb változások a jogi személyiség nélküli társas vállalkozásokon belül voltak. Itt megállapítható, hogy 2008-ról 2010-re 9,5%-kal csökkent a Bt-k száma, amihez a KKT-k számának százalékos csökkenését is hozzátevé láthatjuk, hogy a jogi személyiség nélküli társas vállalkozások 9,9%-os csökkenést produkáltak. Ezt főként a gazdasági válság elnyújtott következményének tudhatjuk be, valamint annak, hogy kedvezőbbé váltak a Kft-k alapításának feltételei, mely a Bt-k egy részének Kft-vé való alakulását is maga után vonta.

Ezzel szemben 2008 – 2010 között a gazdasági társaságok száma 10,8%-kal növekedett, melynek egyik okaként a 2007. évi törvényi szabályozások megváltozását jelölhetjük meg. Ennek értelmében csökkent az alapításhoz szükséges tőke és felelősségvállalás mértéke is.

A vállalkozások gazdasági formáját tekintve megállapítható, hogy a városban inkább a mikro és kisvállalkozások a jellemzőek.

A vállalkozások tevékenységi területét vizsgálva a kereskedelem kategóriába tevékenykedik a legtöbb vállalkozás, majd ezt követik az ingatlanügyekkel, gazdasági szolgáltatással foglalkozó vállalkozások. Ez

mindenképpen arra utal, hogy a balatoni ingatlanforgalom és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások élénkülést hoztak a városban, ebben a vállalkozási körben.

A harmadik leggyakoribb tevékenységi kör a vállalkozások tevékenységében a vendéglátás és szálláshely szolgáltatás.

A fenti 3 kiemelt vállalkozási tevékenység mindegyike kapcsolódik az idegenforgalomhoz, tehát a vállalkozások szerkezete is egyértelműen igazolja a városban az idegenforgalom dominanciáját.

A statisztikai adatok tanulsága szerint a vállalkozások számának növekedése kisebb a megyei átlagnál, azonban a működő vállalkozások megerősödését tükrözi, hogy az iparűzési adót fizetők számának csökkenése ellenére is folyamatosan nő a városban az iparűzési adó bevétel. Az idegenforgalmi adóbevétel idősoros vizsgálata a kereskedelmi és magánszálláshely szolgáltatók forgalmának folyamatos csökkenését tükrözi.

Iparűzési és idegenforgalmi adóbevételek Fonyódon

Év	Iparűzési adó (Ft)	Idegenforgalmi adó (Ft)	Iparűzési adót fizetők száma (fő)
2007.	110 396 929	16 619 987	782
2008.	115 205 583	30 250 662	650
2009.	119 155 131	35 680 712	745
2010.	94 234 393	26 230 049	752
2011.	94 738 535	29 912 250	748
2012.	93 162 767	32 760 442	752
2013.	108 952 000	37 115 000	557
2014	127 683 080	33 125 922	592

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

2007 - 2008 között az iparűzési adó alanyok száma csökkent közel 16,9%-kal, mely a válság egyik következménye volt. Ugyanakkor az iparűzési adóbevétel növekedett 4,36%-kal, változatlan százalékos érték mellett. Az idegenforgalmi adó növekedése is a válsággal köthetjük össze, mivel 2012-ig az 1 fő/éjszakára jutó adó nagyság nem változott, ennek ellenére 2007-ről 2008-ra 82%-os növekedés tapasztalható. Ennek oka annak köszönhető, hogy a vendégéjszakák száma ugyanebben az időszakban 94,5%-kal növekedett.

2.1.3. Kereskedelem, vendéglátás

Kiemelten foglalkozunk az ágazati szerkezeten belül a kereskedelemmel, mivel a város gazdaságának idegenforgalmi dominanciájához szorosan kapcsolódik és a vállalkozások tevékenységi köre is ebben az ágazatban volt a legmagasabb a városban.

Az elmúlt években Fonyódon is megjelentek az áruházláncok üzletei, amelyek révén egész éven át megnövekedett a város kereskedelmi vonzása.

Fonyódi kiskereskedelmi üzletek jelentős részére jellemző a szezonális nyitva tartás, azaz csak a nyári időszakban üzemelnek. A balatoni idegenforgalom utóbbi években történt visszaesése miatt jellemző, hogy szezonális időszakban is sok az üresen álló üzlethelyiség, melyet a rövid szezon alatt a vállalkozások nem tudnak gazdaságosan üzemeltetni.

Kiskereskedelmi üzletek számának alakulása Fonyódon

Megnevezés	2007	2008	2009	2010	2011
Kiskereskedelmi üzletek száma (db)	199	191	194	100	101
Üzemanyagtöltő állomások száma (db)	2	2	2	1	1
Használtcikk-szaküzletek száma (db)	5	3	3	1	4
Gépjármű-szaküzletek száma (db)	1	1	1	2	2
Gépjárműalkatrész-szaküzletek száma (db)	1	1	1	1	1
Motorkerékpár- és- alkatrész-szaküzletek száma (db)	1	1	1	n.a.	n.a.
Élelmiszer- és vegyes üzletek, áruházak száma (db)	36	34	35	21	19
Megnevezés	2007	2008	2009	2010	2011
Vegyesiparcikk-üzletek és áruházak száma (db)	11	8	9	4	4
Zöldség-, gyümölcs-szaküzletek száma (db)	6	6	6	3	3
Hús-, húсарu-szaküzletek száma (db)	3	3	3	3	4
Halszaküzletek száma (db)	1	1	1	n.a.	n.a.
Kenyér-, pékáru- és édesség-szaküzletek száma (db)	4	6	6	6	6
Palackozott italok szaküzleteinek száma (db)	2	2	3	2	2
Dohányáru-szaküzletek száma (db)	5	5	5	2	2
Egyéb élelmiszer-szaküzletek száma (db)	4	4	3	1	1
Illatszerszaküzletek száma (állatgyógyászati termékek üzletével együtt) (db)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Textilszaküzletek száma (db)	2	1	1	2	2
Ruházati szaküzletek száma (db)	27	26	25	5	5
Lábbeli-, bőráru-szaküzlet száma (db)	6	5	5	2	2
Bútor,- háztartási cikk- és világítástechnikai szaküzletek száma (db)	1	1	1	n.a.	n.a.
Elektromos háztartási készülékek szaküzleteinek száma (db)	2	1	n.a.	n.a.	n.a.
Festékek, vasáruk, barkács- és építési anyagok szaküzleteinek száma (db)	11	14	14	6	7
Könyv-, újság-, papíráru-szaküzletek száma (db)	11	15	n.a.	n.a.	n.a.
Egyéb iparcikk-szaküzletek száma (db)	56	50	n.a.	n.a.	n.a.
Nagykereskedelmi raktárak száma összesen (db)	3	2	3	3	3
Mezőgazdasági termék nagykereskedelmi raktárak száma (db)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Élelmiszer-nagykereskedelmi raktárak száma (db)	2	2	3	2	2
Háztartásicikk nagykereskedelmi raktárak száma (db)	1	n.a.	n.a.	1	1
Egyéb szakosodott nagykereskedelmi raktárak száma (db)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Kölcsönzőhelyek száma összesen (db)	6	5	n.a.	n.a.	n.a.
Gépjármű-kölcsönzőhelyek száma (db)	3	2	n.a.	n.a.	n.a.
Fogyasztásicikk-kölcsönzőhelyek száma (db)	3	3	n.a.	n.a.	n.a.
Termelői borkimérések száma (db)	1	1	2	n.a.	n.a.
Illatszerszaküzletek száma (db)	1	1	1	1	1

www.KSH.hu

A településen 2007 és 2011 között a kiskereskedelmi üzletek voltak a legjellemzőbbek. Ezen időszak alatt az üzletek száma 49,2%-kal csökkent, ami főként a 2008. évi gazdasági válságnak és utóhatásainak köszönhető. Kiemelendő a vegyesiparcikk üzletek és áruházak számának csökkenése, ami 63,6%, de az élelmiszer, vegyes üzletek és áruházak száma is 47,2%-kal csökkent.

Alapvetően elmondható, hogy a kiskereskedelmi üzleteket nagy részben az élelmiszer üzletek valamint a ruházati szaküzletek alkotják.

Fogyasztás szerkezete:

A válság hatására a lakossági fogyasztás szerkezete átalakult. Megnövekedett a teljes egészen belül az „élelmiszerek és alkoholmentes italokra” és a „lakásfenntartás, háztartási energiára” fordított összegek nagysága és lecsökkent a „vendéglátás és szálláshely szolgáltatás” és „egyéb termékek és szolgáltatásokra” fordított költségek nagysága.

Vendéglátó üzletek száma Fonyódon

Megnevezés	2010.12.31		2011.12.31		2012.12.31	
	Fonyód	Somogy megye	Fonyód	Somogy megye	Fonyód	Somogy megye
Étterem, büfé	57	1 454	53	1 456	60	1 449
Cukrászda	4	176	5	188	3	192
Italbolt	17	860	19	884	21	875
Díszkó	0	54	0	47	0	46
Rendezvény – parti szervíz	0	2	0	1	0	1
Tálalókonyha	0	14	0	14	0	13
Munkahelyi, központi főzőkonyha	4	174	4	184	5	176
Összesen	82	2 734	81	2 774	89	2 752

www.KSH.hu

A vendéglátóhelyek száma 2010-ről 2011-re minimális 0,01%-os csökkenést mutat, míg 2012-re a bázis évhez viszonyítva 8,5%-ra növekedett. Ez nagyrészt az éttermek, büfék számának változásával hozhatók összefüggésbe. Itt megállapítható, hogy számuk 2010-ről 2011-re 7,00%-kal csökkent majd ezt követően 2011-ről 2012-re 13,2%-kal növekedett, ami 2010-hez képest 5,3%-os növekedést jelent.

A megyei viszonylatokhoz mérve megállapítható, hogy a vizsgált három évben ellentétes folyamatok játszódtak le az éttermek, büfék számának változásában Fonyódon, mint Somogy megyében.

Ez a hektikusság összefüggésben van a balatoni idegenforgalom és az időjárás tendenciáival.

2.1.4. Idegenforgalom

Fonyód Város gazdaságának meghatározó jellemzője az idegenforgalom. A Dél-Dunántúli Régió belül a turisztikai magterületek lehatárolásában a Balaton déli partja kiemelt 1. számú magterületként került megjelölésre.

Az idegenforgalom kiemelt gazdasági jelentőségét tükrözik az alábbi adatok is.

Megnevezés	Szállásadók száma (fő)				Férőhelyek száma (db)			
	Országos	Somogy megye	Fonyódi kistérség	Fonyód	Országos	Somogy megye	Fonyódi kistérség	Fonyód
2010. év	38 307	13 177	5 371	1 179	224 719	74 143	30 103	6 920
2011. év	37 129	12 740	5 015	1 192	221 546	72 001	28 084	7 010
2012. év	36 249	12 605	4 863	1 082	219 054	70 322	26 714	6 150

KSH adatok

Fonyód a Fonyódi kistérség szállásadóinak az elmúlt években 21,95%- 23,77%-át átadja, akik férőhelyek tekintetében 22,99%-24,96%-os arányt képviselnek. Megyei szintre vetítve megállapíthatjuk, hogy 8,95%-9,36%-os részét képezik az összes szállásadónak, ami tekintve, hogy a Balaton déli partja legnagyobbbrészt Somogy megyéhez tartozik, jó aránynak minősül.

Fonyódon az elmúlt három évben, a vendéglátó üzletekhez hasonlóan nem határozhatunk meg egy tendenciát sem növekvő, sem csökkenő irányba.

2010. évben 1179 szállásadó regisztráltak, a következő évben már 1,1%-kal többet, azonban 2012. évre a számuk 1082 szállásadóra csökkent, ami 9,2%-os csökkenést eredményez.

A férőhelyek számát tekintve hasonló eredményeket láthatunk, 2010-ről 2011-re 1,3%-os növekedést tapasztalhatunk, a következő évben viszont 12,3%-os csökkenés történt.

Az egy szállásadóra jutó férőhelyek száma a következőképpen alakul: 2010-ben 5,87, 2011-ben 5,88, míg 2012-ben 5,68. Ebből megállapítható, hogy az egy szállásadóra jutó férőhelyek száma stagnál.

Vendégek és vendégéjszakák száma

Mutatók	2010. év		2011. év		2012. év	
	Országos	Fonyód	Országos	Fonyód	Országos	Fonyód
Összes vendég száma kereskedelmi szálláshelyen	7 473 339	29 346	8 021 069	28 409	8 385 169	37 109
Összes vendégéjszaka száma kereskedelmi szálláshelyen	19 554 438	97 380	20 615 517	94 169	21 805 200	116 076
Vendégek átlagos tartózkodási ideje kereskedelmi szálláshelyen (éjszaka)	2,6	3,3	2,6	3,3	2,6	3,1
Összes vendég száma magán szálláshelyeken (fő)	869 464	5 243	877 475	5 376	953 902	6 022
Összes vendégéjszaka száma magán szálláshelyeken (éjszaka)	3 250 604	35 682	3 264 140	36 609	3 368 460	32 151
Vendégek átlagos tartózkodási ideje magán szálláshelyeken (éjszaka)	3,7	6,8	3,7	6,8	3,5	5,3
Összes vendég száma	8 342 803	34 589	8 898 544	33 785	9 339 071	43 131
Összes vendégéjszaka száma (éjszaka)	22 805 042	133 062	23 879 657	130 778	25 173 660	148 227
Vendégek átlagos tartózkodási ideje	2,7	3,8	2,7	3,9	2,7	3,4

A vendégek száma az országos adatokat tekintve egyenletes növekedést mutat a vizsgált időszakban, Fonyód városában azonban 2011-re egy 1,9%-os visszaesést figyelhetünk meg, ezt követően azonban a bázis évhez - 2010-hez – viszonyítva egy 28,2%-os növekedés történt. Ennek okát abban látjuk, hogy a második legmelegebb nyár volt a 2012-es az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) jelentése szerint, melyben egyharmadával kevesebb eső esett, mint szokott, és az augusztus bekerült az évszázad legszárazabb augusztusai közé. Ez főként a belföldi vendégek számát növelte, melyet a következő táblázatokban mutatunk be a magánszálláshelyek és kereskedelmi szálláshelyek adatainak elemzése kapcsán.

A vendégéjszakák tekintetében megállapítható, hogy az országos adatokhoz mérten átlagosan több időt töltenek vendégeink Fonyódon.

Ha a magánszálláshelyek és kereskedelmi szálláshelyek adatait vizsgáljuk, láthatjuk, hogy a magán szálláshelyeken a vendégek közel dupla annyi időt töltenek, mely nagyrészt köszönhető annak, hogy a kereskedelmi szálláshelyek többszörösen magasabb árakkal dolgoznak.

Kereskedelmi szálláshelyek adatai Fonyódon (KSH)

Megnevezés	2010. év		2011. év		2012. év	
	Fonyód	Országos	Fonyód	Országos	Fonyód	Országos
külföldi vendégek száma kereskedelmi szálláshelyen	3 338	3 462 021	3 020	3 821 751	3 232	4 163 641
külföldi vendégéjszakák kereskedelmi szálláshelyen	8 563	9 613 728	8 501	10 410 774	7 908	11 392 183
belföldi vendégek száma kereskedelmi szálláshelyen	26 008	4 011 318	25 389	4 199 318	33 877	4 221 528
belföldi vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyen	88 817	9 940 710	85 668	10 204 743	108 168	10 413 017
Külföldiek átlagos tartózkodási ideje kereskedelmi szálláshelyen	2,6	2,8	2,8	2,7	2,4	2,7
Belföldiek átlagos tartózkodási ideje kereskedelmi szálláshelyen	3,4	2,5	3,4	2,4	3,2	2,5
Összes vendég száma kereskedelmi szálláshelyen	29 346	7 473 339	28 409	8 021 069	37 109	8 385 169
Összes vendégéjszaka száma kereskedelmi szálláshelyen	97 380	19 554 438	94 169	20 615 517	116 076	21 805 200
Vendégek átlagos tartózkodási ideje kereskedelmi szálláshelyen (éjszaka)	3,3	2,6	3,3	2,6	3,1	2,6

A kereskedelmi szálláshelyeken a táblázat adatait szemlélve megállapíthatjuk, hogy a külföldi vendégéjszakák száma a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent Fonyódon, míg az országos átlagot tekintve nőttek.

Ezzel szemben a belföldi vendégéjszakák száma 21,8%-kal növekedett Fonyódon 2010-ről 2012-re, míg az országos növekedés 4,8% volt csupán. Ez két kiemelkedő dolognak köszönhető. Az elmúlt évek során a Balatoni turizmus népszerűsítése kiemelt, létfontosságú feladat volt a part menti települések esetében. Az itt létrejövő fejlesztések célja egyrészt az volt, hogy mind jobban kielégítsék a vendégek igényeit, ezáltal véve fel a versenyt a szintén az átlagjövedelmekkel megfizethető horvátországi, szlovéniai, olaszországi tengerparti turizmussal. Másik oka, pedig a már említett kiemelkedő időjárási körülmények.

Magánszállások adatai Fonyódon (KSH)

Mutatók	2010. év		2011. év		2012. év	
	Országos	Fonyód	Országos	Fonyód	Országos	Fonyód
Külföldi vendégek száma magán szálláshelyeken (fő)	236 221	2 100	245 993	2 156	268 722	2 527
Külföldi vendégéjszakák száma magán szálláshelyeken (éjszaka)	1 086 837	16 820	1 137 485	17 500	1 187 014	15 510
Belföldi vendégek száma magán szálláshelyeken (fő)	633 243	3 143	631 482	3 220	685 180	3 495
Belföldi vendégéjszakák száma magán szálláshelyeken (éjszaka)	2 163 767	18 862	2 126 655	19 109	2 181 446	16 641
Külföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje magán szálláshelyeken (éjszaka)	4,6	8,0	4,6	8,1	4,4	6,1
Belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje magán szálláshelyeken (éjszaka)	3,4	6,0	3,4	5,9	3,2	4,8
Összes vendég száma magán szálláshelyeken (fő)	869 464	5 243	877 475	5 376	953 902	6 022
Összes vendégéjszaka száma magán szálláshelyeken (éjszaka)	3 250 604	35 682	3 264 140	36 609	3 368 460	32 151
Vendégek átlagos tartózkodási ideje magán szálláshelyeken (éjszaka)	3,7	6,8	3,7	6,8	3,5	5,3

A magánszálláshelyek adatainak vizsgálata rámutat arra, hogy az ezredfordulót követő drasztikus visszaesést majd stagnálást követően az elmúlt három évben folyamatosan emelkedik a vendégek száma. Ezzel szemben a vendégek átlagos tartózkodási ideje valamint a vendégéjszakák száma csökken.

Pozitív tendencia, hogy a külföldi vendégek száma 2010-ről 2012-re 20,3%-kal növekedett, míg a belföldi vendégeké 11,2%-kal. Ez a növekedés egyrészt a már fentebb említett okok miatt történt, valamint az is közrejátszik, hogy az idegenforgalmi adó beszedését az önkormányzatok hatványozott odafigyeléssel irányították, melynek következtében a vendéglátóhelyek több vendégüket és vendégéjszakájukat jelentettek le, ami pontosította a statisztikákat is.

Összességében a statisztikai adatokból kitűnik, hogy Fonyód város idegenforgalmi jelentősége még mindig nagy, azonban a kiélezett versenyben fontos, hogy mind az infrastrukturális mind pedig a hagyományos turisztikai elemek mellett fejleszteni szükséges a jelenlegi idegenforgalmi tendenciák által preferált turisztikai elemeket, pl.:

- élmény elemek,
- ökoturisztikai lehetőségek,
- kulturális- és rendezvényi lehetőségek bővítése,
- minőségi, kiegészítő szolgáltatásokat kínáló szállásférőhelyek létesítése,
- Balaton vízhez kapcsolt turisztikai elemek fejlesztése: vitorlásturizmus, strandfejlesztések, horgász kikötők, stb.

Fonyód város jelenlegi turisztikai kínálata:

- Baltoni strandok: Fonyód Város területén 11 önkormányzati fenntartású strand működik:

<ul style="list-style-type: none"> ☞ Sándortelepi szabad strand ☞ Városi szabad strand ☞ Bélatelepi szabad strand ☞ Árpád parti szabad strand 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Fürdő utcai szabad strand ☞ Huszka utcai szabad strand ☞ Báthori utcai szabad strand ☞ Strand utcai fürdőhely 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Tóparti strand ☞ Jácint utcai strand ☞ Virág utcai strand
---	--	---

- Múzeumok, kiállítások, történelmi helyek:

<ul style="list-style-type: none"> ☞ Kripta Villa ☞ Palánkvár 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Velics Villa: Fonyódi Helytörténeti Múzeum ☞ Feng Shui Galéria 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Mini Galéria
---	---	--

- Vízisport és aktív szabadidős lehetőségek:

<ul style="list-style-type: none"> ☞ Balaton körüli kerékpározás ☞ Siposhegy kilátó, tornapálya 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Szörf, kajak-kenu, vitorlás oktatás ☞ Strandfoci és röplabda ☞ Tenisz, lovaglás 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Hajóbérlés, vitorlás kikötő
---	---	---

- Horgászat: balatoni és halastavi

- Rendezvények:

<ul style="list-style-type: none"> ☞ Fonyód Napja: „Fonyód Szépe” szépségkirálynő választás ☞ Fonyódi Tavaszi Fesztivál, 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Fonyódi Sörfesztivál, ☞ Nyári Fesztivál, ☞ Hadijátékok ☞ Jégkarnevál 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Szent István napi ünnepek
--	---	---

K + F tevékenység

A gazdaság fellendítésében egyre nagyobb szerephez jutó alkalmazott K+F tevékenység a városban nincs jelen. Ebben szerepe van a város alacsony ipari részesedésének, valamint a multinacionális termelő szektor teljes hiányának.

A helyi gazdaságfejlesztés eszközei

Az önkormányzatoknak lényeges szerepe abban van, hogy megfelelő környezetet teremtsenek az üzleti élet prosperálása és sikeressége érdekében. A helyi gazdaságfejlesztés - természeténél fogva – a vállalkozói szféra, a közösség és az önkormányzatok együttműködésén alapul.

A legfontosabb és a leghatékonyabb lépés, melyet az önkormányzatok a helyi gazdaságfejlesztés szempontjából tehetnek, hogy az illetékességi körükbe tartozó vállalkozásokra vonatkozó szabályozást egyszerűsítik, fejlesztik. Ha felmérést készítenénk az önkormányzatoknál, azt látnánk, hogy az üzleti élet tele van bonyolult, rosszul szervezett, drága és felesleges nyilvántartásokkal. Ha ezeket lecsökkentik, az önkormányzatok hirtelen megnövelhetik a beruházási kedvet.

Fonyód Város a helyi gazdaságfejlesztés széles eszköztárából csupán a piac forgalmának fejlesztése érdekében adott kedvezményt a vállalkozásoknak. A fonyódi vállalkozások a piacon helypénz kedvezményt kapnak.

Emellett „Lakásfelújítási Alapot” hozott létre az Önkormányzat, mely ösztönözheti a letelepedést és mikrovállalkozások létrehozását.

Értékeink, küldetésünk

Küldetésünk:

Városunk korszerű, jogszerű, európai színvonalú szolgáltatásokat nyújtson mind az itt lakóknak mind pedig az idelátogató vendégeinknek úgy, hogy a kapcsolódó jogszabályok által előírt és az önként vállalt feladatainkat legjobb tudásunkkal, szakszerűen lássuk el.

Küldetésünknek tekintjük a sokoldalú fejlődés biztosítását a társadalmi felelősségvállalás keretein belül azáltal, hogy lakosaink és vendégeink akarata, érdekei mind jobban érvényesüljenek – az adott jogszabályi keretek között - ezáltal emelve életminőségünk színvonalát.

Célunk a településen élők, a gazdasági társaságok, intézmények és civil szervezetek olyan szintű együttműködésének megteremtése, amely segíti a helyi adottságok és értékek kihasználásával egy olyan élhető környezet kialakítását, melyben a természetes és épített környezet egymással összhangban segíti fejlődésünket.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Fonyód település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- ☞ az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- ☞ a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- ☞ a diszkriminációmentességet,
- ☞ szegregációmentességet,
- ☞ a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-k%C3%B6vetkezo-C5%91-l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-k%C3%B6vetkezo-C5%91-l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

---

⁴ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

⁵ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁶ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

⁷ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határozza meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A szociális rendelet a szociális alapellátások körében az alábbi igénybe vételi feltételeket szabja:

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik az önkormányzat, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani

- a) koruknál fogva, akik a 62. életévüket betöltötték,
- b) egészségi állapotuk miatt, akik nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban, egészségkárosodásukra tekintettel rendszeres szociális segélyben részesülnek, két hónapot meghaladóan táppénzben részesülnek,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Házi segítségnyújtás keretében gondoskodik az önkormányzat azokról az időskorú emberekről, akik lakókörnyezetükben önmaguk ellátására saját erejükből nem képesek és róluk hozzátartozó, vagy eltartó nem gondoskodik. Továbbá azokról a fogyatékos emberekről, szenvedélybetegekről, vagy pszichiátriai betegekről, aki állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladatok ellátásában segítséget igényelnek, de önmaguk ellátására képesek, illetve az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik igénylik ezt az ellátási formát, azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükben visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

Nappali ellátás keretében az önkormányzat a hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. A fenti ellátások térítési díjának megfizetéséhez kedvezményeket nyújt az önkormányzat illetve bizonyos ellátás esetében teljes egészében átvállalja a díjat, így biztosítva ingyenes szolgáltatást a lakosságnak.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Munkaerőpiac

Az évközi intézményi adatgyűjtés szerint – amely a megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások, létszámkorlát nélkül a költségvetési intézmények, valamint a kijelölt nonprofit szervezetek alkalmazottaira vonatkozik – mind a foglalkoztatotti létszámban, mind az átlagkeresetekben növekedés következett be 2012-ben. A megfigyelésbe vont somogyi szervezeteknél 69 541 fő **alkalmazásban állót** regisztráltak, a megelőző évhez képest 1,3%-kal többet. (Országosan ezzel ellentétes irányú változás történt, átlagosan 0,6%-kal fogyatkozott az alkalmazottak köre.) Az öt vagy több főt foglalkoztató somogyi **vállalkozások**nál 1,6%-os növekedést követően 44 035-en álltak alkalmazásban. A **költségvetési intézmények**nél 0,3%-kal többen (23 677-en) szerepeltek az állományi létszámban. A **nonprofit** és egyéb nem nyereségérdekelte szervezeteknél 1828 dolgozót tartottak nyilván. A teljes alkalmazotti állományból a fizikai munkakörűek száma 2,5%-kal nőtt, ezzel szemben a szellemieké 0,4%-kal csökkent a bázisidőszakhoz képest. Az összetételt tekintve a fizikaiak hattizedes arányt képviseltek. A teljes munkaidős foglalkoztatottak 63 317 fős száma az összlétszám 91%-át tette ki.

A 2012. évben a **havi bruttó átlagkereset** 177 125 Ft volt Somogyban, 5,5%-kal magasabb, mint a megelőző évben. (Nemzetgazdasági szinten a 222 990 Ft-os bruttó kereset 4,6%-kal haladta meg a 2011. évi összeget.)

A somogyi versenyszférában 9,4%-kal, 181 955 Ft-ra nőtt az alkalmazottak keresete. Ezzel ellentétben a költségvetési szervezeteknél 1,6%-kal kevesebbet (169 008 Ft-ot) fizettek, mint egy évvel korábban. A nonprofit szféra 167 250 Ft-os átlagkeresete 8,7%-kal haladta meg a bázisidőszakit. Az ezer fő felett foglalkoztató **gazdasági ágakat** vizsgálva az átlagában legjobban fizető terület a szállítás, raktározás (320 651 Ft) volt, majd a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmosztás (223 994 Ft) és a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (219 155 Ft), következett a sorban. A legalacsonyabb kereseteket a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (127 964 Ft), illetve a humán-egészségügyi, szociális ellátás (132 550 Ft) ágakban fizették ki. A somogyi foglalkoztatottak – családi kedvezmény nélkül számított – **havi nettó átlagkeresete** nominálisan 0,9%-kal (115 122 Ft-ra) emelkedett, ezen belül a fizikai dolgozóké 2,1%-kal (87 395 Ft-ra) csökkent, míg a szellemi foglalkozásúaké 5,0%-kal (154 106 Ft-ra) nőtt.

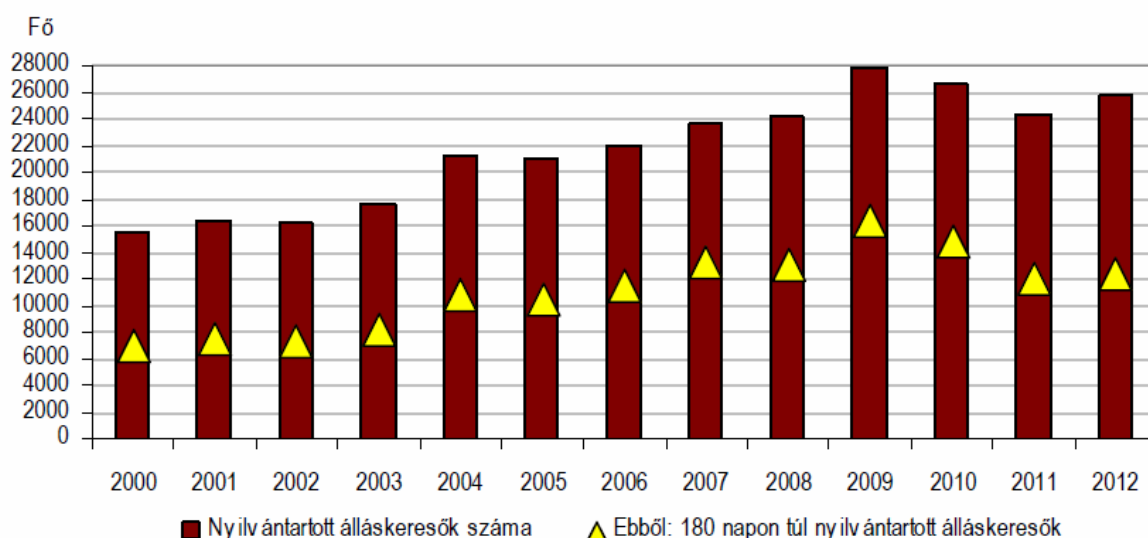
(Országos átlagban 2,0%-kal, 144 040 Ft-ra emelkedett az alkalmazottak nettó átlagkeresete.) A **munkaerő-felmérés** 15–74 éves népességre vonatkozó adatai alapján 2012 IV. negyedévében Somogyban 4,6 ezer fővel (4,1%-kal) növekedett a foglalkoztatottak száma a megelőző év azonos időszakához képest, így 116,3 ezer főre emelkedett a létszámuk.

Munkanélkülit 10,5 ezer főt írtak össze, 21%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Ezen létszám alapján 8,3%-os munkanélküliségi rátát számítottak, 2,3 százalékponttal alacsonyabbat, mint 2011 utolsó negyedévében. A somogyi mutató 2,4 százalékponttal kedvezőbb az országos átlagnál. A gazdaságilag inaktív csoportja 3,6%-kal, 116,4 ezer főre mérséklődött.

Ezek a munkaerő-piacon nem szereplő személyek a vizsgált korcsoport népességének közel felét tették ki.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásában a 2012. decemberi zárónapon 25 682 Somogy megyei **álláskereső** szerepelt, 1391 fővel (5,7%-kal) több mint egy évvel korábban. A dél-dunántúli régió belül Baranyában ugyan csak kismértékben (0,7%-kal), de csökkent, Tolnában viszont 6,9%-kal növekedett az állást keresők létszáma. (Az ország egészében 3,1%-kal több állástalant tartottak nyilván, mint egy évvel korábban.) A **tartósan**, több mint egy éve megszakítás nélkül a megyei nyilvántartásban szereplők száma 25%-kal (7255 főre) emelkedett. Ez a csoport a teljes állomány 28%-át tette ki. A 25 év alatti korosztályból 3826 fiatal keresett munkát, ők az összlétszám 15%-át képviselték. Az álláskeresők listáján 2792 **pályakezdő** szerepelt, 21%-kal több mint 2011 decemberében. Érettségivel 36, szakmunkásképző, illetve szakiskolai bizonyítvánnyal 22, felsőfokú végzettséggel 3,6%-uk rendelkezett.

A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása, december

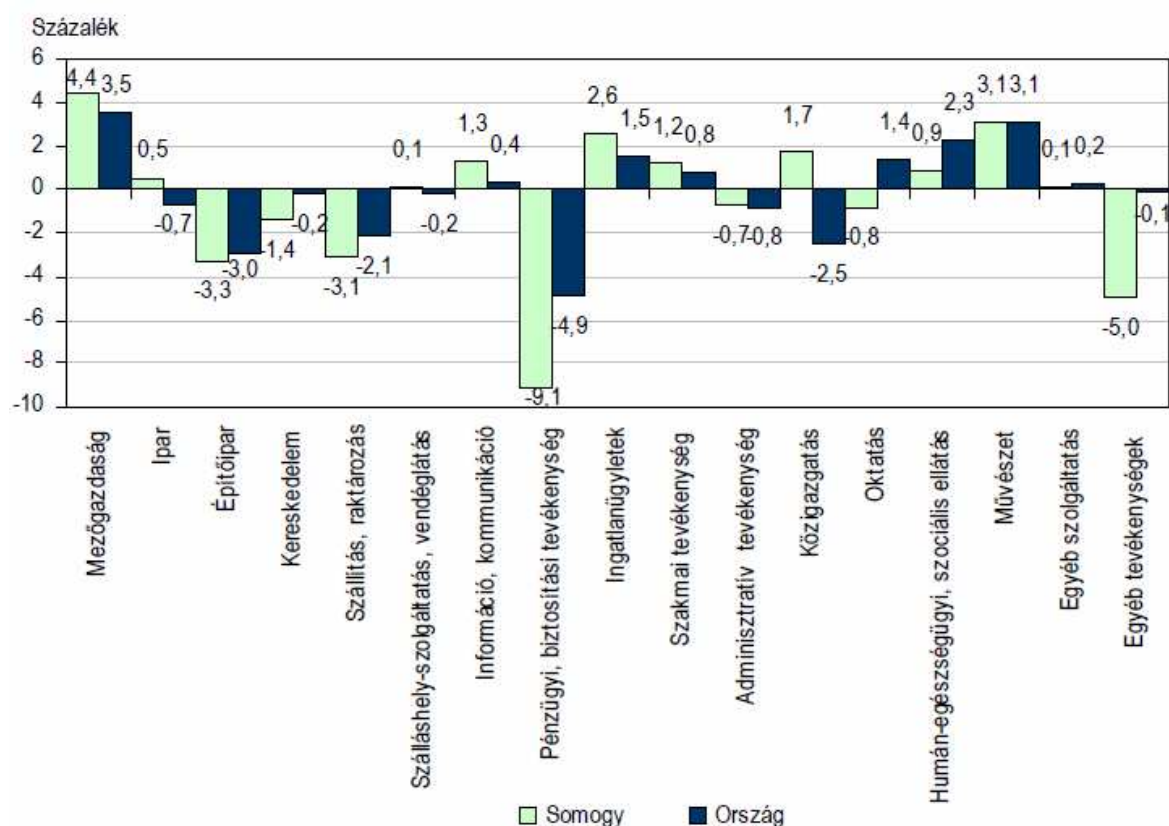
Az **ellátások** közül álláskeresési, illetve vállalkozói járadék kifizetése a zárónapon 2524 személynek volt folyamatban, az ellátásban érintett december havi bruttó létszám pedig 3605 főt tett ki. Ezen személyek egy főre eső átlagos havi ellátása 61 447 Ft volt. Álláskeresési segélyben a zárónapon 295-en részesültek.

A 2012. decemberi zárónapon 416 **üres álláshelyre** vártak jelentkezőket a munkáltatók. Egy betöltetlen pozícióra mintegy 62 regisztrált álláskereső jutott.

Gazdasági szervezetek

2012. december 31-én több mint 60 ezer megyei székhellyel rendelkező **gazdasági szervezetet** tartottak nyilván Somogyban. Számuk egy év alatt csekély mértékben, 1,3%-kal bővült, az országos növekedéshez (0,9%) hasonlóan. Főtevékenységük alapján a legnagyobb számbeli növekedés a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, míg a legnagyobb fogyás a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén történt az előző év azonos időszakához képest. Az országos tendencia a somogyihoz hasonlóan alakult, bár ott az egyéb tevékenységgel és a pénzügyi, biztosítási tevékenységgel foglalkozó regisztrált szervezetek száma kisebb mértékű visszaesést szenvedett el.

A regisztrált gazdasági szervezetek számának változása gazdasági áganként, 2012. december 31.

Somogyban a regisztrált szervezetek 92%-a vállalkozásként került bejegyzésre, a megyei 55 ezret meghaladó vállalkozásszám az országos állomány 3%-át jelentette. Gazdálkodási formájukat tekintve 79%-os arányban egyéniként, 21%-ban pedig társas formában szerepeltek a nyilvántartásban. Előbbiek száma közel másfél, míg utóbbiaké alig egy százalékos növekedést mutatott a 2011. december 31-i adatokhoz képest.

A bejelentett, közel 44 ezer **egyéni** vállalkozás a munkavégzés jellegét tekintve 43–31–26%-os arányban mellékfoglalkozásban, főfoglalkozásban, valamint nyugdíj mellett folytatta tevékenységét. A megyei székhelyű egyéniek valamivel több, mint kétötödét (41%) a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágba sorolták, emellett jelentős részük a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (18%) és az ingatlanügyletek (10%) főtevékenységi körbe tartozott.

A somogyi vállalkozások egyötödét képviselő **társas** formában működők száma 2012. év végén megközelítette a 11 500-at. Ezen belül 99%-ukat kisvállalkozásként (50 fő alatti) jelentették be, a közép- (50–249 fős) és nagyvállalkozásokból (250 fő felettiek) 93-at, illetve 18-at regisztráltak. Legnagyobb

arányban (22%) a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban regisztráltatták cégüket, de meghatározónak bizonyult még a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (13%) és az építőipar (10%) területe is.

2012 decemberének végére 1,8%-kal emelkedett a megyei székhelyű nonprofit szervezetek száma a bázisidőszakhoz képest. A több mint 4100 szervezet közel felét az egyéb szolgáltatás, negyedét az ingatlanügyletek, ötödét pedig a művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazatba sorolták.

Költségvetési és társadalombiztosítási szervezetből több mint 700-at, egyéb szervezetből 43-at regisztráltak Somogyban.

A regisztrált gazdasági szervezetek számának alakulása, december 31.

Gazdálkodási forma	2011.	2012.	
	száma	2011. december 31. = 100,0	
Gazdasági társaság	10 942	11 038	100,9
Ebből:			
korlátolt felelősségű társaság	7 232	7 574	104,7
részvénytársaság	99	102	103,0
közkereseti társaság	126	114	90,5
betéti társaság	3 472	3 232	93,1
egyéni cég	13	16	123,1
Szövetkezet	102	99	97,1
Egyéb társas vállalkozás	323	317	98,1
Társas vállalkozás összesen	11 367	11 454	100,8
Egyéni vállalkozás ^{a)}	43 333	43 920	101,4
Vállalkozás összesen	54 700	55 374	101,2
Költségvetési és társadalombiztosítási szervezet	717	722	100,7
Nonprofit szervezet	4 039	4 123	102,1
Egyéb szervezet	47	43	91,5
Gazdasági szervezet	59 503	60 262	101,3

a) A megnevezés a 2012. májustól hatályos Gazdálkodási Forma Osztályozás szerint: Önálló vállalkozó.

Somogyban a vállalkozási aktivitási mutató – az ezer lakosra jutó vállalkozások száma alapján – 2012. december 31-én 177 volt, mely meghaladta az országos 168-as mutatóértéket.

Beruházás

A Somogy megyei székhelyű, 4 fő felett foglalkoztató vállalkozások, létszámhatár nélkül a költségvetési szervek és a megfigyelt nonprofit szervezetek 2012-ben **új beruházásokra** 48 milliárd Ft-ot fordítottak, mely összeg az országos teljesítményérték 1,6%-át tette ki. A bázisidőszakhoz képest, folyó áron számítva is jelentős, 24%-os visszaesés történt. (Országosan a beruházásérték nominálisan 5,9%-kal maradt el az előző év azonos időszakától.) A megyében egy lakosra 152 ezer Ft beruházási összeg jutott, az országos átlag (308 ezer Ft) fele, a 19 megye átlagának (240 ezer Ft) is alig kétharmada. A megyék rangsorát Győr-Moson-Sopron vezette, mutatószáma az országosénak közel háromszorosa, a somogyinak pedig majdnem hatszorosa volt. A lista 15. helyét foglalta el Somogy, Tolna három, Baranya négy pozícióval előzte meg.

Anyagi-műszaki összetétel szerint a somogyi beruházásérték 55%-át épületekre és egyéb építményekre fordították. Gépek és berendezések, valamint járművek belföldi beszerzése 20%-os, míg azok importja 22%-os hányadot képviselt. Ültetvények, erdők, tenyész- és ígás állatok beszerzése az összes beruházásérték 2,7%-át tette ki.

A **nemzetgazdasági ágak** közül az iparban aktiválták a beruházások legnagyobb hányadát (31%-át), értékben 14,8 milliárd Ft-ot. Jelentős beruházások történtek még a szállítás, raktározás (8,4 milliárd Ft) valamint a mezőgazdaság (7,9 milliárd Ft) ágakban, melyek 18, illetve 16%-os arányt képviseltek a megye összes teljesítményértékében.

Mezőgazdaság

A fontosabb növényi kultúrák 2012. évi **előzetes terméseredményeit** tekintve Somogyban a búza betakarított területének 2,4%-os csökkenése és termésmennyiségének (207,4 ezer tonna) 3,1%-os növekedése következtében a hektáronkénti termésátlag 5,5%-kal emelkedett.

Kukoricát közel négytizedével kevesebbet (345,1 ezer tonna) takarítottak be az előző évhez képest. A terület 2,7%-os fogyatkozása mellett a termésátlag a termésmennyiséggel azonos mértékben csökkent.

A cukorrépa-termés (118,3 ezer tonna) 12%-kal alatta maradt a 2011. évinek, annak ellenére, hogy a terület 18,4%-kal bővült. A termésátlag egynegyedével visszaesett.

Napraforgóból közel másfélszer nagyobb területről csak egynegyedével nagyobb termésmennyiséget (47,5 ezer tonnát) takarítottak be, így a termésátlag 14%-kal mérséklődött.

Repceből 2011-hez képest bő egyharmadával nagyobb termésmennyiséget (48,2 ezer tonnát) raktároztak be úgy, hogy a terület kismértékben bővült, a termésátlag pedig több mint háromtizedével nőtt. Lucernaszénából (8,7 ezer tonna) az előző évinél 1,7%-kal nagyobb termésmennyiséget gyűjtöttek be. A betakarított terület kétötödével, a termésátlag pedig egyharmadával növekedett.

A burgonya betakarított mennyisége (12,7 ezer tonna) 2,4%-kal kevesebb volt az előző évinél, a termésátlag pedig 14%-kal visszaesett.

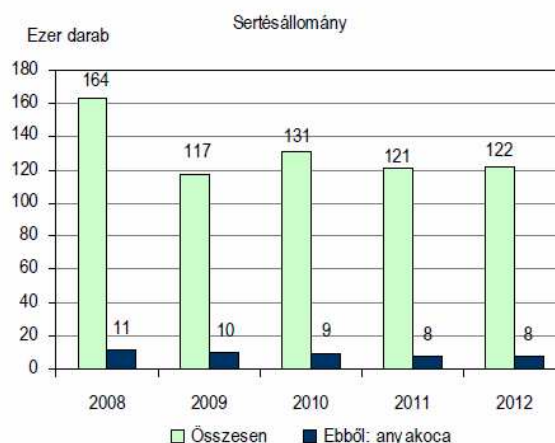
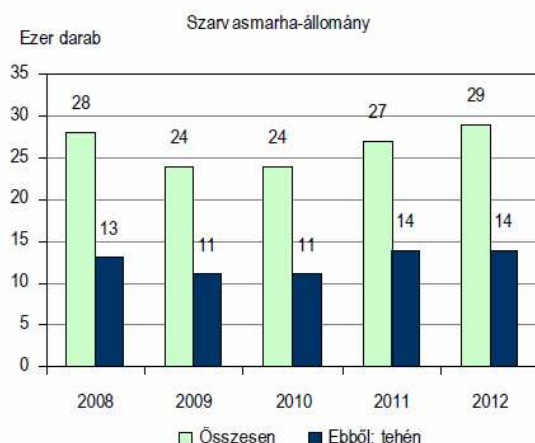
A fontosabb növények terméseredményei, 2012*

Megnevezés	Betakarított terület, ha			Termésátlag, kg/ha		
	Somogy	Dél-Dunántúl	Ország	Somogy	Dél-Dunántúl	Ország
Szám szerint						
Búza	47 103	143 753	1 063 485	4 400	4 760	3 740
Kukorica	109 027	301 163	1 190 012	3 170	3 440	3 980
Cukorrépa	3 030	5 224	17 203	39 040	39 100	44 100
Napraforgó	22 945	66 659	606 628	2 070	2 210	2 150
Repce	16 985	36 052	167 300	2 840	2 980	2 400
Lucernaszéna	2 219	10 138	128 028	3 920	4 360	3 360
Burgonya	686	1 069	24 534	18 520	17 400	20 270
Előző év = 100,0						
Búza	97,6	103,8	108,8	105,5	102,6	89,0
Kukorica	97,3	95,7	96,7	60,5	53,3	61,2
Cukorrépa	118,4	102,8	113,5	74,6	71,3	78,0
Napraforgó	148,2	108,6	104,7	86,3	81,9	90,7
Repce	103,4	102,1	71,5	131,5	119,2	106,7
Lucernaszéna	140,9	92,0	103,0	133,8	88,8	75,0
Burgonya	75,9	117,7	117,0	85,5	86,1	78,4

*Előzetes adatok.

Az **állatállományok** vonatkozásában Somogy megye gazdaságaiban 2012 decemberében 29 ezer szarvasmarhát és 122 ezer sertést regisztráltak, ami az egy évvel korábbi állatlétszámokhoz képest a szarvasmarhák esetében arányú növekedést jelentett, mint a sertéseknél. Az anyaállatok száma 2011 decemberéhez viszonyítva mindkét állatfajnál változatlan maradt. A szarvasmarha-állomány növekedése az év során folyamatos volt, míg a sertéseknél inkább ingadozás volt jellemző. Mindezzel együtt több év tendenciája a szarvasmarhánál stagnálást, a sertéseknél csökkenést mutatott.

Állatlétszámok, december 1.

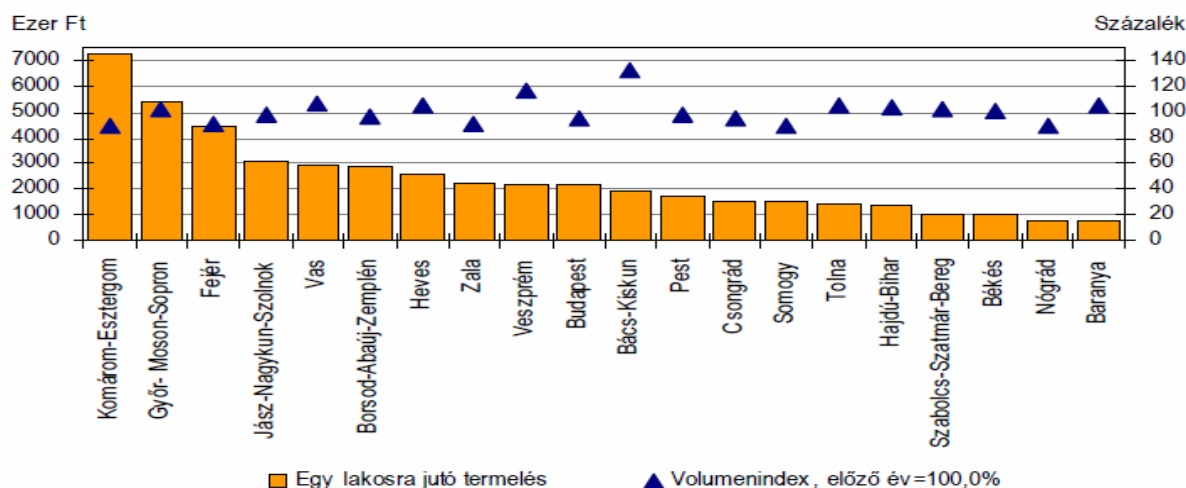

2012. december 1-jén a somogyi állatállománynak még 25 ezer darab **juh** és 458 ezer darab **tyúkféle** is részét képezte. Az előbbieket száma 2011 végéhez képest valamelyest mérséklődött, míg az utóbbiaké alig változott. Ezzel együtt hosszú távon a juhok számát stagnálás, a tyúkfélékét pedig csökkenés jellemezte.

Ipar

2012 január–decemberében a Somogy megyében telephellyel rendelkező **4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások** 467,2 milliárd forint termelési értéket állítottak elő. Ez összehasonlítva áron számítva 11%-kal bizonyult kevesebbnek, mint az előző év hasonló időszakában. Ugyanakkor Tolna megye 6,0, Baranya pedig 5,1%-kal növelni tudta ipari termelését, ezáltal a régióban végbemenő volumencsökkenés (2,1%) mértéke az országoshoz (1,7%) hasonlóan alakult. A vizsgált időszakban a megyék közül mindössze kettőben (Veszprém és Bács-Kiskun) figyeltek meg 10% fölötti volumennövekedést, nyolcban pedig az alatti. A többi 9 megyében csökkenés történt, melynek mértéke háromban is elérte a 10%-ot.

Az ipari termelés egy lakosra jutó értéke és volumenindexe, 2012*

* A 4 fő feletti létszámot foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai.

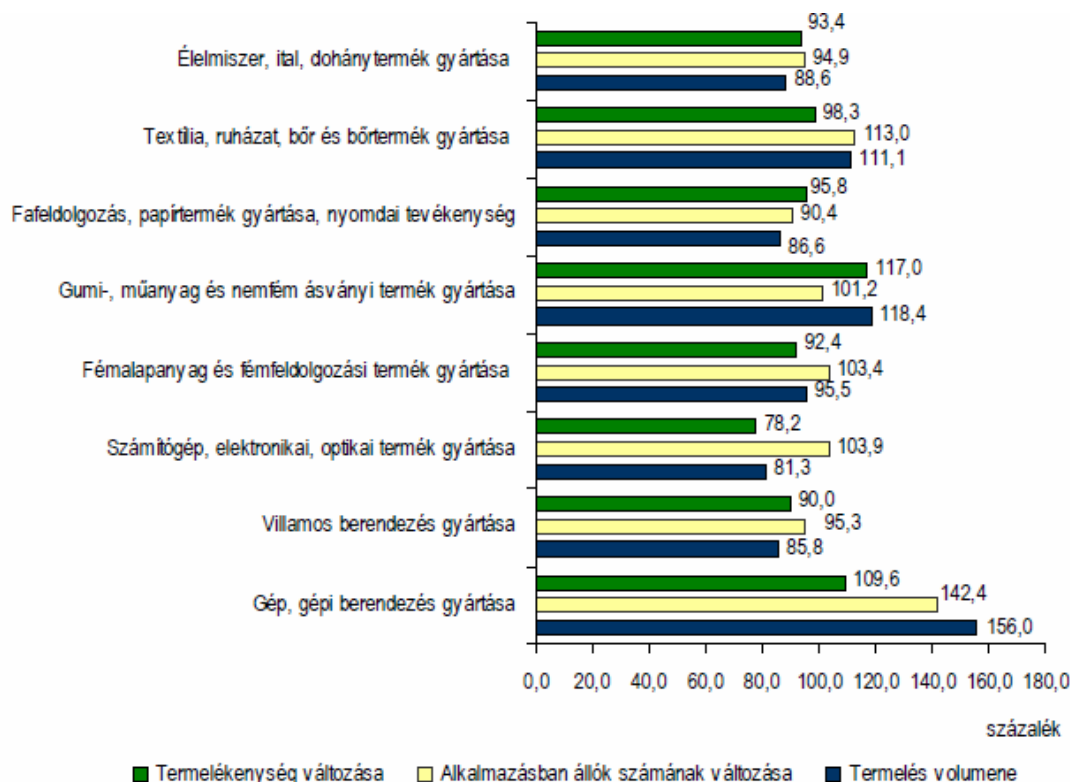
Somogyban az **egy lakosra jutó ipari termelés** 1483 ezer Ft-os értéke az országos átlag 64%-át tette ki. Ezzel a fajlagos mutatójával Somogy – a fővárost is számba vevő csökkenő megyei rangsorban – a 14. helyet foglalta el.

2012-ben csökkenő teljesítményről adtak számot a **somogyi székhelyű, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások** is. Az ide tartozó 57 szervezet valamennyi magyarországi telephelyén összesen 541,4 milliárd

forint értékű termelési értéket realizáltak, összehasonlítva áron számítva 16%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. (Ehhez képest országosan mindössze 1,8%-os volumencsökkenést regisztráltak.) A somogyi székhelyű adatszolgáltatói kör ipari tevékenységének nettó árbevétele 541,2 milliárd forintot tett ki, volumenében 16%-kal maradt el az előző évitől. Az összes értékesítésen belül 87%-os részesedéssel bíró export összehasonlítva áron közel 17, míg a jóval kisebb súlyú belföldi eladások 11%-kal bizonyultak kevesebbnek, mint 2011-ben.

A feldolgozóipari szervezetek termelésének főbb mutatói, 2012* (előző év = 100,0)

* A legalább 50 főt foglalkoztató szervezetek székhely szerinti adatai.

A somogyi székhellyel rendelkező, a víz- és hulladékgazdálkodás nélkül számba vett iparban tevékenykedő cégek döntő többsége (98%-a) a **feldolgozóipar** valamely ágazatában volt érdekelt. E nemzetgazdasági ág 2012. évi termelési és értékesítési volumene egyaránt 16%-kal elmaradt az előző évi bázisszinttől. A megfigyelt feldolgozóipari szervezetek termékeik 87%-át a külföldi piacokon értékesítették. Az élelmiszer, ital, dohánytermékek gyártásával foglalkozó vállalkozások számára továbbra is a hazai piac jelentette a biztos jövedelmet, értékesítésük négyötöd részben belföldön valósult meg. Ezzel szemben a megyei feldolgozóipar termelési értékének 85%-át adó gépipar két legjelentősebb ágazata közül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában 96%, míg a villamos berendezés gyártásban 88% volt a kivitel aránya.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció – évente, e dokumentum, valamint az ebben foglaltak alapján kidolgozott éves költségvetési rendeletben kerülnek megjelölésre és számszerűsítésre az adott évben megvalósítandó fejlesztések. Pénzügyileg kedvező években több célcsoportot érintő fejlesztések is megvalósulhatnak, de sok

esetben a települési közszolgáltatások minimális szintjének biztosítása is csak nagy erőfeszítések árán biztosítható.

Gazdasági program – az önkormányzat hosszú távú fejlesztési elképzeléseit tartalmazza, adott évre vonatkozó megvalósítandó elemei a költségvetési koncepcióban illetve a költségvetési rendeletben jelennek meg.

Köznevelés-fejlesztési terv – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszeresse az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Forrás : Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november)

Településrendezési eszközök

Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.

Településszerkezeti terv - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

Településfejlesztési koncepció - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Fonyódi kistérségben az elmúlt években kialakították az alábbi programokat:

- ☞ Informatikai stratégia
- ☞ Bűnmegelőzési koncepció
- ☞ Hulladékgazdálkodási terv
- ☞ Környezetvédelmi program
- ☞ Területfejlesztési koncepció
- ☞ Kistérségi Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv
- ☞ Kistérségi Közoktatási Intézkedési Terv
- ☞ Kistérségi Közoktatási Fejlesztési Terv

Jelen programunk legfőképp az utolsó három programtervhez valamint a Bűnmegelőzési kistérségi koncepcióhoz kapcsolódik. Programunkat és intézkedési terveinket ezekkel összhangban kívánjuk meghatározni és véghezvinni.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Fonyód város helyi esélyegyenlőségi tervének elkészítéséhez az interneten megtalálható statisztikai adatok a helyi adatgyűjtéssel kiegészítve voltak segítségünkre. Sok esetben tapasztalható volt, hogy az adatok hiányosak, nehezen megszerezhetők, vagy a megkérdezett részére sem állt rendelkezésre. A településen végzett kutatómunka összességében eredményes volt, könnyen teremtetünk partnerkapcsolatot a város közhatalmai, szomszéd városokban található egyéb állami közigazgatási intézmények, a helyi civil szféra, az egyházak valamint a vállalkozások képviselőivel.

Elsődleges információkat a TEiR rendszeren keresztül a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisából szereztünk, valamint a 2001-es népszámlálási adatokat dolgoztuk fel.

A helyi adatgyűjtés állomásai:

- ☞ Fonyód Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége- Balatonboglár
- ☞ Fonyód Város Önkormányzata- Fonyód
- ☞ Egészségügyi Ellátást Szervező és Működtető Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság- Fonyód
- ☞ Fonyódi Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság- Fonyód
- ☞ Fonyód Konyha Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság- Fonyód
- ☞ Palonai Magyar Bálint Általános Iskola- Fonyód
- ☞ Fonyódi Óvoda és Bölcsőde- Fonyód
- ☞ Mátyás Király Gimnázium és Postaforgalmi Szakközépiskola- Fonyód
- ☞ Alapfokú Művészeti Iskola- Fonyód
- ☞ Fonyód –Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központ- Fonyód
- ☞ Fonyódi Múzeum- Fonyód
- ☞ Fonyódi Kulturális Intézmények- Fonyód
- ☞ Fonyódi Járásbíróság- Fonyód
- ☞ Fonyódi Rendőrkapitányság- Fonyód

Adathiányosságokkal az alábbi területen találkoztunk:

Családon belüli erőszak – A rendőrségi beszámolója szerint a statisztikában rögzített eseteknél nagy valószínűséggel több családon belüli erőszakos cselekmény történik, ahol nem kérnek rendőri beavatkozást.

Nők hátrányos megkülönböztetése. – Nem rendelkezünk statisztikai adatokkal a településre vonatkozóan.

Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban. – Nem rendelkezünk statisztikai adatokkal, ilyen nyilvántartáshoz hozzáférésünk nem volt.

Akadálymentesítés a foglalkoztatóknál. – Nem rendelkezünk statisztikai adatokkal, ilyen nyilvántartáshoz hozzáférésünk nem volt.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység viszonylag új keletű jelenség az emberiség történelmében; a XX. században jelent meg először. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „*Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért*” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint:

„Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

A mélyszegénység megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban, más mutatókat használnak. Így Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ez forintosítva Magyarországon 46 000 forint havi jövedelmet jelent. A fogalmak, mint látható, nem azonos élethelyzetet fednek, általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. Ez jelenleg Magyarországon a 67 000 forintos havi jövedelem. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek. Ez a réteg a népesség 30-35%-át teszi ki, köztük 850 000 gyermek. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimál-nyugdíj 28 000 forintos havi értéke alatti jövedelműeknél húzzák meg.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységgel kapcsolatos kutatások és vizsgálatok az egyének és a háztartások vagyoni és jövedelmi helyzetének felméréséből indulnak ki. Ennek kapcsán vizsgálják az iskolai végzettséget, a munkanélküliséget, a szociális helyzetet, a gyermekek helyzetét, valamint a lakhatás helyzetét.

Azt, hogy településünkön mekkora jövedelemből élnek meg lakosaink és milyen vagyoni helyzettel rendelkeznek pontos adatok hiányában csak feltételezésekbe bocsátkozhatunk.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci

lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Mielőtt bemutatásra kerülnek Fonyód vonatkozó adatai, fontos hogy tisztázzuk a fenti három fogalmat.

Foglalkoztatott:

Az a személy, aki az év nagyobbik részében (a munkaerőfelmérés fogalma szerint: a megfigyelt héten) legalább heti egy órányi, jövedelmet biztosító munkát végzett, illetve rendelkezett olyan munkahellyel, ahonnan átmenetileg (betegség, szabadság – ideértve szülési szabadságot is – miatt) nem dolgozott. A gyermekgondozási díjban (gyed), gyermekgondozási segélyben (gyes) részesülők, illetve a nyugdíjasok nem tekintendők foglalkoztatottnak.

Munkanélküli:

Munkanélküli (állástalan, vagy álláskereső) az a személy, aki munkaképes egy adott időpontban és dolgozni is akar, viszont nem tud elhelyezkedni.

Megkülönböztethetünk regisztrált és nem regisztrált munkanélkülieket. A regisztrált munkanélküliek bejelentést tettek az illetékes hatóságoknál, így jogosulttá válhatnak munkanélküli ellátások igénybevételére. A nem regisztrált munkanélküliek azonban nem részesülnek semmilyen támogatásban és az állam számára is "láthatatlanok" maradnak.

A munkaerő-állomány a foglalkoztatottakból és a munkanélküliekből tevődik össze. A munkanélküliek és a munkaerő-állomány hányadosa adja a munkanélküliségi rátát.

A munkanélküliségnek a következő típusait lehet megkülönböztetni:

- *Abszolút munkanélküliség:* egy adott régióban az állást keresők száma nagyobb, mint a rendelkezésre álló munkahelyek száma. Megoldást csak új munkahelyek teremtése jelent, áthidaló megoldás lehet segélyek fizetése és közmunkaprogramok indítása.

- *Frikciós vagy súrlódásos munkanélküliség:* ez a típus mindig jelen van, azonban csak rövid ideig tart (néhány hét). Ebben az esetben a munkanélkülivé válást az állás- vagy lakhely változtatása okozza.

- *Strukturális vagy szerkezeti munkanélküliség:* a munkanélküliség e típusa akkor jelentkezik, amikor különbség van a munkahelyek szerkezete és az álláskeresők szakmai szerkezete között. A problémákat rendszerint átképzésekkel, felnőttképzéssel orvosolják.

- *Technológiai munkanélküliség:* ez egy hosszabb távú folyamat, melyet a munkahelyek technológiai fejlődése okoz. Rendszerint az iparban és a mezőgazdaságban jellemző (gépesítés).

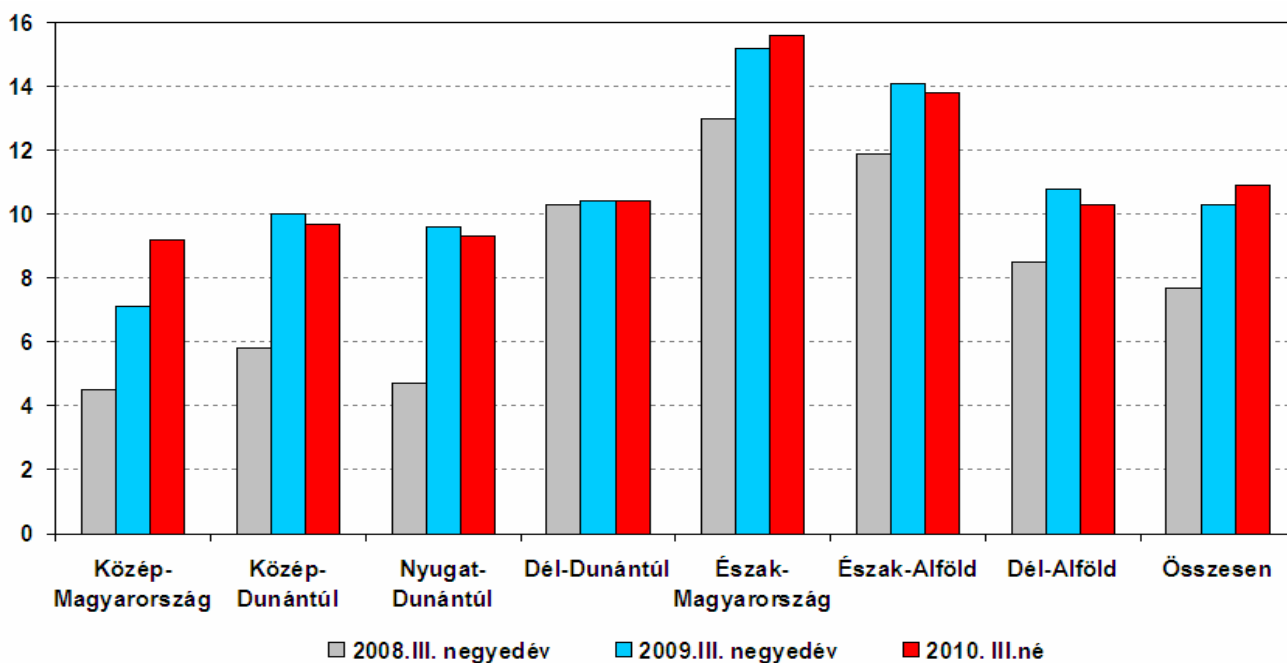
- *Konjunkturális munkanélküliség:* rövidtávú ingadozások eredményeként jön létre, stagnáláshoz, recesszióhoz, válsághoz vezethet.

- *Speciális típusok:* ifjúsági munkanélküliség; tartós munkanélküliség; női munkanélküliség; regionális munkanélküliség.

Tartós munkanélküli

Az, aki az elhelyezkedés előtti 9 hónapon belül legalább fél évig regisztrált munkanélküli volt.

A fogalmak tisztázását követően lássuk, hogy alakulnak az adatok 2008-2011 között regionális összehasonlításban a gki.hu elemzői szerint.

Forrás: gki.hu

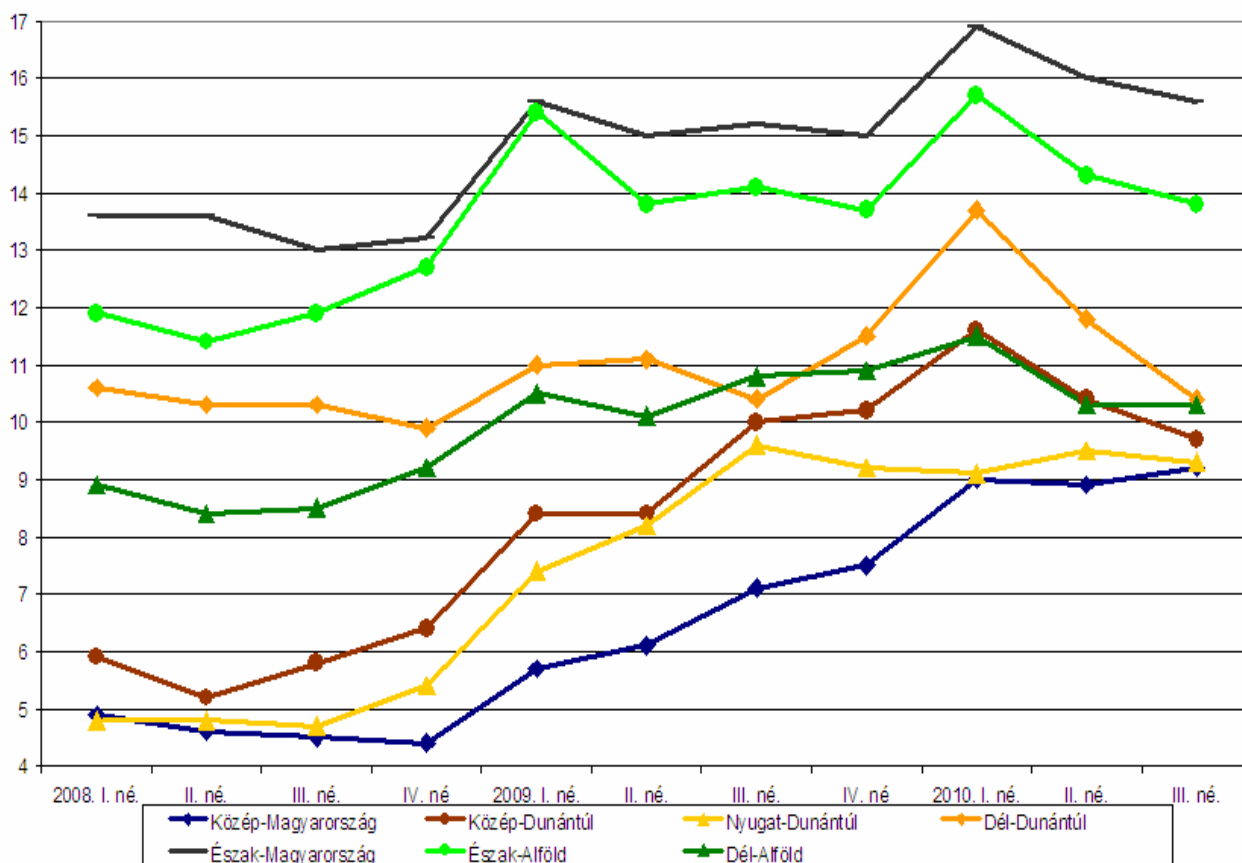
Az ábrára pillantva feltűnő, hogy Közép-Magyarországon, ahol hagyományosan a legkedvezőbb a foglalkoztatási helyzet, 2010. III. negyedévében még nem indult meg a munkanélküliségi ráta csökkenése, sőt késleltetett módon emelkedés tapasztalható.

Ennek többféle oka lehet. Például a közigazgatást érintő létszámcsökkentés, a kereskedelmi forgalom és a fogyasztás visszaeséséből adódó létszámcsökkentés munkanélküliségi hatása itt erőteljesebben nyilvánul meg, mint az ország más részeiben.

A gazdasági recesszió hatására 2008-2010 között kb. 120 ezer fővel, 3%-kal csökken a foglalkoztatottak száma, akiknek zöme munkanélküliek táborát gyarapítja. A leépítések különösen erőteljesen érintenek néhány gazdasági ágat (ipar, építőipar, kereskedelem), de kisebb-nagyobb mértékben a legtöbb nemzetgazdasági ág foglalkoztatottjainak száma csökken. A munkanélküliek száma három év alatt (az éves átlag értékeket tekintve) közel 150 ezer fővel, 480 ezer főre, 45%-kal emelkedik a munkaerő-felmérés szerint. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat regisztrációja alapján az álláskeresők száma közel 120 ezer fővel, 595 ezer főre 25%-kal bővül.

A 2008 második felétől kibontakozott gazdasági válság szokatlan jelenségeket produkál a munkanélküliség belső struktúrájának alakulásában. A munkanélküliségi ráta regionális szinten mért különbségei valamelyest szűkültek, mert a gazdaságilag fejlettebb régiók rátája sokkal gyorsabb ütemben növekedett, mint a fejletlenebbeké. A munkanélküliségi ráta mértéke alapján hagyományosan három csoportra oszthatók a régiók. Mindig is a legmagasabb rátával Észak-Magyarország és Észak-Alföld rendelkezik. A középső kategóriába Dél-Alföld és Dél-Dunántúl sorolható, míg a fejlettebb régióknak Közép-Magyarország, Nyugat- és Közép-Dunántúl tekinthető.

A munkanélküliségi ráta alakulása régióként 2008. I. és 2010. III. negyedéve között, %

Forrás: gki.hu

A fejlettebb régiók munkanélküliségi rátája hozzávetőlegesen 4 százalékponttal emelkedett a tárgyalt időszak alatt, a legfejletlenebbeké viszont csak kettővel, a közepesen fejlettekké eggyel. Az utóbbi két kategória munkanélküliségi rátája igen közel került egymáshoz. Az okok között elsősorban az ipar – ezen belül is az exportra termelő ipari ágazatok – foglalkoztatási képességének romlása áll. 2010-ben az ipar helyzete már javulásnak indult, részben ennek tudható be az iparilag fejlett régiók munkanélküliségi rátájának stabilizálódása a 2009-es jelentős növekedést követően.

Az elmaradottabb régiók foglalkoztatási rátájának alakulásában szociális intézkedések is jelentős szerepet játszottak. Az „Út a munkához program” 2009 I. negyedévében történt elindítása csökkentette ezen térségek álláskeresőinek számát. A közjellegű foglalkoztatás tipikusan a téli hónapokban visszaesik, ez magyarázza 2010 első negyedévében a ráta kiugró növekedését. A munkanélküliségi ráta változásának területi jellemzői tehát egyfelől a gazdasági folyamatok gyors ingadozásával (lásd ipari termelés alakulása), másfelől szociális intézkedések hatásával (Út a munkához program), harmadrészt egyedi események által kiváltott hatásokkal magyarázhatók (pl.: Dél-Dunántúl 2010-ben csökkenő munkanélküliségi rátájában a Pécs kulturális főváros rendezvény által generált foglalkoztatási lehetőségek is szerepet játszanak).

A munkanélküliségi ráta negyedévenkénti alakulását vizsgálva szembetűnő, hogy 2010-ben, egy kivételével, valamennyi régióban megindult a csökkenés az I. negyedévi csúcshoz képest, sőt az iparilag fejlettebb régiókban – a III. negyedévet alapul véve - az egy évvel korábbihoz képest is a már említett tényezők

hatására, amely kiegészíthető még az idegenforgalom szezonálisan jelentkező foglalkoztatás növelő szerepével is.

A munkanélküliség átlagos hosszát, illetve a tartós munkanélküliek arányát vizsgálva jól látható, hogy a korábbi, éven belüli ciklikusság hatását felülírta a válság és a szociális intézkedés együttes hatása.

Régiós szintről szűkítve a kört nézzük meg Fonyód esetében hogy alakult a munkanélküliség a vizsgált időszakban.

Az alábbi táblázat a 15-64 év közötti lakónépesség számát valamint a nyilvántartott álláskeresők számát mutatja be, férfiakra és nőkre vetítve.

Mint látható, a nyilvántartott álláskereső nők száma a 15-64 év közötti lakónépességhez viszonyítva 4 év alatt 1%-kal növekedett, míg a férfiak száma 0.6%-kal.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

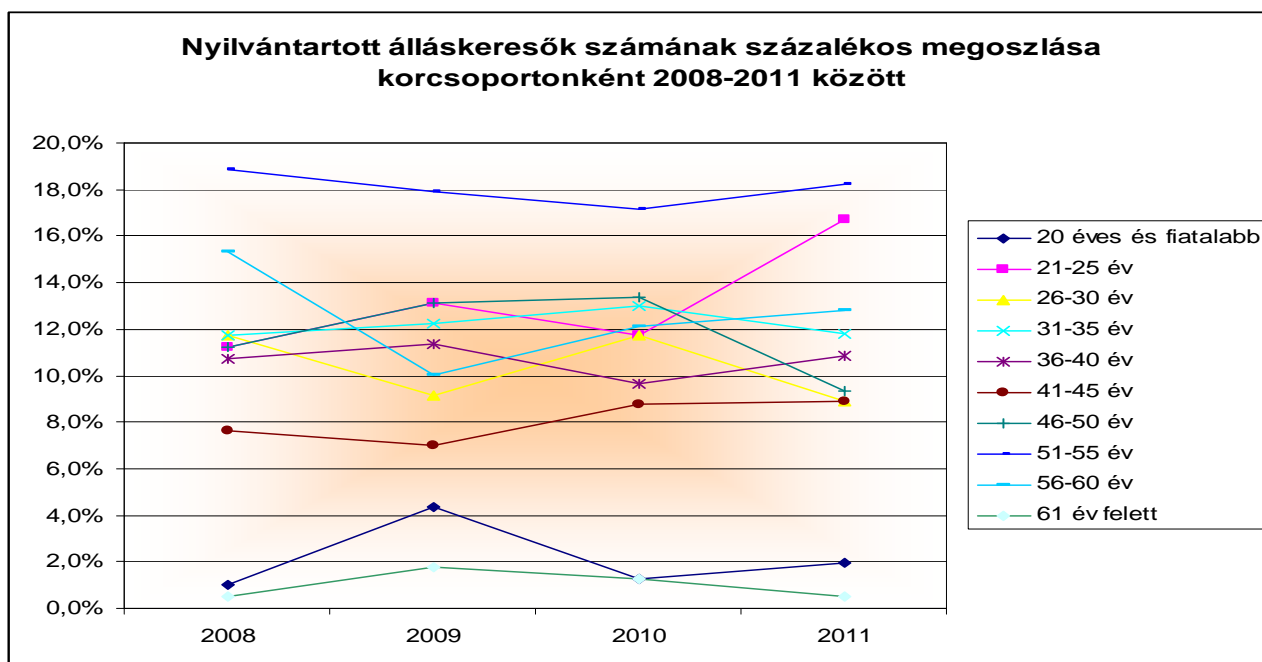
év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1872	1847	3719	97	5,2%	99	5,4%	196	5,3%
2009	1833	1435	3268	119	6,5%	110	7,7%	229	7,0%
2010	1808	1789	3597	123	6,8%	116	6,5%	239	6,6%
2011	1794	1527	3321	111	6,2%	92	6,0%	203	6,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Fonyód város munkanélküliségi rátája 6,1% 2011 végén, míg az országos munkanélküliségi ráta 11,1%.

Az 5%-kal alacsonyabb munkanélküliségi ráta azzal magyarázható, hogy az idegenforgalmi idény felszívja a munkanélküliek nagy részét, míg azok, akik beszélnek nyelveket az idegenforgalmi idényen kívül külföldön keresnek megélhetési lehetőséget.

Korcsoportok szerinti bontásban az alábbi táblázat mutatja be a munkanélkülieket.

A grafikon adatait vizsgálva látható, hogy legnagyobb arányban az 51-55 év közöttiek vannak, akiket a 21-25 év közöttiek követnek. Magas az arányuk 56-60 év közötti munkanélkülieknek is.

Az idősebb korosztályból kikerülő munkanélküliek közel az egyharmadát teszik ki a munkanélkülieknek. Az idősebb generáció munkaerőpiaci perifériára sodródásának a munkáltatók több okot is meg szoktak jelölni:

- ☐ Nem megfelelő egészségi állapot
- ☐ Nehezen illeszkednek be egy fiatalos csapatba
- ☐ Nem nyitottak az újdonságokra, nehezen tanulnak
- ☐ Nehezen fogad el egy fiatalabb főnököt
- ☐ Nem tartják magukat kompetensnek
- ☐ Technikai újdonságokkal nehezen tartanak lépést
- ☐ Rugalmatlanok

A 20 éves és fiatalabbak és a 61 évesnél idősebbek között a munkanélküliség rendkívül kis arányt képvisel a munkanélküliek között.

Okai között feltüntethetjük, hogy a tankötelezett kor 18 éves korig tart és az oktatási rendszer olyan átalakuláson ment keresztül az elmúlt években, melynek során az érettségit követően a középiskolák egy illetve két éves szakosító képzéseket tartanak. Ebből következően ennek a korosztálynak a nagy része 20 éves korában még vagy a felsőoktatásban tanul vagy a középiskolai padban ül.

A 61 évesnél idősebbekre jellemző, hogy ha lehetőségük van rá, élnek az előrehozott nyugdíj lehetőségével, illetve a munkáltatók, amennyiben lehetőségük van rá, a nyugdíjkorhatár eléréséig foglalkoztatják őket.

A foglalkoztatás során fontos szempont, hogy az álláskereső milyen régóta keres munkát.

Tanulmányok sokasága foglalkozik azzal, hogy a tartósan munkanélküliek milyen módon juttathatók vissza a munkavállalók világába illetve hogy a tartós munkanélküliség milyen személyiségbeli, életmódbeli változásokat okoz a munkavállalóknak.

Az alábbi táblázat a munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek számát és arányát mutatja be Fonyódon.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	97	99	196	30	27	57	30,9%	27,3%	29,1%
2009	119	110	229	42	27	69	35,3%	24,5%	30,1%
2010	123	116	239	32	30	62	26,0%	25,9%	25,9%
2011	111	92	203	35	29	64	31,5%	31,5%	31,5%
2012	104	95	199	29	24	53	27,9%	25,3%	26,6%
2013	68	89	157	21	26	47	30,9%	29,2%	29,9%
2014	77	79	156	23	20	40	29,9%	25,3%	27,6%

Forrás: TEIR

A vizsgált években elmondható, hogy a munkakeresők egyharmada tartósan regisztrált munkanélküli és nincs számottevő aránybeli eltérés a férfiak és nők tekintetében.

A táblázat adatait szemlélve megállapítható, hogy a válság utóregzései során a munkanélküliek száma a nők körében 9,76%-kal, míg a férfiak között 20,69%-kal csökkent, ezzel szemben a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma a nők esetében 9,38%-os növekedést a férfiak esetében pedig csupán 3,31%-os csökkentést mutat. Ennek alapján elmondható, hogy nagyobb arányban tudtak azok elhelyezkedni, akik nem váltak tartós munkanélkülivé, nem szorultak perifériára.

Fonyód esetében, mivel alapvetően a turisztikára épülő város, a nyári szezonok felszívják a helyi és a környékbeli munkanélküliek nagy részét, akiknek szakmájuk kapcsolódik a vendéglátáshoz, turisztikához vagy gyakorlattal rendelkeznek benne.

A következő táblázat a pályakezdő állás keresők helyzetét mutatja be.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	392	367	759	5	1,3%	4	1,1%	9	1,2%
2009	372	354	726	9	2,4%	10	2,8%	19	2,6%
2010	349	346	695	6	1,7%	9	2,6%	15	2,2%
2011	351	351	702	9	2,6%	10	2,8%	19	2,7%

Forrás: TEIR

A pályakezdők számához képest a nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma rendkívül alacsony, azonban a 2008. évi gazdasági válság következtében a nyilvántartott pályakezdő nők száma 84,6%-kal, míg a férfiak száma 154,5%-kal növekedett 2008-ról 2009-re. Az ezt követő évben némi csökkenés tapasztalható, majd ismét egy erősebb növekedés. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy azok a mikro-, kis-, és középvállalkozások, melyek a válságot átvészelték annak elhúzódó hatásai - keresletcsökkenés, fizetési késedelmek, beszállítók minőségének romlása – okoztak súlyos problémákat.

Tovább rontotta a helyzetet a munkavállalók bizonytalansága, félelmei munkahelyük megszűnése miatt.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Mint ahogy a táblázatból kitűnik, jelenleg nem állnak rendelkezésünkre azok az adatok, amelyek az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottságát hivatottak bemutatni.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott állás keresők száma összesen	A nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	196	2	1,0%	33	16,8%	161	82,1%
2009	229	1	0,4%	38	16,6%	190	83,0%
2010	239	0	0,0%	39	16,3%	200	83,7%
2011	203	1	0,5%	25	12,3%	177	87,2%
2012	199	1	0,5%	27	13,6%	171	85,9%
2013	157	0	0,0%	18	11,4%	139	88,5%
2014	156	0	0,0%	28	18,0%	128	82,1%

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Mint ahogy az várható volt a fenti táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskereső 0,5 – 1 %-át teszik ki csupán a nyolc általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők, az ennél képzetebbek pedig 82-87%-ot.

Ezek az arányok annak köszönhetőek, hogy az a korosztály, amely a múlt század harmadán, felén született eléri a nyugdíjkorhatárt. Az akkori társadalmi berendezkedés alapvetően nem követelte meg a magas iskolai végzettséget, főként a falvakban élőkre jellemző volt, hogy a 4 elemi elvégzését követően már dolgoztak.

Fonyód városában sem az általános iskolában, sem pedig a gimnáziumi vagy szakközépiskolában nincs olyan felnőttoktatási képzés, melyben a felnőttek a 8 osztályt elvégezhetnék, vagy bármilyen más képzettséget szerezhethetnének, beleértve az érettségit is. Arra vonatkozóan, hogy a városból más falvakba vagy városokban hányan járnak ilyen képzésre nincs adatunk.

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatásról általában (www.kormany.hu)

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskereső – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (a továbbiakban: FHT) jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A foglalkoztatást elősegítő támogatások megállapításakor hátrányos helyzetű személynek kell tekinteni azt az álláskeresőt, aki

- legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy
- az ötvenedik életévét betöltötte, vagy
- 25. életévét nem töltötte be, vagy
- a munkaügyi központ legalább hat hónapja álláskeresőként tartja nyilván, vagy
- a saját háztartásában egy vagy több eltartott személlyel egyedül élő felnőtt, vagy
- 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesült, vagy
- 12 hónapon belül előzetes letartóztatásban volt, szabadságvesztés, vagy elzárás büntetését töltötte.

Azt, hogy kik lehetnek közfoglalkoztatók, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg.

Közfoglalkoztató lehet:

- helyi és nemzeti önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása,
- költségvetési szerv (például: vízügyi igazgatóságok, erdőgazdaságok, nemzeti parkok),
- egyház,
- közhasznú jogállású szervezet,

- civil szervezet,
- állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet,
- vízitársulat,
- erdőgazdálkodó (magánerdőgazdálkodó),
- szociális szövetkezet és
- vasúti pályahálózat-működtető szervezet.

A közfoglalkoztatók meghatározott körébe tartozás mellett vizsgálni kell azt is, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek közfoglalkoztatás keretében végezhetők.

Ezek a tevékenységek a 2011. évi CVI. törvény szerint a következők:

- a 2011. évi CVI. törvényben meghatározott feladat, továbbá törvény által előírt állami feladat, vagy
- a helyi önkormányzatokról szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, vagy
- a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, vagy
- a helyi vagy azon túlmutató közösségi – így különösen –
  - egészségmegőrzési,
  - szociális,
  - nevelési, oktatási,
  - kulturális, kulturális örökség megóvása, műemlékvédelmi,
  - természet-, környezet- és állatvédelmi,
  - gyermek- és ifjúságvédelmi, sport,
  - közrend és közlekedésbiztonsági,
  - ár- és belvízvédelmi célú,
  - közforgalom számára megnyitott út, híd, alagút fejlesztéséhez, fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó szükségletek kielégítését szolgáló feladat, vagy
- a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat.

További feltétel, hogy a felsorolt feladatok kizárólag akkor láthatók el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt. A közfoglalkoztatásban végzett tevékenység nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált.

A közfoglalkoztatás támogatása

A közfoglalkoztatási támogatások típusait és a támogatások igénybevételre vonatkozó szabályokat a közfoglalkoztatásokhoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza.

Munkaerő-piaci célcsoport:

- regisztrált aktív álláskereső – alapvetően FHT-ban részesülő személyek –, valamint
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

A munkaerő-piaci célcsoport foglalkoztatásához a következő formákban nyújtható támogatás:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő),
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő),

- országos közfoglalkoztatási program támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 8 óras munkaidő),
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás.

(A kormányrendelet hatálya alá tartozik a vállalkozás részére FHT-ban vagy rehabilitációs ellátásban részesülő személy teljes munkaidőben, munkaviszony keretében történő foglalkoztatásához nyújtható támogatás is, amely nem közfoglalkoztatás.)

Támogatás

- a bérköltséghez (közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér, illetve vállalkozás esetében munkabér) és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz, valamint
- a közvetlen költségekhez, illetve speciális esetekben a szervezési költséghez

a jogszabály által meghatározott mértékben nyújtható.

Közfoglalkoztatási támogatás kérelemre nyújtható. A kérelmet a közfoglalkoztatónak a tervezett közfoglalkoztatás helye szerint illetékes munkaügyi központhoz, több munkaügyi központ illetékességi területén megvalósuló közfoglalkoztatás esetén a közfoglalkoztató székhelye szerint illetékes munkaügyi központhoz kell benyújtani. A támogatásról hozott döntés alapján a munkaügyi központ kirendeltsége, illetve országos közfoglalkoztatási program esetén a munkaügyi központ hatósági szerződést köt a kérelmezővel (támogatottal). A közfoglalkoztató kérelmére a jogszabályban meghatározott mértékű előleg folyósítható. A belügyminiszter az egyes támogatási formákra közfoglalkoztatási mintaprogramokat indíthat. A közfoglalkoztatási mintaprogramok beruházási és dologi költségei és kiadásai teljes összegben támogathatóak. A közfoglalkoztatási program mintaprogrammá nyilvánításáról a belügyminiszter dönt.

A közfoglalkoztatási jogviszony sajátosságai

A közfoglalkoztatási jogviszony a munkaviszony egy speciális formája, amelyre a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit a 2011. évi CVI. törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Közfoglalkoztatott az lehet, aki

- munkaviszonyt létesíthet,
- 16. életévét betöltötte, és
- a munkaügyi központ által nyilvántartásba vett álláskereső vagy rehabilitációs ellátásban részesül.

Főbb eltérések a munkaviszonyhoz képest:

- a közfoglalkoztatási jogviszony határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül,
- a közfoglalkoztatott külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatási bérre vagy – szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén, ha rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges szakképesítéssel – közfoglalkoztatási garantált bérre jogosult,
- a közfoglalkoztatott havi bérét heti bérrészekben kell kifizetni,
- a közfoglalkoztatottat megillető szabadság mértéke naptári évenként 20 munkanap,
- a közfoglalkoztatott legfeljebb 90 nap időtartamú fizetés nélküli szabadság igénybevételére jogosult akkor is, ha a közfoglalkoztatási jogviszony tartama alatt közfoglalkoztatói körbe nem tartozó munkáltatónál meghatározott időtartamú, határozott idejű munkaviszonyt létesít.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási- és a nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően – a munkabérhez hasonlóan – a közfoglalkoztatási bért is terhelik a következő levonások:

- személyi jövedelemadó,
- nyugdíjjárulék,
- szociális hozzájárulási adó.

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések

- Az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódó képzések

Az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárulnak. (A nagy létszámú közfoglalkoztatottat alkalmazó vízügyi, erdőgazdálkodási területen például jellemzően kiegészítő, erdőművelő, motorfűrész kezelő képzések indulnak.)

- Kistérségi startmunka mintaprogramokhoz kapcsolódó mezőgazdasági képzések

A kistérségi startmunka mintaprogram mezőgazdasági elemében a képzésben történő részvétel kötelező. A képzésben résztvevők háztáji állattartás, háztáji növénytermesztés és tartósítás, vagy háztáji növénytermesztés és állattartás ismereteket biztosító elméleti és gyakorlati képzésben részesülnek.

Fonyódon a közfoglalkoztatásban 2012-ben 31 fő vett részt, közülük 1 fő vallotta magát cigánynak/romának. A 2011. évi népszámlálási adatokat alapul véve a 2011. évi közfoglalkoztatottak az aktív korú népesség 0,87%-a, a nyilvántartott munkanélküliek 14,3%-a.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2008	1448	191	122	n.a.	n.a.	115 205 583	n.a.	n.a
2009	1461	194	126	n.a.	104 981 564	119 155 131	n.a.	n.a
2010	1471	100	82	n.a.	105 755 591	94 234 393	1	27
2011	1484	101	81	n.a.	95 871 000	94 738 535	1	29

Tekintettel arra, hogy Fonyód városa alapvetően a turizmusra épül, meg kell különböztetnünk a nyári és a téli szezont. A nyári szezon javarészt felszívja a városban illetve a környéken lévő munkanélküliséget, mivel az itt élők nagy része valamilyen módon kapcsolódik a turizmushoz, vendéglátáshoz. Téli szezonban a regisztrált és a nem regisztrált munkanélküliek száma is megnő, illetve nagyon sokan ezen időszakban külföldön keresnek munkát.

Ha a kivetett és befizetett iparűzési adót tekintjük, az elmúlt évek során egyre inkább közelít a két adat egymáshoz, ami azt jelenti, hogy a vállalkozók adófizetési kötelezettségüknek növekvő százalékban tesznek eleget.

2010 óta van foglalkoztatási program Fonyódon, ahol az első évben 27, a második évben pedig már 29 főt foglalkoztattak.

A vállalkozások száma a vizsgált időszakban folyamatosan növekszik, még ha kis mértékben is. Ha ezt összevetjük a működő vállalkozások számával megállapíthatjuk, hogy csupán harmaduk tartozik ebbe a kategóriába, melyből következik, hogy a város gazdasági potenciálján szükséges javítani.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	30 perc	5	60 perc	0	60 perc	főút	120 perc
Megyeszékhely	50 perc	2	100 perc	11	90 perc	főút	140 perc
Főváros	90 perc	0	155 – 281 perc	25	180 perc	főút	480 perc

Fonyód város centrumja kb. 10 perc alatt elérhető, még a legtávolabbi utcából is. Itt a Balaton parton az egyik legnagyobb centrum Siófok, mely autóval 30 perc alatt, autóbuszal pedig egy óra alatt lehet elérni. Alapvetően megállapítható, hogy vonattal a legegyszerűbb a környező településeket elérni, a vonatok átlagosan egy - kétóránként közlekednek munkaidőben. Ez azt jelenti, hogy lehetőség van a napi ingázásra, amennyiben valakinek másik településen van a munkahelye.

A megyeszékhelyre történő ingázás is megoldott, azonban közvetlen buszközlekedés nincs, a vonattal pedig másfél órás utazási idővel kell számolni. A közlekedés gyakorisága lehetővé teszi, hogy akár a napi ingázás is megoldható legyen.

Kerékpárral – annak ellenére, hogy főúton illetve alsóbbrendű utakon is megközelíthetőek a települések – inkább csak a szomszédos városok, falvakban munkát vállalók közlekednek.

Összességében elmondható, hogy aki más településen vállal munkát, mint ahol él, a közlekedési lehetőségei adottak arra, hogy eljusson és hazajusson a munkából.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Településünk többféle módon segíti a fiatalok foglalkoztatását. Ennek keretében az alábbi programokban vehetnek részt

A településünkön illetve településünk vonzáskörzetében:

- ✘ "Első Munkahely garancia" Központi Program
- ✘ Támop 1.1.2. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért
- ✘ Pályakezdők munkatapasztalat szerzésének támogatása
- ✘ Közfoglalkoztatási programok

Ezekben a programokban 2008-ban 3 fő vett részt városunkban 2009-ben ez a szám 4 főre emelkedett, 2010-ben és 2011-ben egyaránt 3 fő volt, míg 2012-ben 5 fő.

A vonzáskörzetben ezek az adatok a következőképpen alakulnak:

2008-ban és 2009-ben egyaránt 20-20 fő vett részt, 2010-ben számuk lecsökkent 11 főre, 2011-ben 15 főre emelkedett, míg 2012-ben már 21 fő vett részt valamilyen támogatási konstrukcióban.

Ezen túlmenően az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programban is részt vehetnek (Támop 1.1.2. Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért)

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Fonyódon a Dél – dunántúli Regionális Munkaügyi Központnak nincs kirendeltsége, a városunkban élő munkanélküliek Balatonboglári Kirendeltségen vannak nyilvántartva, ahol az alábbi munkaerő-piaci szolgáltatásokat vehetik igénybe.

Munkaerő-piaci szolgáltatások (ddrmk.afsz.hu)

Információs szolgáltatás

Az információs szolgáltatás a munkaügyi szervezet többszintű tevékenysége. Tágabb értelemben a munkaerő-piaci résztvevők, szereplők, az azt befolyásoló szervezetek informálása a munkaerő-piaci tendenciákról, elemzésekről, kutatásokról, felmérésekről, a munkaügyi szervezet tevékenységéről. Szűkebb értelemben a munkaügyi kirendeltségek információs tevékenysége az ügyfelek munkaerő-piaci tájékozottságának javítása érdekében. Az egyes társadalmi rétegek és a gazdaság szereplőinek tájékoztatását kiadványok és audiovizuális anyagok is segítik.

Munkaerő-közvetítés

A közvetítési tevékenység a munkaügyi szervezet legközvetlenebb munkaerő-piaci szolgáltatása. Célja a munkaadók munkaerőigényének kielégítése, illetve az álláskeresők mielőbbi munkához (munkahelyhez) juttatása. A munkaügyi szervezet szolgáltatásai és támogatásai e feladat teljesítését hivatottak elősegíteni. A munkaügyi központ által nyújtott szolgáltatások és támogatások igénybevételére az jogosult, aki hozzájárul adatainak e célból történő nyilvántartásba vételéhez. A munkaügyi központ kirendeltségén a közvetítő a munkaközvetítés keretében

- személyes beszélgetést folytat az álláskeresővel, amelynek során feltárja a foglalkoztatással kapcsolatos, valamint az azt akadályozó körülményeit (iskolai végzettség, szakképzettség, korábban betöltött munkakörök, szakmai gyakorlat, lakóhely, tartózkodási hely, munkaképesség), továbbá tájékoztatja őt a számára megfelelő munkalehetőségek fő jellemzőiről, így különösen a foglalkoztatás helyéről, idejéről, a munkarendről, továbbá a kereseti lehetőségről,
- a foglalkoztatást akadályozó körülmény megállapítása esetén a megfelelő szolgáltatás igénybevételét tanácsolja,
- kapcsolatot tart azokkal a munkaadókkal, akik foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében foglalkoztatnak, vagy foglalkoztatni kívánnak munkavállalókat,
- elősegíti az álláskeresők és az álláskínálók találkozását annak érdekében, hogy közöttük foglalkoztatásra irányuló jogviszony jöjjön létre.

Aki igénybe veheti a munkaközvetítési tevékenységet:

- aki álláskereső,
- aki munkaviszonyban áll, de munkahely-változtatási szándéka van, vagy munkaviszonya várhatóan a közeljövőben megszűnik,
- egyéb álláskereső (pl. tanuló, nyugdíjas, stb.) feltéve, hogy rendelkeznek a foglalkoztatási jogviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel és a kirendeltséggel rendszeres kapcsolatot tartanak.

Munkavállalási tanácsadás

A munkavállalás szempontjából bizonytalan álláskeresőknél egyéni vagy csoportos formában nyújtott szolgáltatás, melynek során a tanácsadó segít a munkavállaláshoz kapcsolódó értékek, képességek, készségek feltárásában, a munkaerő-piaci célok kidolgozásában, és az ezekhez kapcsolódó tennivalók összeállításában, az állást keresőknek a legmegfelelőbb munkaterület megtalálásában.

Pályaválasztási tanácsadás

A pályaválasztás előtt álló érdeklődő a tanácsadóval folytatott egyéni beszélgetése során segítséget kap a későbbi munkavállalás szempontjából értékes érdeklődési köreinek számbavételéhez, önismeretének mélyítéséhez. Az érdeklődési iránynak megfelelő információt kaphat arról, hogy hol és milyen iskolarendszeren belüli és azon kívüli képzési forma elsajátítására van lehetőség, milyen eséllyel pályázhat az általa elképzelt közép-, illetve felsőoktatási intézménybe.

• Pályaorientációt segítő foglalkozások

A szakmai végzettséggel nem rendelkezők, akik szeretnének szakmát tanulni, de bizonytalanok a szakma, illetve pályaválasztás területén, hasonló helyzetben lévő pályaválasztás előtt álló társaikkal együtt csoportos foglalkozáson feltárhatják a szakmaválasztással összefüggő, azt akadályozó tényezőket. A tanácsadóval közösen összeállítják ezek megoldására szóló tervet, amely a számukra legmegfelelőbb képzési irányt és az ehhez kapcsolódó választást is tartalmazza. Mélyíthetik önismeretüket, segítséget kapnak képességeik feltérképezéséhez, bővíthetik a különböző pályákról alkotott ismereteiket.

• Pályakorrekciós foglalkozások

Azok a szakmai végzettséggel rendelkező, de pályamódosítás előtt álló álláskereső, akik végzettségükkel a munkaerő-piaci lehetőségek szűkülése miatt nem tudnak elhelyezkedni, illetve téves pályaválasztásuk miatt nem akarnak szakmájukban dolgozni, csoportos foglalkozáson megismerkedhetnek más szakmákkal, azok követelményeivel. Segítséget kapnak az új szakma kiválasztásához, és az elsajátításához szükséges tennivalók összeállításához.

• Pályamegerősítő foglalkozás

A szakmával rendelkező, de elhelyezkedni nem tudó munkavállalók hasonló helyzetben lévő társaikkal, csoportos foglalkozáson több oldalról megközelítve szakmájukat, információkat szerezhetnek a szakma sokrétűségéről, munkaerő-piaci helyzetéről, az elhelyezkedésnél hozzá kapcsolható területekről. Az elhelyezkedés elősegítéséhez egyéni tervet készítenek, melyben meghatározzák az elhelyezkedéshez szükséges legfontosabb feladatokat, lépéseket.

• Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT)

A FIT elsősorban a pályaválasztás, illetve a pályamódosítás előtt állóknak nyújt segítséget, a pályaválasztással/pályamódosítással kapcsolatos legfontosabb kérdéseikre ad választ. Rendelkezésre állnak számítógépes érdeklődés- és képességvizsgáló kérdőívek, szakmaismertető leírások, filmek, tájékoztatók iskolákról, képző intézetekről. A FIT-ben részletes leírást található több mint 350 szakmáról, és filmek a

legkülönbözőbb foglalkozásokról. Ezek mellett elvihető tájékoztató anyagokat, otthon tanulmányozható szakmaleírásokat, önéletrajz mintákat kapnak ügyfeleink.

Képzési tanácsadás

A határozott tanulási szándékkal rendelkező álláskereső vagy egyéb álláskereső a képzési lehetőségekről, a konkrét képzés kiválasztásához kaphatnak részletes felvilágosítást. A képzésben való részvétel feltételeiről, a képzést követő elhelyezkedési esélyekről, ismert lehetőségekről egyéni beszélgetés során tájékozódhatnak az érdeklődők.

Rehabilitációs tanácsadás

A megváltozott munkaképességűekkel, fogyatékosokkal, egészség-károsodottakkal való foglalkozás, motivációs szintjük javítása, attitűdjeik foglalkoztatás-központú befolyásolása a rehabilitációs tanácsadás feladata. Célja, hogy elősegítse a foglalkozási rehabilitáció irányának meghatározását azon megváltozott munkaképességű személyek számára, akik képzettségi szintjüknek megfelelő munkakörbe nem közvetíthetők. Ez speciális készségeket, képességeket (pl. empátia, tolerancia, nyitottság) és tudást igényel az ezt végző munkatársaktól, annak érdekében, hogy minél sikeresebb módon járulhassanak hozzá a foglalkoztatási rehabilitáció megvalósulásához. Ezt a munkát segíti a *Rehabilitációs Információs Centrum (RIC)*, ahol a megváltozott munkaképességűeknek szóló információs anyagok, tájékoztatók, jogszabályok találhatóak. Emellett tájékozódhatnak képzésekről, civil szervezetekről, rehabilitációs foglalkoztatókról, a foglalkozások egészségi tényezőiről, stb.

Az álláskeresőre felkészítő csoportos tanácsadás

• Álláskereső Klub

A Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ kirendeltségein működő Álláskereső Klubok azoknak segítenek, akik hat hónapon túli, álláskeresőre motivált, de önállóságukat veszített munkanélküliek, szakképzettséggel rendelkeznek és munkába állásuknak nincs objektív akadálya. A klub lehetőséget ad arra, hogy az abban résztvevő tartós ideje álláskereső meghatározzák, melyek azok a területek, állástípusok, ahol esélyük lehet az elhelyezkedésre. Elsajátítanak új álláskeresői technikákat, melyekkel felderíthetnek meg nem hirdetett állásokat. Elkészítik a legelőnyösebb önéletrajzot, és felkészülnek az alkalmazókkal történő találkozókra. A klubban 8-12 álláskereső részvételével csoportos, intenzív, tényleges álláskereső folyik, három héten keresztül, napi hat órában. Ez egy jó lehetőség arra, hogy hasonló helyzetben levő, hasonló problémával küzdő emberek megbeszéljék tapasztalataikat, új ötleteket szerezzenek.

• Álláskeresői technikákat oktató program

A kirendeltségen dolgozó közvetítők, illetve munkavállalási tanácsadók az álláskeresőre készítik fel a munkanélkülieket 2-3 napos foglalkozás keretében. A felkészítés során ismertetik az álláskeresői technikákat, megismerik az álláskeresőihez szükséges legfontosabb munkaerő-piaci információkat, a különböző önéletrajz típusokat, a bemutatkozó kártya szerepét, a munkáltatói felvételi beszélgetés sarkalatos pontjait és sok apró, praktikus ötletet, mellyel sikeresen el tudja adni az álláskereső a "munkaerejét". Konkrét álláskeresőre nem kerül sor a foglalkozáson.

Pszichológiai tanácsadás

A szakszolgálat hatékony segítséget tud adni a pályaválasztóknak, pályakezdőknek, a képzés vagy továbbtanulás előtt állóknak, és mindazoknak, akik nehezen élik meg az álláskereső állapotát, bizonytalanok saját magukkal és jövőjükkel kapcsolatban. A munkavállaló a pszichológussal megbeszélheti a munkanélküliségéből adódó lelki problémáit, a munkájával, pályájával kapcsolatos elképzeléseit. Segítséget kap a személyiségének, érdeklődésének és képességeinek megfelelő legideálisabb pálya, illetve munka kiválasztásában, kitölthet teszteket, melyek eredményei alapján pontosíthatja önismeretét, munkavállalásához, pályaválasztásához, illetve pályamódosításához illeszkedő tulajdonságait, képességeit. Segítséget kap a jövővel kapcsolatos megalapozottabb munkavállalási döntés meghozatalához. A pszichológiai szakszolgálat munkáltatók számára végzett szolgáltatása a munkaerő kiválasztásban nyújtott segítség, nagyobb arányú felvétel esetén.

Speciális csoportos tanácsadás

- *Tartósan álláskeresőket reintegrálására célzó foglalkozás*

A munkaerőpiacról hosszabb ideje kiszorult álláskeresőket számára tartott olyan csoportos foglalkozás, ahol a cél a munkára kész állapot regenerálása, az álláskeresőre, illetve az újbóli munkaviszonyra történő felkészítés.

- *Pályakezdők számára kialakított impulzus foglalkozás*

A csoportos foglalkozáson a pályakezdő fiatalok az itt megszerzett munkaerő-piaci ismeretek birtokában, valamint saját értékeik, képességeik, érdeklődési irányuk feltérképezését követően, ezek ismeretében, behatárolják azon területeket, melyen sikeres álláskeresőre számíthatnak. Közös megtervezik a jövőre vonatkozó egyéni elhelyezkedési terveiket, és az elérésükhöz szükséges lépéseket.

Helyi (térégi) foglalkoztatási tanácsadás

Célja szakmai segítségnyújtással hozzájárulni a térség foglalkoztatási helyzetének javításához, a foglalkoztatási feszültségek kezeléséhez, új munkahelyek teremtéséhez. A cél eléréséhez szükségesek:

- szoros kapcsolat a térség munkaadóival, önkormányzataival
- a foglalkoztatási helyzet javítását célzó programok kezdeményezése és a megvalósításban történő részvétel
- munkaerő-piaci információkkal való közreműködés a területfejlesztési tanácsok döntéseinek előkészítésében

EURES tanácsadás

Információnyújtás és tanácsadás a külföldön elhelyezkedni kívánó munkavállalók részére az Európai Gazdasági Térség országaiban fellelhető álláshelyekről, valamint a munkavállalás és a megélhetés körülményeiről. Segítségnyújtás munkáltatók részére a külföldi munkaerő-toborzáshoz. Az EURES portál adatbázisai: álláshelyek adatbázisa, önéletrajzi adatbázis, információk adatbázisa, PLOTEUS képzési adatbázis, amelyek elérhetők a www.munka.hu honlapról. Az álláskeresőket a régióban tanácsadók és asszisztensek segítik.

Városunkban és vonzáskörzetében jelenleg a TÁMOP 1.1.2. projekt megvalósítási időszaka folyik.

Ennek a célja:

A program célja a hátrányos helyzetű álláskeresőket munkaerőpiacra való belépésének segítése, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal.

projekt célcsoportjai

1. Legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresőket.
2. Pályakezdő álláskeresőket, illetve a 25 év alatti álláskeresőket
  - kizárólag munkaerő-piaci szolgáltatások igénybevétele céljából álláskeresőként nem nyilvántartott 25. életévét be nem töltött fiatalok,
  - preventív szolgáltatásban részesíthető (pl. iskolai tanulmányokat folytató) fiatalok.
3. A projektbe történő bevonás időpontjában az ötvenedik életévüket betöltött álláskeresőket.
4. Azok az álláskeresőket, akik a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban részesültek; illetve gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesültek, vagy jelenleg is részesülnek. Álláskeresőként való nyilvántartásba vétel hiányában is bevonható az a személy, aki a projektbe való jelentkezéskor gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban,

valamint ápolási díjban részesül, feltéve, hogy kereső tevékenysége alapjául szolgáló jogviszonya az előzőekben felsorolt ellátások folyósításának megkezdését megelőzően, vagy az ellátás folyósítása alatt szűnt meg, és a projektbe történő bevonásának időpontjában nem folytat kereső tevékenységet.

5. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult álláskereső.

6. Tartósan munkanélküliek vagy tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek: elavult vagy nem használható szakképzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskereső, vagy három hónapja nyilvántartott álláskereső, vagy – nyilvántartási időtartamtól függetlenül – csoportos létszámleépítésben érintett álláskereső.

Az alábbi táblázatban a fent felsorolt programokon való részvétel adatai láthatóak.

3.2.15. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon részvevő felnőttek száma

év	felnőttképző programok a településen		felnőttképző programok a vonzasközpontban		egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen		egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzaskörzetben		helyi foglalkoztatási programok a településen		helyi foglalkoztatási programok a vonzaskörzetben	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
2008	2	3	14	16	287	343	2050	2450	8	12	1	2
2009	2	3	10	16	294	350	2100	2500	9	11	1	2
2010	2	2	13	11	301	357	2150	2550	7	9	1	2
2011	1	2	8	12	308	364	2200	2600	6	8	2	1
2012	2	2	12	13	315	371	2250	2650	7	7	2	1

Forrás: helyi adatgyűjtés

A táblázat adatait vizsgálva láthatjuk, hogy a különféle programokba bevontak száma évről évre növekszik mind a férfiak, mind a nők körében. Ez egyrészt a munkanélküliek számának növekedésével, másrészt a programokon való részvételi hajlandóságnak köszönhető.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH legfrissebb, 2011. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve

alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot.⁸ A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

2013-ban a települési önkormányzaton és saját fenntartású intézményeiben 2 fő magát romának/cigánynak valló, míg a fenti definíció alapján mélyszegénységben élők közül 11 fő foglalkoztatott van.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.⁹

„A munkaerőpiacon a romákat sújtó diszkrimináció leggyakrabban a munkára való jelentkezés során valósul meg. Természetesen arra is akadhat példa, hogy a roma munkavállalót alkalmazják, de a munkahelyen főnöke vagy esetleg kollégái cigány származása miatt olyan légkört teremtenek számára, amelyben hosszú távon nem képes megmaradni. Előfordul, hogy egy csoportos létszámleépítés során a munkáltató elsősorban és nagyobb számban a roma beosztottjaitól válik meg szívesebben. A munkaügyi diszkrimináció egyik speciális típusa a települési önkormányzatok által szervezett közhasznú-, közcélú munkák keretében megvalósuló hátrányos megkülönböztetés. Ennek egyik formája, amikor a munkára kötelezett romákat kizárólag a „legalantasabb” munkák (utcaseprés, szemétszedés, ároktisztítás) elvégzésére kötelezik iskolai végzettségtől függetlenül, míg a közhivatalokban (polgármesteri hivatal), közintézményekben (iskola, óvoda) kizárólag nem romák dolgozhatnak. Találkoztunk olyan esettel is, amikor a romákat a közhasznú foglalkoztatás során munkaszerződés, megfelelő munkaruha, szerszámok, és védőital nélkül dolgoztatták, embertelen körülmények között. Végezetül, említsük meg a roma társadalmat feltűnően nagy arányban sújtó fekete foglalkoztatást, melynek során a kiszolgáltatott roma brigádok az embert próbáló körülmények között, sokszor lakóhelyüktől több száz kilométerre elvégzett munka után fizetség nélkül kénytelenek hazatérni.” ... „A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”¹⁰

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

⁸ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/laekindikator/laekindikator11.pdf>

⁹ http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

¹⁰ Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, <http://www.neki.hu/kiadvanyok/valtozasok/dizskriminacioafoglalk.htm>

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

Az afsz.hu oldal tájékoztatása szerint az aktív korúak ellátása, a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Aktív korú a 18. életévét betöltött, de a rá irányadó nyugdíjkorhatárt be nem töltött személy.

Az aktív korúak ellátásának két típusa: a rendszeres szociális segély, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Aktív korúak ellátására jogosult:

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) fogyatékosági támogatásban részesül vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően újabb álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább **egy év időtartamig együttműködött**, vagy
- g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása -ha már egyik gyermeket sem illeti meg árvaellátás- okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább **három hónapig együttműködött**, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátására való jogosultság

- az álláskeresői támogatás időtartamának kimerítésétől, vagy
- a keresőtevékenység megszűnésétől, vagy
- rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított **tizenkettő hónapon belül** benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

Rendszeres szociális segélyre jogosult:

- a) aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- b) a rá irányadó nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betölti, vagy
- c) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben- és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, vagy

d) a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult rendszeres szociális segélyre. Az állami foglalkoztatási szervnél kéri álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét és együttműködik az őt nyilvántartó munkaügyi kirendeltséggel.

Nem minősül kereső tevékenységnek, ha a kérelmező illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

Álláskeresői járadék – álláskeresői segély

Álláskeresői járadékra jogosult az a személy, aki

- álláskereső, és
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, és
- kereső tevékenységet nem folytat, tehát munkaviszonyban nem áll, és
- vállalkozói tevékenységet sem folytat, és
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és
- számára az illetékes munkaügyi központ kirendeltsége sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Jogosultsági idő: amely alatt az álláskereső az álláskeresővé válást megelőző három év alatt munkaviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban töltött, vagy egyéni illetőleg társas vállalkozói tevékenységet folytatott, feltéve ez utóbbi esetben, hogy vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett.

A kereső tevékenység fogalmába minden olyan munkavégzés beletartozik, amelyért a munka elvégzője díjazást kap, akár munkaviszony, vállalkozói jogviszony, megbízási jogviszony stb. az alapja.

Kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is,

- aki az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szerepel, valamint
- aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt,
- illetve aki a társaság vezető tisztségviselője, vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve.

Abban az esetben, ha a vállalkozás tevékenysége rövidebb-hosszabb időre szünetel, a vállalkozás az egyéni vállalkozói nyilvántartásban továbbra is szerepel. Így a vállalkozói jogviszony szüneteltetésének idejét is kereső tevékenységnek kell tekinteni.

Nyugdíj előtti álláskeresői segély

Nyugdíj előtti álláskeresői segélyben az részesülhet, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik (megállapításhoz szükséges életkor), és

- legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételt nem szerez jogosultságot, és
- az álláskeresői járadék folyósításának időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	3719	28	0,8%
2009	3268	51	1,6%
2010	3597	42	1,2%
2011	3321	9	0,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskereső száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	196	57	29,1%
2009	229	72	31,4%
2010	239	65	27,2%
2011	203	46	22,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.¹¹

¹¹ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakásfenntartási támogatás alapnyí jogon, normatív alapon állapítható meg.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele, mely rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

a) bérlakás-állomány – szociális lakhatás – egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	2580	0	43	0	30	8	0	0
2009	2596	0	43	0	30	8	0	0
2010	2604	0	43	0	30	8	0	0
2011	2617	0	42	0	30	8	0	0
2012		0	41	0	30	8	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A fenti megfogalmazás alapján elégtelen lakhatási körülmények között városunkban senki sem lakik.

Hajléktalan a Szociális Törvény (1993/III) alapján

- ellátási szemléletű meghatározás: hajléktalan az, aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti.
- igazgatási szemléletű meghatározás: hajléktalan az, aki bejelentett lakcímmel nem rendelkezik, kivéve, ha bejelentett lakcíme a hajléktalanszállás.

A hajléktalan nem rendelkezik kapcsolati tőkével, mely átsegítené a problémákon. A kapcsolati tőke hiányában nehezebben jut munkához, nehezebben jut lakhatási lehetőséghez, nehezebben jut élelmiszerhez, ruhához, mindazokhoz a javakhoz, melyek a túléléshez szükségesek.

Fonyód városában a hajléktalanok száma minimális és stagnáló vagy csökkenő tendenciát mutat.

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	0	4
2009	0	4
2010	0	4
2011	0	3
2012	0	3

Önkormányzati adatok

e) lakhatást segítő támogatások

Fonyód Város Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2011. (I.28.) önkormányzati rendelete alapján lakhatást segítő támogatást nem nyújt.

f) eladósodottság

A Metropol.hu oldal számolt be a Habitat for Humanity és a Városkutatás Kft Lakhatási jelentéséről.

Másodszor készített Lakhatási jelentést a Habitat for Humanity és a Városkutatás Kft. Több százezer család lakhatása bizonytalan ma Magyarországon, egyre több az üres lakás, és szintén százezres nagyságrendben vannak korszerűtlen, félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakások hazánkban.

Sok az elavult otthon

A jelentés szerint a tavalyi évben 477 ezerre nőtt az üres lakások száma hazánkban. A saját tulajdonú lakások aránya 89 százalékos, miközben a szociális bérlakásoké csak 3%, bár 300 ezer családnak lenne szüksége ilyen típusú otthonra. Hegedűs József, a Városkutatás Kft. igazgatója szerint, bár javul a magyar lakások minősége, még mindig nagyon sok az olyan otthon, amely nem felel meg a mai elvárásoknak. – Körülbelül háromszázezer félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakás van Magyarországon. A lakások 70 százaléka energetikai szempontból elavultnak számít, míg 160 ezer lakásban túlszűfoltak a körülmények, egy hálósobára több mint két fő jut. Sokan élnek munkaerőpiactól elzárt településen – ismertette.

Hatalmas teher a lakhatás

A lakhatást érintő megfizethetőségi problémák egyre súlyosbodnak hazánkban. A tavalyi évben átlagosan a háztartások teljes jövedelmének 27 százalékát kellett lakásfenntartási kiadásokra fordítani, de a legalacsonyabb jövedelműek esetében ez közel 50 százalék. Drasztikusan megnőtt a jelentős közüzemi díjhátralékot felhalmozók száma is, összesen több mint 172 ezren halmoztak fel 12 hónapnyinál több hátralékot, a három hónapon túli tartozások száma pedig a 400 ezret is meghaladja. Ezen túl a háztartások 27 százaléka nem tudta otthonát kifűteni.

A devizahitelek a fókuszban

Szekér András, a Habitat for Humanity Magyarország igazgatója arra hívja fel a figyelmet, hogy az intézkedések java a devizahitelek megmentésére irányul.

- A rezsihátralékosok közül alig húszezren értek hozzá adósságkezelési lehetőséghez, a munkaerő-piaci mobilitás élénkítését célzó lakhatási támogatás pedig 200 háztartást ért el. A hajléktalanellátási rendszer kapott kiegészítő forrásokat, de ez nem rendszerszinten kezeli a problémát, a telepeket célzó programok pedig csak azok töredékét érik el – mondja az igazgató.
- Speciális figyelmet érdemelne a több mint tízezer hajléktalan, az átlagnál rosszabb körülmények közt élő roma népesség, a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülő fiatalok.

Lakhatással kapcsolatos állami kiadások (2012)

57 milliárd forint – lakhatási problémákkal küzdő családokat segítő programok

116 milliárd forint – devizahitelek végtörlesztése

80 milliárd forint – 2000–2004 közt felvett hitelek kamattámogatása

30 milliárd forint – adósságcsökkentési támogatás

8,3 milliárd forint – hajléktalanprogramok

Mivel a lakosság jövedelmi és vagyoni helyzetéről nincsenek pontos adataink, így a kapcsolódó eladósodottságról is csak becsléseink lehetnek. Sajnos azonban elmondható, hogy városunkban is az országos adatokhoz hasonló eredmények születnének egy pontos felmérés során.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Fonyód Város Területén a külterületi/zártkerti lakások száma elenyésző, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférésük biztosított v. biztosítható. Ezek az épületek a településtől délre közvetlenül a belterületi határ mellett találhatóak.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási adatai alapján azt a tájékoztatást adta az Önkormányzat részére, hogy a városban nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Fonyódon az Egészségügyi Nonprofit Kft. Biztosítja mind az alapszolgáltatásokhoz, mind pedig a szakellátáshoz való hozzáférést. A gyógyintézet 249 szakorvosi, 40 nem szakorvosi órával rendelkezik.

Alapellátás:

✗ Fogorvosi ellátás	✗ 2. számú Háziorvosi ellátás – felnőtt
✗ Gyermekorvosi rendelés - Fonyód	(Fonyód, Dobó István u. 1.)
✗ 1. számú Háziorvosi ellátás – felnőtt	✗ Iskola egészségügyi Szolgálat
(Fonyód, Szent István u. 27.)	✗ Központi Ügyeleti Szolgálat
	✗ Védőnői Szolgálat

Szakellátás:

✗ Általános ultrahang	✗ Foglalkozás	✗ Nőgyógyászati
✗ Belgyógyászat	egészségügyi ellátás	ultrahang
✗ Bőrgyógyászat	✗ Fül-orr-gégészet	✗ Ortopédia
✗ Echocardiographia	✗ Gyógytorna	✗ Pszichiátria
(szívultrahang)	✗ Ideggyógyászat	✗ Reumatológia
✗ Endoszkópia és	✗ Kardiológia	✗ Röntgen
gasztroenterológia	✗ Laboratórium	✗ Sebészet
✗ Fizioterápia	✗ Nőgyógyászat	✗ Szemészet

Egyéb szolgáltatások:

- ✗ Audiológia
- ✗ Gyógyászati segédeszköz bolt
- ✗ Optikai bolt

A városban 2 felnőtt háziorvosi szolgáltatás van és egy gyermek háziorvosi szolgáltatás.

Az előjegyzési rendszer lehetővé teszi a telefonon illetve személyesen történő bejelentkezést. Fontos szempont, hogy a meglévő kapacitások a lehető legjobban kerüljenek kihasználásra. Ennek érdekében folyamatos felmérések történnek, melyeknek célja a kihasználtság vizsgálata, az igények felmérése és a szükségleteknek megfelelő módosítások javaslata.

Az iskolai egészségügyi szolgálat a védőnői szolgálattal karöltve végzi munkáját. Ennek keretében 1 fő gyermekorvos és 2 fő védőnő nyújt segítséget a gyermekeknek, családoknak, kismamáknak.

Hétvégéken valamint a rendelési időn túl a Központi Ügyeleti Szolgálat biztosítja, hogy a rászorulóknak napi 24 órában segítséghez jussanak.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások közül a rászorulóknak a nappali ellátást, étkeztetést, házi segítségnyújtást és családsegítést vehetik igénybe.

Minden szolgáltatás alapja a megelőzés így az orvosok, nővérek, védőnők, szociális munkások kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a rászorulóknak tudatosítsák az egészséges táplálkozás, a megfelelő mennyiségű és minőségű mozgásra valamint a kötelező szűréseken való részvétel fontosságát.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá az egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján is igénybe vehetők.

Az önkormányzat a bölcsődében, az óvodában valamint az iskolákban is biztosítja a közétkeztetést, melyben az anyagi lehetőségeknek megfelelően biztosítja a változatos, vitaminban, mikro-, makró és ásványi anyagokban, rostokban gazdag étkezéseket. A minőségi és mennyiségi ellenőrzés folyamatos.

Mind a diákoknak mind pedig a felnőtt lakosság számára biztosított a sportolási lehetőség. A városban két nagyobb sportklub is foglalkozik a gyermekekkel, így nekik lehetőségük van arra, hogy többféle csapat illetve egyéni sportágban is kipróbálják magukat. Az iskolák sporteszközei felújításra szorulnak, azonban biztonságosan használhatóak. Az idei évben beadásra került sporttal kapcsolatos pályázatok kapcsán lehetőség adódik egy Ovi – foci pálya kialakítására az Ovi – foci program keretein belül, valamint a focipálya felújítására a 8/2013 (III.29) BM rendelet alapján.

Az alábbi táblázatok a közgyógyellátásban illetve ápolási díjban részesülők számának változását mutatja be az elmúlt években.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: alanyi jogon, normatív alapon, és méltányossági alapon.

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	143
2009	127
2010	208
2011	129

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	21
2009	28
2010	31
2011	33

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet színterei a város különböző rendezvényei, sport illetve kulturális eseményei. Nyáron a helyi strandok adnak lehetőséget, hogy az itt élő emberek egymással találkozzanak, illetve az egész évben és a nyári idényben nyitva tartó vendéglátóhelyek kínálnak lehetőséget. Ezenkívül a déli part egyik legvonzóbb turisztikai célpontja a Fonyódi piac heti 2 nap alkalmat teremt arra, hogy az ide látogatók mellett a helyi lakosok is találkozzanak egymással. Találkozási pont ezenkívül még a helyi Helytörténeti Múzeum, ami

többek között több civil szervezetnek ad otthont tevékenységük gyakorlására. A Fonyódi Városi Művelődési Ház szolgáltatásai is kiváló lehetőséget teremtenek a találkozásra. Községi fórumok a helyi önkormányzat intézményeinek hirdetőtáblái, a város honlapja, valamint a havonta megjelenő városi újság, a Fonyódi Hírmondó.

Etnikai konfliktusok a városban nem jellemzőek, mivel igen kis számú etnikum él Fonyódon. A turista szezonban, fesztiválokban azonban előfordulnak kisebb összecsapások, melyek javarészt maguktól megoldódnak, rendőrségi beavatkozásra az esetek többségében nincs szükség.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi közösségi szolidaritás és azok megnyilvánulása folyamatosan jelen van a településen. Községi rendezvények szervezése javarészt önkéntes alapon történik, emellett a város szépítése, közterületeinek tisztántartására (szemétszedés, virágosítás) minden évben szerveződnek önkéntesek. A településen élőknek lehetőségük van adományozásra is a különböző karitatív szervezeteken keresztül.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A városban nincs roma nemzetiségi önkormányzat, így ez esetünkben nem releváns.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs probléma	A meglévő állapotok megtartása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Elsőként áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzügyi és természetbeni ellátások:
  - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
  - b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
  - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
  - d) az otthonteremtési támogatás,
  - e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
  - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
  - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
  - c) a gyermekek átmeneti gondozása.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
  - a) az otthont nyújtó ellátás,
  - b) az utógondozói ellátás,
  - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
  - a) a védelembe vétel,
  - b) a családba fogadás,
  - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
  - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
  - e) a tartós nevelésbe vétel,
  - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
  - g) az utógondozás elrendelése,
- Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
- b) a fővárosi főjegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni¹². A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek. A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)¹³

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban,
5. átmeneti bányászjáradékban,
6. időskorúak járadékában vagy
7. olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és

¹² A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

¹³ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

pénzbeli támogatást folyósít. A pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a gyámhatósági eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. (Gyvt. 20/C. § (1), (2))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek tartoznak ide. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A városban vizsgálva a gyermekek számát láthatjuk, hogy Fonyódon összesen 713 gyermek él, közülük 360 fő a lány és 353 fő a fiú. A 0-18 éves korú gyermekek a lakosság összlétszámának **13,64%** - át tette ki..

életkor	fő		
	lány	fiú	összesen
0-13 éves	262	235	497
14-18 éves	98	118	216
Összesen	360	353	713

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	9	0	9
2009	5	0	27
2010	10	1	23
2011	13	2	25
2012	8	4	n.a
2013	5	3	n.a
2014	1	0	23

A táblázatból láthatjuk, hogy 2011-ben a kiskorú gyermekek 3,6%-a volt veszélyeztetett. Ezen adatokat tovább vizsgálva megállapíthatjuk, hogy 2008-ról 2009-re háromszorosára nőtt a számuk. Ez egyrészt a gazdasági válsággal van összefüggésben, melynek következtében főként az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők veszítették el először munkájukat, melynek következtében a család anyagi helyzete megromlott. Az anyagi vonatkozásokon túlmenően ez a probléma feszültséget okozhat a családtagok között is, mely sok esetben akaratlanul is a gyermekeken csattan. 2014. évben a védelembe vett 18 év alatti gyermekek száma nagymértékben csökkent, ezt jól bizonyítja a 2014. évi adat hol a 18 év alatti védelembe vett fiataalkorúak száma 0,14%-ra csökkent, ami azt jelenti, hogy 2014-ben 1 fő 18 év alatti gyerek volt védelem alá helyezve. A Veszélyeztetett kiskorú gyermekek is csökkenő tendenciát mutat, ez részben köszönhető annak, hogy a gazdasági válság után lassan kezd helyre állni a családok munkahely és anyagi problémái és ezzel a családon belüli problémák is megoldásra kerültek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre jutó jövedelme alapján állapítják meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma az elmúlt években hektikusan változott, akárcsak a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma. Összességében azonban elmondható, hogy a kiskorú gyermekek 10 %-a kap rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, míg 4-5 %-a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményt.

A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő leggyakrabban nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik.

Arra vonatkozóan, hogy a kedvezményben részesítettek közül tartósan beteg fogyatékos gyermekek milyen arányban vannak nincs adatunk.

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	114	n.a.	0	0	44
2009	113	n.a.	0	0	58
2010	103	n.a.	0	0	48
2011	115	n.a.	0	0	64
2012	89	n.a.	0	0	8
2013	100	n.a.	0	0	49
2014	73	n.a.	0	0	35

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Fonyód Város Önkormányzata egyszeri szülési segélyt nyújt minden megszülető fonyódi állampolgár után, melynek jelenlegi mértéke 30.000,- Ft/gyerek.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Fonyód város területén 2013-ban összesen 243 fő gyermek illetve fiatalkorú részesült kedvezményes iskolai étkezésben. Ennek feltétele a helyi oktatásban történő részvétel.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenképp felett álló érdekének elvére.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási adatai alapján azt a tájékoztatást adta az Önkormányzat részére, hogy a városban nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden kifejtjük a jogszabályok által lehatárolt ellátási területeket.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési,

szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái
  - a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
  - b) a családi napközi,
  - c) a családi gyermekfelügyelet,
  - d) a házi gyermekfelügyelet,
  - e) az alternatív napközbeni ellátás.
- A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.
- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.
- Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkeztést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	2	580
2009	2	576
2010	2	570
2011	2	550
2012	2	530

Jelenleg 2 fő védőnői álláshely van Fonyódon, ahol az egy védőnőre jutó gyermekek száma folyamatosan csökken. Az ellátáshoz történő hozzáférésben hiányosságok nem mutatkoznak.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	27710	6218	0
2009	0	33520	7057	0
2010	0	29655	6214	0
2011	1	25836	7118	0

Fonyód Város területén a gyermekek orvosi ellátása megfelelő szinten biztosított.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Fonyódon a 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális – oktatási) ellátási igényeire vonatkozóan megállapítottuk, hogy mind a bölcsődében, mind pedig az óvodában és általános iskolában lehetőséget tudnak teremteni arra, hogy fejlesztő foglalkozásokon vehessenek részt a gyermekek. Az óvodában külön gyógypedagógiai csoport nincs.

	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Csoport 1	5	0	0	0	0	0
Csoport 2	6	1	0	0	0	0
Csoport 3	2	0	0	0	0	0
Csoport 4	2	0	0	0	0	0
Csoport 5	0	0	0	0	0	0
Összesen	15	1	0	0	0	0

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás a bölcsőde keretein belül valósul meg. A magas szintű bölcsődei ellátás feltételeinek javítására, és az esztétikus környezet biztosítására, továbbá a bölcsődei játékkészlet bővítésére, folyamatos cseréjére, illetve a csoportszobák bútorzatának korszerűsítésére alakult a Fonyódi Gyermekekért Bölcsőde Alapítvány.

Az elmúlt években a következő létszámadatokkal rendelkezett az intézmény:

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	27	3	20
2009	1	25	3	20
2010	1	21	4	26
2011	1	24	5	26
2012	1	32	6	26
2013	1	27	7	26
2014	1	32	5	26

A bölcsődés korú gyermekek számának növekedése miatt szükségessé vált, hogy a bölcsődei férőhelyek számát megemeljük. Sajnálatos módon évről évre nő azoknak a gyerekeknek a száma, akik valamilyen szociális okból szükséges felvenni az intézménybe. Ilyen ok lehet, hogy a szülők munkanélküliek, vagy mindkettőjük legmagasabb iskolai végzettsége a 8 általános, veszélyeztetett gyermekről van szó, esetleg a szülei nappali tagozaton tanulnak.

A gyermekek napközbeni ellátási formái közül sem a családi napközi, sem a családi gyermekfelügyelet, se ma házi gyermekfelügyelet vagy az alternatív napközbeni ellátás nem elérhető városunkban.

e) gyermekvédelem

A gyermekek társadalmunk alapjai, ők azok, akik meghatározzák majd jövőnket. Éppen ezért fontos, hogy megadjunk számukra minden olyan támogatást, mely segíti, hogy testi, lelki, szellemi, érzelmi, értelmi, erkölcsi, fejlődésük zavartalan és kiegyensúlyozott legyen.

A gyermekvédelem fő feladata az, hogy elérjék, hogy a gyermekek a családjukban nevelkedhessenek, vagy ha kikerült onnan, akkor megteremtsek azokat a körülményeket, hogy visszakerülhessenek oda.

Fonyódon a gyermekvédelmi rendszer felépítése a törvényi előírásoknak megfelelően került kialakításra. A gyermekjóléti szolgálat a következő feladatokat látja el:

- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése,
- a jelzőrendszer működtetése,
- szabadidős programszervezés
- ellátásokhoz való hozzájutás biztosítása és információnyújtás
- szülői tanácsadás
- jogi segítségnyújtás

- pszichológusi segítségnyújtása
- folyamatos kapcsolattartás a jelzőrendszeri tagokkal
- gyermekekkel foglalkozó szakemberek munkájának koordinálása – szakmaközi megbeszélések szervezése

Jelenleg szervezés alatt van a helyettes szülői hálózat kiépítése.

A helyettes szülői gondozás azt jelenti, hogy a - vér szerinti szülő kérésére - átmenetileg, meghatározott ideig az erre kijelölt szülők gondoskodunk a gyermekről és nevelik őt. A gyermek helyettes szülőnél történő elhelyezése maximum 12 hónap elhelyezést jelent. A helyettes szülői gondozás során a gyermek egy olyan, nem vér szerinti családban nevelkedik, ahol az egészséges fejlődéséhez szükséges igényeit és teljes körű ellátását - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetését, ruházattal való ellátását, mentálhigiénés és egészségügyi ellátását, gondozását, nevelését, lakhatását - biztosítják.

A jelzőrendszerünknek a következő tagjai vannak:

- Rendőrség
- Ügyészség
- Bíróság
- Oktatási – nevelési intézmények dolgozói
- Egészségügyi intézmények – háziorvos, gyermekorvos, védőnői hálózat
- Gyámhatóságok
- Szociálisintézmények
- Munkafelügyelőség

Ezekben az intézményekben a gyermek és ifjúságvédelmi felelősök vesznek részt a jelzőrendszer közvetlen működtetésében. A szóban és írásban jelzett eseteket esetjelző adatlapon tudják rögzíteni.

Az önkormányzat a gyermekek védelmét az alábbi pénzbeli, természetbeni ellátásokkal és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat biztosítja:

a) pénzbeli és természetbeni szolgáltatások:

- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- közlekedési támogatás
- óvodáztatási támogatás

b) személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása,
- bölcsőde.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

- A Borostyánvirág Anyaotthon családok átmeneti otthonaként működik Kaposváron, de csak gyermekeket és anyákat fogad az ország egész területéről. A gondozási időszak alatt a gyermekek teljes körű ellátást kapnak (étkezés, iskoláztatás költsége, ruházat, szabadidős tevékenység járulékos költség) Továbbá családon belüli erőszak áldozatává vált egyedülálló nőket, valamint gyermekes anyákat fogadnak be. A krízis ellátás célja, hogy az akut krízist feldolgozassák a bántalmazottak, illetve a megfelelő pszichés, mentális, jogi, anyagi és személyi segítséggel tartós, biztonságos lakhatáshoz jussanak.

- Családok Átmeneti Otthona Nagyatádon vehető igénybe. Célkitűzése:

A gyermekek családjuktól történő elszakításának megakadályozása, a családok egyben tartásának biztosítása. A családok társadalmi reintegrációjának elősegítése. A családok pszichoszociális képességeinek fejlesztése. A családok munkaerő-piaci helyzetének erősítése. A családok lakhatási problémáinak tartós rendezése. A családi kohézió erősítése.

Önkéntes és kötelező ellátás – gondozási nevelési terv, melyet aláíratnak minden érintettel. Ezt évente felül kell vizsgálni: szükséges-e a további fenntartás, vagy egyéb intézkedéseket kell-e fogantatosítani: megszüntetés, gyermek kiemelése. Hetente 1-szer kötelező a kapcsolattartás a gyermekkel, családdal.

Formái:

Önkéntes: szülő és a gyermek önként működik együtt.

Kötelező: ha a szolgálat úgy látja, hogy a probléma nem oldható meg az önkéntes együttműködés során vagy a veszélyeztetettség olyan nagyfokú, akkor védelembe vételi javaslattal él a gyermekjóléti szolgálat és az együttműködés kötelezővé válik.

A gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszéléseket és esetkonferenciákat szervez a jelzőrendszer tagjai között, melyről feljegyzés készül. Ezt a védelembe vételi eljárás előtt kötelező megtartani.

Javaslatot tehet még a gyermekjóléti szolgálat a kiemelésre és a szakellátásnak való átadásának, ha a védelemmel sem oldható meg a probléma, illetve a gyermek testi, lelki, érzelmi, értelmi, erkölcsi, fejlődése olyan súlyosan van veszélyeztetve, hogy az maradandó nyomot is hagyhat benne.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A település minden lakójának lehetősége van az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokon való részvételre. Klubok, szakkörök, előadássorozatok várják az érdeklődőket minden korosztályból, vagy korosztályi bontásban. Nyáron két tábor is várta az iskolásokat.

Klubok, szakkörök az iskolán kívül:

- Foltvarró szakkör
- Kézimunka szakkör
- Krisztus Szeretete Egyház foglalkozásai
- Előadássorozat a Biblia tükrében
- Bélyeggyűjtő szakkör
- Sirály Art Képző- és Iparművészeti Kör összejövetele

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A rendszeres gyermekvédelmi segélyben részesülők és a háromnál több gyermeket nevelők ingyenes tankönyvet kapnak.

A rendszeres gyermekvédelmi segélyben részesülők a bölcsődei, óvodai ellátás során, és általános iskola alsó tagozatában ingyenes étkeztetésben részesülnek, míg felső tagozatosok és középiskolások esetében ez 50%-ra módosul. A nagycsaládosok számára bölcsődétől a középiskola végéig 50%-os támogatást nyújt az önkormányzat az étkeztetésre.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A közoktatási intézményekben kifüggesztésre kerültek az ellátottjogi képviselők (3 fő) és a gyermekjogi képviselő elérhetőségei, akikhez a felmerülő problémákkal közvetlenül fordulni lehet. Igénybe vehetők még a Napkerék Egyesület Somogy Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház szolgáltatásai Kaposváron, illetve Marcaliban az Alapszolgáltatási Központ szolgál az Egyenlő Bánásmód Hatóság kistérségi képviselőjére.

Bejelentés nem érkezett ilyen jellegű problémáról.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az önkormányzat az általa fenntartott általános iskolába a nappali oktatás munkarendje szerint járó, az általa fenntartott óvodába az óvodai nevelést igénybe vevő, vagy a közigazgatási területén lévő középfokú oktatási intézménybe a nappali oktatás munkarendje szerint járó, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára közlekedési támogatást állapít meg tanuló bérletjegy

formájában, mely az oktatási intézmény és a lakhely közötti tömegközlekedés költségeinek átvállalásában nyilvánul meg.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettség tényezői halmozottan jelentkeznek. A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérre is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszerrel foglalkozó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

Emelkedést mutat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma.

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik, így számuk megállapítása nehéz. Létszámuk csökken, aminek oka a 8. osztályosok iskolából való távozása mellett az, hogy a szülő az egyik feltételnek (8 osztálynál nem magasabb végzettség) megfelel ugyan, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt azonban nem hosszabbítja meg, vagy jövedelme meghaladja a meghosszabbításhoz szükséges szintet, ennél fogva a gyermek ideiglenesen vagy véglegesen kikerül a kategóriából.

Az oktatási-nevelési intézmények nem szegregáltak, a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását minden köznevelési intézmény vállalja.

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Valamennyi óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik. Logopédiai foglalkoztató és tornaterem a székhely óvodában van, és egy utazó fejlesztő pedagógus az óvodákban.

A pedagógusok képzettsége, és innovációs készsége kiemelkedő, a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. A Humán erőforrás és a Társadalmi Megújulás Operatív Programok által szinte valamennyi pedagógus érintett volt, és részt vett esélyegyenlőséghez kapcsolódó módszertani képzésen. A pedagógusok továbbképzése részben önkormányzati részben uniós forrásokból valósul meg.

A segítő munka aktív részesei a fejlesztő pedagógusok, az intézményi pszichológusok, a logopédusok és a nevelési tanácsadó pszichológusai is.

Iskolapszichológusok munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során.

Prevenációs céllal, és a feltárt esetek enyhítésére működnek a köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a segítő szakemberek: intézményi pszichológus, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős, szabadidő-szervező. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök fontos feladatot látnak el a köznevelési intézményekben a veszélyeztető körülmények feltárása, ezek megszüntetése, kialakulásuk megelőzése területén éppúgy, mint a drog-prevenációt, egészségnevelést illetően.

A 2012. évi Országos kompetenciamérések a 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók teljes körében mérték a matematikai eszköztudást és a szövegértési képességeket. Az eredmények azt mutatják, hogy az oktatási intézmények járó tanulók az egyes vizsgált évfolyamokon összességében az országos átlagnak megfelelően teljesítettek mindkét kompetenciaterületen.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A Palonai Magyar Bálint Általános Iskola 2012/2013 és 2013/2014-es a tanévben tehetséggondozó programot indítottak logopédus, pszichológus bevonásával mely a 2012-13-as tanévben 4 fő részére 2013-14-es tanévben 21 fő számára biztosított tehetség gondozó programot.

tanév	tanodai program létszám	HH/ HHH tanulók létszáma	tehetséggondozó program	HH/ HHH tanulók létszáma	nyári tábor	HH/ HHH tanulók létszáma	Alapfokú művészetoktatás	HH/ HHH tanulók létszáma
2008/2009	0	0	0	0	2	1	Fonyódi Alapfokú Művészeti Iskola	7
2009/2010	0	0	0	0	2	0	Fonyódi Alapfokú Művészeti Iskola	6
2010/2011	0	0	0	0	2	0	Fonyódi Alapfokú Művészeti Iskola	16
2011/2012	0	0	0	0	2	0	Fonyódi Alapfokú Művészeti Iskola	16
2012/2013	0	32	4	25	2	29	Fonyódi Alapfokú Művészeti Iskola	8
2013/2014	0	3	21	3	2	3	Fonyódi Alapfokú Művészeti Iskola	11

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Nincs adat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció.

Az oktatási-nevelési intézmények nem szegregáltak, a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását minden köznevelési intézmény vállalja.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések

	2010		2011		2012			2013		2014	
Országos kompetencia-mérés eredménye	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag
Szövegértés											
6. évfolyam	1530	1483	1555	1465	1585	0	1472	1566	1497	1626	1557
8. évfolyam	–	–	1673	1577	1635	0	1567	1654	1555	1611	1481
10. évfolyam	1771	1620	1720	1617	1706	0	1603	1694	1620	1681	1597
Matematika											
6. évfolyam	1525	1498	1673	1487	1637	0	1489	1547	1489	1662	1491
8. évfolyam	–	–	1751	1601	1731	0	1612	1726	1620	1771	1617
10. évfolyam	1712	1613	1710	1635	1713	0	1632	1707	1640	1726	1631

Nincsenek, a helyi oktatási intézményekben tanuló diákok rendszeresen az országos átlag fölött teljesítenek.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A rendszeres gyermekvédelmi segélyben részesülők és a háromnál több gyermeket nevelők ingyenes tankönyvet kapnak.

A rendszeres gyermekvédelmi segélyben részesülők a bölcsődei, óvodai ellátás során, és általános iskola alsó tagozatában ingyenes étkeztetésben részesülnek, míg felső tagozatosok és középiskolások esetében ez 50%-ra módosul. A nagycsaládosok számára bölcsődétől a középiskola végéig 50%-os támogatást nyújt az önkormányzat az étkeztetésre.

Bejárás támogatás az 1 km-nél távolabb lakó tanulóknak: Az önkormányzat az általa fenntartott általános iskolába a nappali oktatás munkarendje szerint járó, az általa fenntartott óvodába az óvodai nevelést igénybe vevő, vagy a közigazgatási területén lévő középfokú oktatási intézménybe a nappali oktatás munkarendje szerint járó, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára közlekedési támogatást állapít meg tanuló bérletjegy formájában, mely az oktatási intézmény és a lakhely közötti tömegközlekedés költségeinek átvállalásában nyilvánul meg.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
A köznevelési rendszer átalakításával önkormányzat fenntartó státuszból működtetői státuszba került. A korai fejlesztés lehetősége, mint önkormányzati feladat megszűnt.	2013. január 1 napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított. Fejlesztő szakemberek megtartásával új módszerek kidolgozása.
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A város demográfiai mutatói alapján csökken a gyermekek száma. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a kérelmezők számának emelkedése ellenére még kevesen veszik igénybe.	Gyermeklétszámmal igazodó intézményhálózat működtetése. Szülők tájékoztatása a kedvezménnyel járó további támogatásokról.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak egyenlő bánásmódjának szükségessége és fontossága már a Római Szerződésben is megjelent, majd az 1997. évi luxemburgi csúcsértekezleten került be a foglalkoztatási irányelvek közé. Az uniós foglalkoztatási stratégia részét képezi a férfiak és nők foglalkoztatási arányának kiegyensúlyozása, valamint az egyenlő bérezés elve is. Hazánkban az Alaptörvény XV. Cikke rögzíti a férfiak és nők egyenjogúságát. A Munka törvénykönyve (2012. évi I. tv. 12.§) pedig rendelkezik az egyenlő bánásmód követelményéről a munkabérezéssel és munkaviszonnyal kapcsolatban.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

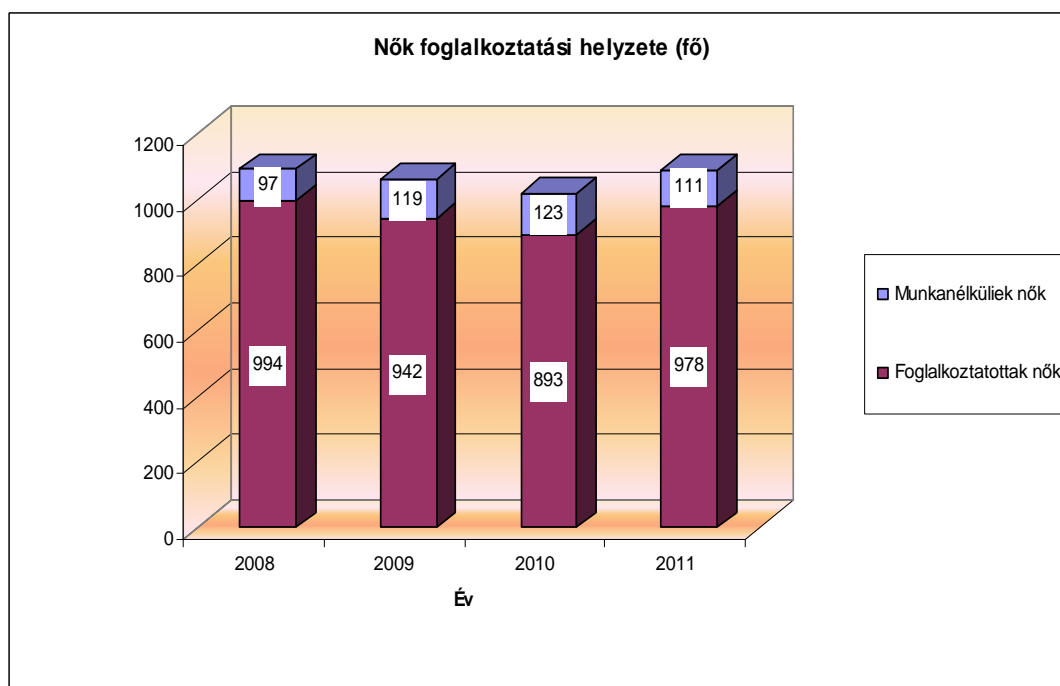
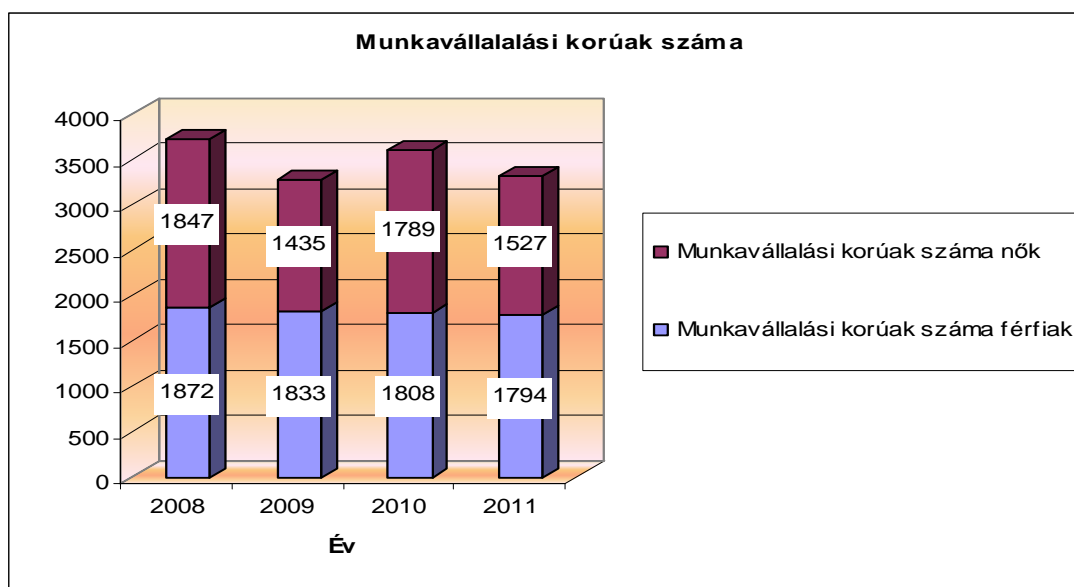
Hazánkban a hagyományos nemi szerepekről való felfogás kedvezőtlenül befolyásolja a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, mivel a gyermekvállalás után a gyermeknevelés még mindig főként a nőkre hárul, bár az apáknak is lenne lehetősége az otthonmaradásra. E felfogás következtében a munkáltatók is előszeretettel részesítik előnyben a férfiakat, mivel számolnak a nők korlátozottabb rendelkezésre állásával. A sztereotípiák hatására a nők megbecsülése alacsonyabb a munka világában.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a vizsgált időszakban településen a munkanélküliség tekintetében összességében nincs kirívó aránytalanság a két nem között. A 2008-2011. év közötti időszakban közel azonos számú volt a férfi és női foglalkoztatottak illetve álláskereső adatok.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak	Munkanélküliek
	férfiak	nők		
2008	1872	1847	994	97
2009	1833	1435	942	119
2010	1808	1789	893	123
2011	1794	1527	978	111

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A munkaerőpiacról történő kiesés hatására a nőknek szembe kell nézniük a szaktudás elavulásával, a kapcsolati háló meggyengülésével, melyen a szakmai és munkahelyi kapcsolatok ápolása segíthet.

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a vizsgált időszakban éves szinten átlagban 8 db képzési programban történő részvételre volt lehetőségük az itt lakóknak. Ebből a nők részvételi aránya közel 50%-os volt, ami megegyezik a településen élő munkanélküliek nemek szerinti megoszlásával. – **Intézkedésre nincs szükség.**

év	Foglalkoztatást segítő programok száma	Képzési programok száma	résztevők száma	résztevő nők száma
2008	7	2	50	28
2009	7	3	46	31
2010	7	3	40	26
2011	7	3	37	24
2012	6	1	30	19
2013	6	1	41	26

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei a városban – mint az EU-ban jellemző – rendkívül nehéz, különösen, ha a képzettség hiánya 50 év feletti korról és megfelelő munkatapasztalat hiányával is társul. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esetében kitörési pont a piacképes képzettség megszerzése melyekre a munkaügyi kirendeltségeken és egyéb foglalkoztatottságot segítő projektek keretében kaphatnak lehetőséget.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőkkal szembeni hátrányos megkülönböztetést, de ez nem jelenti azt, hogy az ilyen jellegű diszkrimináció nincs jelen a településen. **Ezzel kapcsolatos teendő a tájékoztatásnyújtás, mind a munkavállalók, mind a munkáltatók felé.**

5.1.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés

év	Esetszám
2008	n.a.
2009	n.a.
2010	n.a.
2011	n.a.
2012	n.a.
2013	n.a.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A rendelkezésre álló adatok alapján vizsgálható 2008-2011-es időszakban a 3 év alatti gyermekek napközbeni elhelyezését biztosító intézmények férőhelyeinek száma mindösszesen 1/6-a volt a 3 év alatti gyermekek számának. Ezeket a férőhelyeket jelenleg kizárólag a településen található egy darab bölcsőde biztosítja, amely így a 2011-es évben regisztrált 131 fő 3-évesnél fiatalabb korú gyermekek 19,8%-a számára biztosított napközbeni elhelyezést. Ez az EU által elvárt 33%-os aránynál nagyságrenddel kevesebb. Célként kell kitűzni a 33%-os arány biztosítását akár alternatív megoldások (pl. családi napközi) intézményének bevezetésével.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	154	1	20	0	0	0	20
2009	149	1	20	0	0	0	20
2010	139	1	26	0	0	0	26
2011	131	1	26	0	0	0	26

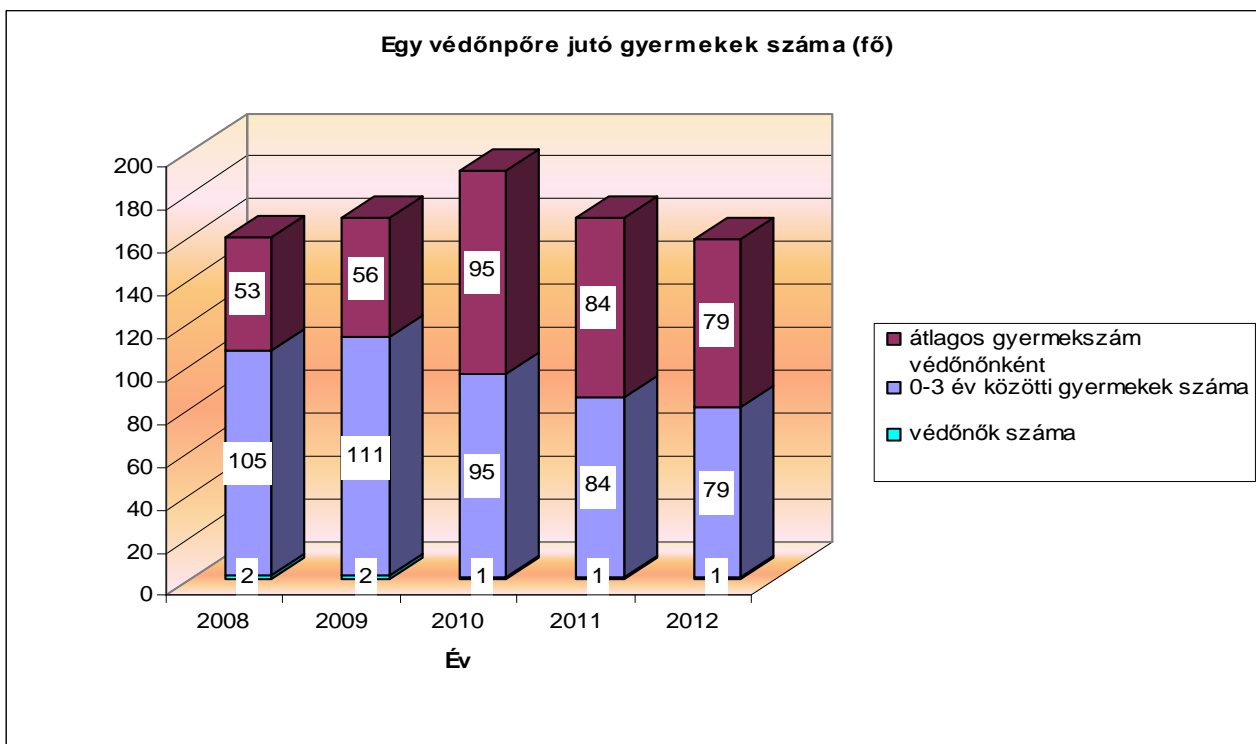
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés támogatása, az anya- és gyermekgondozás többek között a védőnői hálózat szakmai munkájának keretében valósul meg. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolákban kerül sor. Az anya- és gyermekgondozásra a települési védőnői szolgálat munkatársa kiemelt figyelmet fordít, nagy hangsúlyt fektetve a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyukákra és gyermekeikre. 2012-ben a 0-3 év közötti gyermekek száma 79 fő volt, melyre 1 fő védőnő jutott. Ez az arány a törvényben engedélyezett 250 gyermek/védőnő aránynál jóval alacsonyabb és nem sokkal több az ideálisnak tartott 50 gyermek/védőnő aránytól. – **Intézkedésre nincs szükség.**

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	105	53
2009	2	111	56
2010	1	95	95
2011	1	84	84
2012	1	79	79

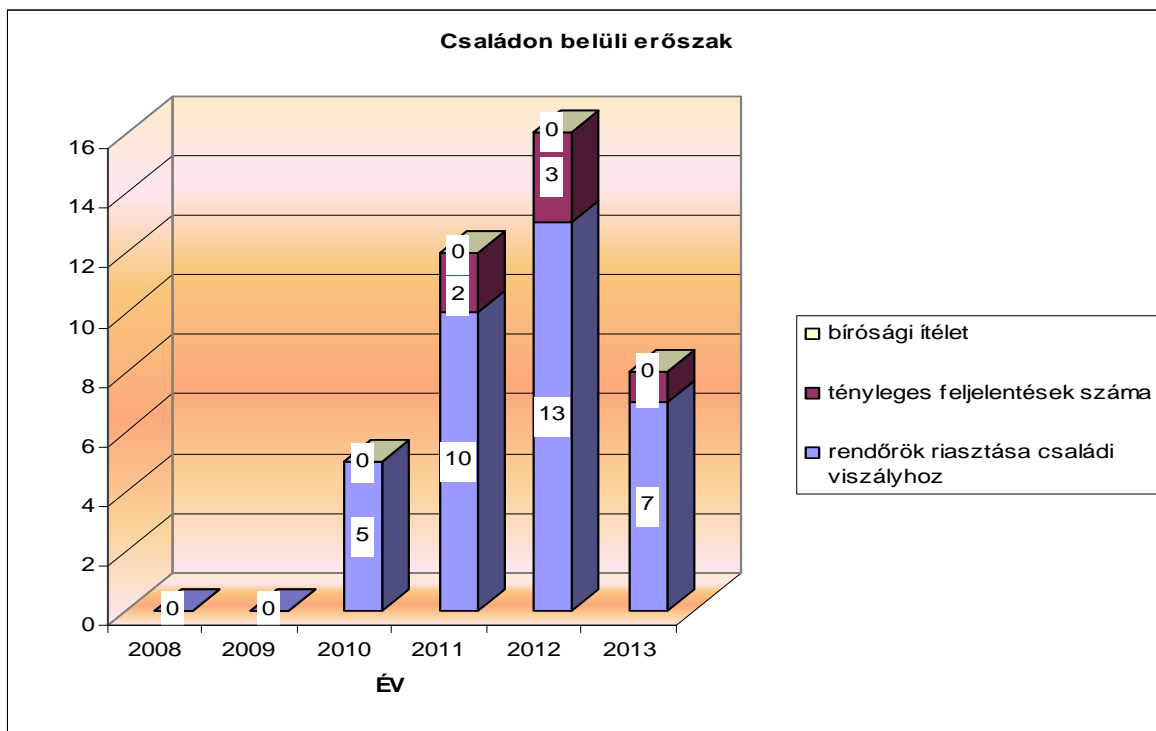

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket érő erőszakos esetek és a párkapcsolaton belül előforduló ügyek többsége nem kerül nyilvánosságra, bár az elmúlt években végzett felvilágosító kampányoknak köszönhetően érezhetően többen mernek hivatalos szervekhez fordulni ilyen problémáikkal. A területileg illetékes rendőrség adatszolgáltatása nem fedi a valós állapotokat, feltételezhetően jóval több eset történik a táblázatban megadottaknál és e területen az évi 1 db eset mellett sem lehet elmenni. **Intézkedések: Tájékoztató és felvilágosító kampány folytatása a rendőrség bevonásával, az esetek felderítése és komplex kezelése és megelőzése céljából.**

5.4. számú táblázat - A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

év	rendőrök riasztása családi viszályhoz	tényleges feljelentések száma	bíróági ítélet
2008	n.a	n.a	n.a
2009	n.a	n.a	n.a
2010	5	0	n.a
2011	10	2	n.a
2012	13	3	n.a
2013	7	1	n.a

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Településünkön nem, de 50 km-en belül található olyan intézmény, mely célirányosan foglalkozik a krízishelyzetben lévő családokkal, illetve a bántalmazott anyákkal.

A Borostyánvirág Alapítvány 1997. áprilisában alakult azzal a céllal, hogy segítse a támogató családdal nem rendelkező, kisgyermekes, fiatal anyákat. Az alapítvány egy intézményt tart fent, a Borostyánvirág Anyaothont, amely 1998. március 1-jén nyitotta meg kapuit.

A Borostyánvirág Anyaothton családok átmeneti otthonaként működik, de csak gyermekeket és anyákat fogad az ország egész területéről. 11 lakószobában összesen 34 főt tudunk egyidejűleg elhelyezni.

A családok önként kérhetik felvételüket az intézményvezetőnél személyesen, telefonon vagy levélben. A jelentkezés oka lehet anyagi probléma (megélhetési nehézségek, rossz lakáskörülmények, albérlet felmondása), konfliktus, családon belüli erőszak, bántalmazás, titkolt terhesség, egyéb. Általában egyszerre több probléma is felmerül a családban.

Az átmeneti intézményben az egyszülős családok átlagosan 12 hónapig tartózkodhatnak. A gondozási időszak alatt a gyermekek teljes körű ellátást kapnak (étkezés, iskoláztatás költsége, ruházat, szabadidős tevékenység járulékos költség), a felnőttek szükség szerinti ellátásban részesülnek. A gondozottak folyamatos személyi segítséget kapnak annak érdekében, hogy az intézményen kívüli életüket minél előbb megkezdhessék.

2005.-től az intézmény egy modell-kísérletben vesz részt. A szakminisztérium támogatásával családon belüli erőszak áldozatává vált egyedülálló nőket, valamint gyermekes anyákat fogadunk be. Az úgynevezett „krízis-ellátásban” más segítő munkát alkalmazunk, mint az átmeneti otthonba került családoknál. Az akut bántalmazás miatt bekerülő nők és gyermekek néhány hétig (4-8 hét) maradhatnak, ahol teljes körű, ingyenes ellátásban részesülnek. A krízis ellátás célja, hogy az akut krízist feldolgozhassák a bántalmazottak, illetve a megfelelő pszichés, mentális, jogi, anyagi és személyi segítséggel tartós, biztonságos lakhatáshoz jussanak. A krízis-ellátást az intézményen belül integráltan végezzük. A bántalmazottak így a profi szakemberek támogatásán kívül az átmeneti otthonban élők segítségét is élvezhetik.

A krízis-ellátás során széleskörű, szakmaközi együttműködésre van szükség.

5.5. számú táblázat - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

év	önkormányzati anyaotthon a településen	önkormányzati anyaotthon a település 50 km-es körzetében	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaotthon a településen	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaotthon a település 50 km-es körzetében
2008	0	0	0	1
2009	0	0	0	1
2010	0	0	0	1
2011	0	0	0	1
2012	0	0	0	1
2013	0	0	0	1

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A városi önkormányzati képviselő testületben jelenleg a 9 képviselőből 4 fő nő, ami 44%-os részvételt mutat, az előző ciklusban 20% fölött szereztek helyet maguknak a nők.

A polgármesteri hivatal és a közoktatási intézmények alkalmazottai is többségében nők.

A szakképző iskolában jelenleg az igazgatói tisztséget nő tölti be, a tanári kar létszáma 25 fő, melyből 15 nő, ez 60%-ot jelent, a gimnáziumban szintén nő vezeti az intézményt, a pedagógusok létszáma 35 fő, ebből 24-en nők, vagyis 68%-ban nőket foglalkoztat az intézmény. Az általános iskolában férfi az igazgató, de a 29 fős összlétszám mellett 25 főt foglalkoztatnak, ami 86%-ot jelent. Az óvoda (26 fő) és a bölcsőde (7 fő) 100%-ban női alkalmazottakkal dolgozik.

A polgármesteri hivatal összlétszáma 35 fő, melyből 25 fő a nő, ami 71%-ot jelent.

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	11	3	0	1	0	0
2009	10	3	0	1	0	0
2010	5	4	0	1	0	0
2011	5	4	0	1	0	0
2012	5	4	0	1	0	0
2013	5	4	0	1	0	0
2014	5	4	0,5	0,5	0	0

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

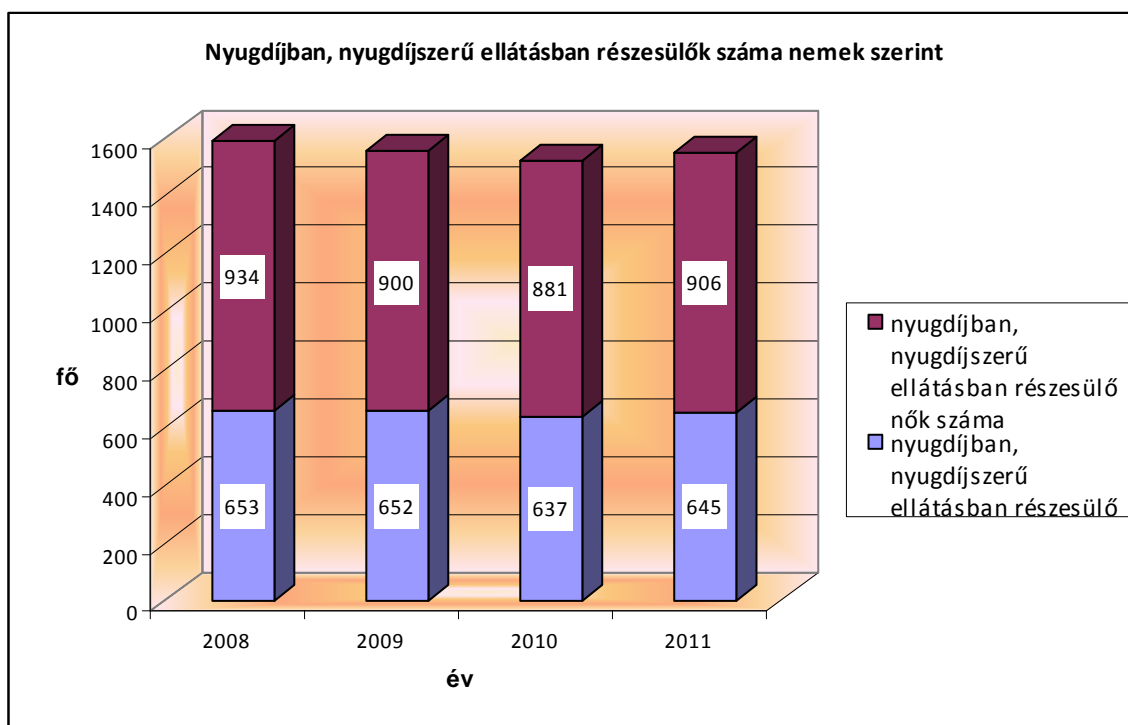
Nőket érintő civil szervezet:

a Nők a Balatonért Egyesült Fonyódi Csoportja, mely 2003 márciusában alakult. A Balaton természeti értékeinek megóvása mellett, célul tűzték ki Fonyód védelmét, szebbé tételét. Csoportjuk évről-évre, lépésről-lépésre haladva próbálja megvalósítani terveit, ötleteit. Minden tavasszal megszervezik Fonyód takarítását, a rendrakást (szemétszedést, lehetőségeikhez képest új szemetesek kihelyezését). Célul tűzték ki új, korszerű játszóterek létesítését a városban. Részt vesznek városi rendezvényeken: a Vizek Fesztiválján, Gyermeknapon, Sörfesztiválon, Fonyódligeti napon. Karácsony idején adventi játszóházat tartanak. A városi nagyrendezvények helyszínein játszóházat szerveznek a legkisebbeknek. A kézműves foglalkozások mellett játékos vetélkedőkkel hívják fel a gyermekek figyelmét a Balaton és Fonyód város természeti értékeire, azok védelmének fontosságára.

Az önkormányzat fokozott figyelmet fordít arra, hogy intézkedéseivel, és az elnyert pályázatokkal minél előnyösebb helyzetbe hozza a nőket.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
hiányos a nemekre érzékeny adatgyűjtés	nemekre érzékeny adatgyűjtés a foglalkoztatás, diszkrimináció, szakképzés, egészségügy, bűnmegelőzés, és áldozatvédelem terén
gyermekvállalás okozta hátrányok leküzdésének elősegítése a munkaerőpiacon	kisgyermekes anyák foglalkoztatásának elősegítése, egyrészt a részmunkaidős foglalkoztatás ösztönzésével, másrészt a gyermekek napközbeni ellátásának biztosításával
alacsony végzettséggel rendelkező nők rossz foglalkoztatási lehetőségei	szakképzések szervezése a munkaügyi központ bevonásával

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A fenti ábra mutatja be nekünk, hogy a város nyugdíjasainak száma hogyan alakult az elmúlt években férfiakra és nőkre bontva.

Mint látható, 2008-hoz képest a számuk ha kis mértékben is, de csökkent. A belső összetételt vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nők számában 2008-ról 2009-re 3,6%-os csökkenés tapasztalható. Az is megfigyelhető, hogy 2010-et követően mind a férfiak, mind pedig a nyugdíjas nők száma megnövekedett. Ennek egyik okát abban látjuk, hogy azok akik megtehetik élnek a korkedvezményes nyugdíj adta lehetőségekkel, illetve ha a halálozási statisztikát is figyelembe vesszük (itt 16,7%-os csökkenés volt a vizsgált időszakban) akkor a nyugdíjasok közül kevesebben távoztak el közülünk. Mindezeknek pedig egyik következménye, hogy az öregedési index a 187,9%-ról 194,1%-ra növekedett.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	872	464	187,9%
2008	1044	592	176,4%
2009	1049	573	183,1%
2010	1066	549	194,2%
2011	1083	558	194,1%

Az időskorúak jövedelmi helyzetének megállapításához nincsenek adataink. Szubjektív megfigyelés alapján azonban elmondható, hogy itt is, mint az ország többi részén, vannak alacsony jövedelemmel és nyugdíjjal rendelkező időskorúak és vannak, akik az átlag feletti jövedelemmel rendelkeznek.

Mivel Fonyód városa főként a turizmusra épül, a szálláshely kiadás egy plusz bevételi forrást jelenthet a nyugdíjasoknak.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A nyugdíjasok foglalkoztatottságával kapcsolatosan statisztikai adatok nem állnak rendelkezésünkre, így nem tudjuk megmondani, hogy városunkban a nyugdíjasok hány százaléka vállal munkát, hogy jövedelmét kiegészítse.

A vállalkozói szférában az idősek és nyugdíjasoknak nagyobb lehetősége van munkát vállalni. A statisztikai adatokból kitűnik, hogy az egyetemi és főiskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb eséllyel tudnak munkát vállalni nyugdíjas korukban is, mint az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők.

2013. július 1-vel lépett hatályba a 1997. LXXXI. Törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról, melynek **83/C. §** -a kimondja:

„(1) Az öregségi nyugdíj folyósítását - a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészégi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.”

Ennek értelmében a közszférában foglalkoztatott nyugdíjasoknak dönteniük kellett, hogy továbbra is munkavállalók lesznek vagy nyugdíjba mennek. Fonyódon 1 fő nyugdíjas volt foglalkoztatva közalkalmazottként, aki a törvény hatályba lépésekor döntött arról, hogy megszünteti az önkormányzatnál státuszát.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Településünkön a nyugdíjasok foglalkoztatásának nincs lehetősége a közintézményekben és sem az illetékes Munkaügyi Központnak, sem az önkormányzatnak illetve civil szervezeteknek nincs olyan programjuk, mely az élethosszig tartó tanulást tennék lehetővé számukra.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Szakirodalmakból, tanulmányokból tudhatjuk, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, ami azt jelenti, hogy nehezebben helyezkednek el és a leépítések is előbb érik el őket.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	196	31	16%	47	n.a.	0%
2009	229	27	12%	69	n.a.	0%
2010	239	32	13%	62	n.a.	0%
2011	203	27	13%	64	n.a.	0%

Az országos adatokkal összevetve a táblázat értékeit megállapíthatjuk, hogy Fonyódon az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma közel kétszer annyi, mint az országos átlag. Ennek okát abban látjuk, hogy a Balaton parti települések javarészt a turizmusra épülnek.

Az idegenforgalomban illetve a vendéglátóiparban rendszerint a jól terhelhető fiatal vagy középkorú munkavállalókat foglalkoztatják. Sajnos a településeknek a 2000. évi CXII. Törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló törvény értelmében az ipari vállalkozások megtelepedése a környéken nehézkes, így olyan közép vagy nagyvállalkozás sem tud megjelenni, amely képes lenne nagyobb mennyiségű munkaerőt foglalkoztatni.

Mezőgazdasági termelés tekintetében a környék főként a borászat felé tud elmozdulni, amely idénymunkában tudja nagyrészt foglalkoztatni a munkavállalókat.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Ez a fejezet az idősök által igénybe vehető alapszolgáltatásokról valamint szakosított ellátási formákról szól.

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A 3.6. fejezetben bemutatásra kerültek azok az orvosi, egészségügyi ellátások, amelyek mint szolgáltatások megjelennek a városban. Jelen pontban azokat az egyéb szolgáltatásokat szeretnénk bemutatni, melyek további lehetőségeket nyújtanak az idős korúak életszínvonalának, közérzetének jobbításában.

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő

- Ø 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek
- Ø 18. életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek
- Ø 3. életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos illetve autista személyek részére.

Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	1044	55	5%
2009	1049	32	3%
2010	1066	34	3%
2011	1083	26	2%

Mint az a táblázatból is látszik a nappali ellátásban részesülő időskorúak száma folyamatosan csökken mind létszámailag mind pedig a 64 év feletti lakossághoz viszonyítva.

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A törvényi előírásoknak megfelelően a települési önkormányzat 2007. január 1-től a jegyző időskorúak járadékában részesíti azt

- Ø a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,
- Ø az egyedülálló, 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
- Ø az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

Az alábbi táblázat a Fonyódon időskorúak járadékában részesülők számát mutatja be. Ebből látható, hogy településünkön 1 fő kap járulékot.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	1
2010	1
2011	1
2012	1

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idők otthonról történő kimozdítása nem mindig egyszerű feladat. Az alábbi táblázat azt mutatja be, hogy milyen típusú kulturális, közművelődési szolgáltatásokat átlagosan milyen gyakorisággal vesz igénybe az idősebb korosztály.

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2008	0	1	2	5	3	n.a.	0
2009	0	0	2	2	2	n.a.	0
2010	0	1	2	1	2	n.a.	1
2011	0	1	2	1	3	n.a.	1
2012	0	0	2	0	3	n.a.	0

Az adatokból kiolvashatók, hogy a vizsgált korosztály főként a múzeumi kiállításokat, illetve a könyvtár látogatást helyezi előtérbe. Sportrendezvényeken leginkább akkor tűnnek fel, ha az unokáiknak szurkolnak.

c) idők informatikai jártassága

Tanulmányokból, cikkekből és saját tapasztalatból is tudjuk, hogy az idősebb korosztály legnagyobb hányada számára az informatika világa elég távoli, mivel az ő életük nagy részében ez a technológia nem, vagy csak nagyon kis mértékben volt jelen.

Az alábbi táblázat jól mutatja, hogy városunkban is hasonló tendenciák vannak, mint országos viszonylatban.

6.3.4. számú táblázat - Idők informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő	fő	%	fő	%
2008	55	0	0,0%	0	0,0%
2009	32	0	0,0%	0	0,0%
2010	34	0	0,0%	0	0,0%
2011	26	2	7,7%	2	7,7%
2012	23	2	8,7%	2	8,7%

6.4 Az időket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időknek életkorukból adódóan a programok megválasztása során olyan szempontokat is figyelembe kell venniük, amelyeket a fiatalabbak nem igényelnek. (Pl. egy könyv kiválasztása során szempont a betűk nagysága, buszos közlekedés esetén a lépcső magassága, stb.)

Mindezekből adódóan fontos, hogy legyenek olyan programok a számukra, melyek során az ő speciális igényeik is figyelembevételre kerülnek.

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2008	11
2009	8
2010	8
2011	6
2012	7

A programok száma az elmúlt években csökkent, mely egyrészt az igények csökkenésével magyarázható, amit egyrészt az anyagi körülmények másrészt pedig az anyagi lehetőségek határolnak be.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
szabadidő hasznos eltöltése	a nyugdíjas kluboknak a városi programokba történő bevonása
nemzedékek közötti kapcsolat erősítése	többgenerációs programok szervezése, internetes kommunikáció megtanulásának ösztönzése
egészségügyi problémák	rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások kialakítása, egészségtudatos magatartásra ösztönzés, figyelem felhívás a prevenció, és szűrővizsgálatok szükségességére

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Legelőször is határozzuk meg, hogy mit értünk fogyatékkal élő személyeken:

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

(Ft. 57/B §.)

Egészségkárosodás

Minden olyan betegség, amely egészségügyi eszközökkel gyógyítható, szinten tartható, javítható. Rövidebb-hosszabb ideig tartó állapot, mely rendszeres egészségügyi beavatkozást igényel. Ebbe a kategóriába tartozik minden olyan betegség, amely nem fogyatékos-ság.

Egészségkárosodott személy

Minden olyan személy, aki rövidebb-hosszabb ideig tartó módon pszichés, fiziológiai, fizikai funkcióinak rendellenességében szenved (pszichiátriai, ízületi, csont, izomrendszeri, testi struktúrák megváltozása, szív-érrendszeri, immun – légző – emésztő – anyagcsere – endokrin – húgyivarszervi – bőr) emiatt állandó, vagy időszakos orvosi ellátásban részesül, állapota javítható, szinten tartható.

Az alábbiakban az ezekkel kapcsolatos statisztikákat ismerhetjük meg.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	68	1
2009	57	2
2010	50	7
2011	n.a.	7
2012	n.a.	9

A táblázatból egyértelműen látható, hogy a megváltozott munkaképességű személyek száma 2008-tól folyamatosan csökken, míg az egészségkárosodott személyek száma, akik valamilyen ellátásban részesülnek nő.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	2	0	0
2011	2	0	0

A Fonyódon élő fogyatékosok közül 2 fő igényli a nappali ellátást.

Fontos, hogy a fogyatékkal élő emberek és hozzátartozóik ne szigetelődjenek el, ne maradjanak magukra problémájukkal. A közösségbe való tartozás lehetőségét biztosítja ez a szolgáltatás, melynek során napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok kialakítására, valamint alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére van mód.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

7.1.3. táblázat - Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban, a különféle típusú foglalkoztatásban résztvevők száma az alkalmazók szerinti megoszlásban				
Megnevezés		Közférában foglalkoztatott (pl. önkormányzat, kormányhivatal, állami vagy önkormányzati fenntartású intézmény)	Non profit szervezet	Gazdasági vállalkozás
Szociális foglalkoztatásban alkalmazottak	fejlesztő-felkészítésben résztvevők száma	0	n.a.	n.a.
	munka rehabilitációban foglalkoztatottak száma	0	n.a.	n.a.
Védett munkahelyen foglalkoztatottak száma		0	n.a.	n.a.
Támogatott foglalkoztatásban résztvevők száma		0	n.a.	n.a.
Nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásban résztvevő fogyatékos személyek száma		0	n.a.	n.a.

Forrás: helyi adatgyűjtés több forrás segítségével

Mint az a táblázatból is jól látszik, Fonyódon a közférában nem foglalkoztatnak fogyatékos személyeket, arra vonatkozóan pedig nincs megbízható adatunk, hogy a civil vagy a gazdasági szférában történik-e fogyatékkal élők foglalkoztatása.

Az országos helyzetet megnézve viszont megállapítható, hogy több olyan probléma is felmerül, mely ennek a csoportnak a foglalkoztatását nehezíti:

- ☞ kevés a foglalkoztatási lehetőség,
- ☞ nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés,
- ☞ nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek.
- ☞ a védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben.
- ☞ nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére.
- ☞ nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

Más esetben pedig a fizikai akadályoztatása az, ami miatt hátrányos megkülönböztetés érheti, mert nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést.

Az alábbi táblázat a nyújtott szolgáltatásokat mutatja be

7.1.4. táblázat - A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

Megnevezés	Állami/önkormányzati			Egyházi			Civil		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
étkeztetés	3	3	3	0	0	0	0	0	0
házi segítségnyújtás	0	0	2	0	0	0	0	0	0
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	1	2	2	0	0	0	0	0	0
családsegítés	1	0	0	0	0	0	0	0	0
közösségi ellátás szenvedélybetegek részére	0	0	0	0	0	0	0	0	0
közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére	0	0	0	0	0	0	0	0	0
támogató szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nappali ellátás	2	2	2	0	0	0	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali ellátás (klub, fejlesztő napközi otthon stb.) keretében 2011-ben 2 fő részére biztosítottak ellátást. A nappali ellátás a saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkeztést, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában.

2012-től 2 fő vette igénybe a házi segítségnyújtást és ugyancsak két fő a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. Az étkeztetés kapcsán pedig 3 fő részére biztosítottak ellátást.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A jogszabályok több ellátási formát is biztosítanak a fogyatékosoknak, melyet először szeretnénk részletezni.

Ellátási formák:

- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
  1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
  2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
  3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Az alábbi táblázat azt mutatja be, hogy a fogyatékkal élő személyek milyen pénzbeli és természetbeni ellátásra jogosultak, és hányan veszik ezt igénybe.

7.2.1. táblázat - Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

1993. évi III. tv. (Szt.) alapján pénzbeli ellátás	Fogyatékos személyek száma
Időskorúak járadéka	0
Aktív korúak ellátása	0
Rendszeres szociális segély	1
Lakásfenntartási támogatás	3
Ápolási díj	0
Temetési segély	0
Átmeneti segély	4
Természetbeni ellátás	
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság Itt azokra a fogyatékos személyekre kérdezzük, akik az önkormányzat javaslatára, rászorultsági alapon kapnak TAJ kártyát az OEP-től.	0
Közügyellátás Ez a fogyatékos személyeknek alanyi jogon jár, nem fogyatékos személyek rászorultsági alapon vehetik igénybe. Mivel a településen élő fogyatékos személyek számának megállapítása nehéz, ez az adat is fontos mutató lehet.	10
Adósságkezelési szolgáltatás	0
Energia felhasználási támogatás	0
Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások	
Fogyatékosági támogatás	n.a.
Rokkantsági járadék	n.a.
Személygépkocsi átalakítási támogatás	n.a.
Közlekedési kedvezmény	n.a.
Személygépkocsi szerzési kedvezmény	n.a.
Parkolási igazolvány	n.a.

Forrás: helyi adatgyűjtés

A fogyatékos személyekről az önkormányzaton illetve a családsegítő központnál külön nyilvántartást nem vezetnek. Az itt bemutatott adatok ebből adódóan csak tájékoztatási jellegűek, nem pontosak.

A táblázatból látható, hogy a közügyellátást veszik igénybe a legtöbben a fogyatékosok közül. 4 fő kért átmeneti segélyt, 3 fő lakhatási támogatásban részesült, 1 fő pedig rendszeres szociális segélyt kap.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A táblázatból megállapítható, hogy az önkormányzati intézményekben a törvény által előírt szükséges akadálymentesítés valósult meg. Az egészségügyi intézményekben, melyek az alapellátással és járó beteg ellátással foglalkoznak a jelnyelvi tolmácsoláson kívül minden más segítséget megkapnak a fogyatékkal élők, úgy mint lift, vakvezető sáv, mosdó a mozgáskorlátozottak részére, rámpa az intézménybe jutáshoz, hangos tájékoztatás, indukciós hurok, tapintható információ.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A települési fogyatékkal élő személyek a település összes releváns közszolgáltatásához, kulturális és sportprogramjához hozzáférhetnek mivel a közintézmények javarésze akadálymentesített. A különböző lakó és szolgáltató épületek esetében az önkormányzatnak közvetlen ráhatása nincs, de a tapasztalatok alapján elmondható, hogy az újonnan létesülő intézmények, szolgáltató épületek esetében – ha indokolt – figyelmet fordítanak az akadálymentesítésre.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A civil és vállalkozói szférában meglévő akadálymentesítésekről csak szubjektív adataink vannak, melyeket napi életvitelünk közben tapasztalunk. Arról pontos adataink nincsenek, hogy a munkáltatóknál illetve a civil szervezeteknél van-e, és ha igen, milyen típusú akadálymentesítés van.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedés tekintetében elmondhatjuk, hogy a vasútállomáson van rámpa és hangos tájékoztatás, azonban a közterületeken illetve a buszmegállóknál semmilyen az előző táblázatban felsorolt segítség nem áll rendelkezésre a fogyatékos személyeknek.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Kifejezetten a fogyatékos személyek számára nem áll rendelkezésre helyi szolgáltatás.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Alapvetően elmondhatjuk, hogy a törvényi előírásokon túlmenően a fogyatékosok semmiféle juttatást és egyéb szolgáltatást nem kapnak.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs elegendő rendelkezésre álló adat sem a foglalkoztatás terén, sem a diszkrimináció terén	országos szintű adatgyűjtés, statisztikák készítése, fel kell mérni, milyen foglalkozási lehetőségekkel rendelkeznek a civil és gazdasági szférában a fogyatékkal élők, a munkahelyek mennyire akadálymentesítettek, illetve milyen hátrányos megkülönböztetéssel kell szembenézniük
Nehéz elhelyezkedés	Vállalatok ösztönzése fogyatékkal élők foglalkoztatására, továbbá olyan felvilágosító, és mentori hálózat kialakítása megyei szinten, mely megkönnyíti a munkahelyi beilleszkedést
Előítéletek a fogyatékkal élők iránt	Közösségi programok szervezése, mely során jobban megismerhetik egymást az emberek

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Fonyódon, a város honlapja és a helyicivil.hu adatbázisa alapján körülbelül 80 bejegyzett civil szervezet működik, egyesület, alapítvány, szervezet illetve klub formájában. Ebből összesen a rendelkezésre álló információk szerint 22 társaság alapító okiratában szerepel valamilyen formában esélyegyenlőséggel kapcsolatos célkitűzés.

Fonyód Város Önkormányzata és a civil szervezetek együttműködése a napi személyes kapcsolatokon alapszik, külön partnerségi megállapodások nem jellemzőek.

Az önkéntesek számáról pontos információk nincsenek, az adott szervezeteknek mindössze az őket képviselő személye ismert a fent említett honlapokon, mint kapcsolattartó. Elmondható azonban, hogy a helyi társadalmi megmozdulások –a közösség viszonylag alacsony létszáma miatt- gördülékenyek, a civil szektort igénylő problémák és társadalmi körök könnyen egymásra találhatnak.

A településen 3 bejegyzett közfeladatot ellátó nonprofit szervezet működik:

1. Egészségügyi Ellátást Szervező és Működtető Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság- Fonyód: 2008-ban lett bejegyezve, kiemelkedően közhasznú szervezatként, alapítója Fonyód Város Önkormányzata. A Társaság által végzett közhasznú tevékenységek: általános járóbeteg -ellátás, szakorvosi járóbeteg- ellátás, egyéb humán-egészségügyi ellátás, egészségmegőrzés, betegség megelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység. Vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez.

2. Fonyódi Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság: 2012-ben lett bejegyezve, közhasznú szervezatként, alapítója Fonyód Város Önkormányzata. A társaság fő tevékenysége: zöldterület kezelés, építés, felújítás, gépészeti munkák, egészségügy, oktatás, kultúra, egyéb szociális szolgáltatás igazgatása, erdészeti tevékenység, ingatlankezelés stb. Vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez.

3. Fonyód Konyha Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság: 2013-ban lett bejegyezve, közhasznú szervezatként, alapítója Fonyód Város Önkormányzata. A társaság fő tevékenysége: közétkeztetés, éttermi, mozgó vendéglátás, rendezvényi étkeztetés. A társaság vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Fonyódon nemzetiségi önkormányzat nem működik. Az önkormányzat az egyházi és civil szektorral együttműködési megállapodásokat nem kötött. Fonyód Város Önkormányzata a múlt évben a honlapján felhívást tett közzé az együttműködni kívánó civil szervezeteknek, melyben partnerséget és szorosabb együttműködést kínált fel, valamint a város honlapján való nyilvános megjelenést is biztosította. Így a fonyódi önszerveződések közel ¼-e található meg a helyi portálon. A város önkormányzatához beérkezett támogatási kérelmek többsége pozitív elbírálásban részesül, előnyben részesülnek a helyben önkéntes munkát vállaló civil szervezetek.

Az önkormányzat a fő történelmi egyházakkal ápol szorosabb kapcsolatot. A római katolikus hívek létszáma a legmeghatározóbb, de élnek a településen református és evangélikus hívek is. Nemzeti ünnepeink, különböző kulturális eseményeink alkalmával van leggyakrabban lehetősége a 2 intézménynek találkozni és együttműködni.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Fonyód a helyi kistérség központja, Fonyódi Kistérség elnevezéssel, gazdaságfejlesztésének bázisát, az adottságait figyelembe véve a turizmusra alapozott gazdaságfejlesztés képezi. A Balaton déli partjának nyugati részén elhelyezkedő Balaton parti települések és az ezekhez különböző szálakon kapcsolódó háttértelepülésekből álló egység, keletről nyugatra: Balatonlelle, Balatonboglár, Fonyód, Balatonfenyves, Balatonmárfafürdő, Balatonkeresztúr és Balatonberény parti települések, valamint Balatonlelléről délre induló 67-es főútról közelíthető meg Látvány, Víz, Somogytúr, Somogybabod és Gamás, mely zsáktelepülés. A városok, falvak szoros partnerkapcsolatot ápolnak egymással, jelentős a térségi együttműködés a települések között. Elsődleges célok között szerepel a külső források közös megszerzése és koordinált felhasználása, valamint a kapcsolódási pontok a projektek között. A kistérség települései közös honlapot működtetnek melynek célja, hogy tájékoztatást adjon a kistérségi Többcélú Társulási Tanács munkájáról, feladatairól és a kistérségünkben zajló eseményekről, fejlesztésekről, programokról.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkre nem releváns.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

1. „Fonyód Hazavár” Lakóhelyen –maradást Támogató és Egzisztencia-Teremtő Közhasznú Alapítvány: az alapítvány egyik konkrét célkitűzése az, hogy ösztöndíjakkal, pályázatokkal és 'diákhitellel' támogassa a Fonyódon állandó lakhellyel rendelkező, felsőfokú intézményekkel hallgatói jogviszonyban álló fiatalokat, valamint munkahelyteremtésért tevékenykedik a Fonyódi Kistérségben, pályázati formában elérhető tankönyveket, oktatási segédanyagokat biztosít a Fonyódi Kistérségben, középfokú Fonyód oktatásban résztvevő hátrányos helyzetű fiatalok számára, együttműködik a munkaügyi központokkal a Fonyódi Kistérségben középfokú és/vagy felsőfokú tanulmányaikat befejezett munkanélküli fiatalok átképzésével és a pályakezdő munkanélküliek pályakorrekciójával kapcsolatosan.
2. Fonyódi Gimnázium Öregdiákjainak Baráti Köre: erkölcsi és anyagi támogatást nyújtva segíti a fonyódi Mátyás Király Gimnázium hátrányos helyzetű, tehetséges tanulóit.
3. Fonyódi Gyermekekért Közhasznú Alapítvány: Magas szintű bölcsődei ellátás feltételeinek javítása, esztétikus környezet biztosítása. Bölcsődei játékkészlet bővítése, folyamatos cseréje, illetve a csoportszobák bútorzatának korszerűsítése.
4. Fonyódi Lions Club: Önzetlen, szervezett anyagi és erkölcsi segítségnyújtás. A szűkebb és tágabb környezet közösségeinek minden személyes anyagi ellenszolgáltatás nélküli szolgálata, a szociális helyzetből adódó hátrányok csökkentése.
5. Fonyódi Mentőalapítvány: Fonyód városban és a fonyódi Mentőállomás vonzáskörzetében élő, dolgozó, nyaraló, vagy bármely célból és ideig tartózkodó személyek magas színvonalú sürgősségi mentőellátásának biztosítása, a lakosság elsősegélynyújtó ismeretei megszerzésének és bővítésének elősegítése, a mentés iránti érdeklődés felkeltése.
6. Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület – Fonyódi Szervezet: Célkitűzése a nyugdíjas közösségeket működtetni, a nyugdíjas érdekeket képviselni.
7. Fonyódi Óvodáért Közhasznú Alapítvány: A Fonyódi Napköziotthonos Óvodába járó gyermekek biztonságos és kiegyensúlyozott fejlődését biztosító korszerű óvodai környezet kialakítása, a gyermekek művelődésének, kulturális fejlődésének támogatása, egészséges életvitelre nevelése valamint a szakszerű készség - és képesség fejlesztés feltételeinek megteremtése.
8. Magyar Bálint Általános Iskoláért Alapítvány: Az oktatási intézményben tanuló diákok számítástechnikai képzésének a fejlesztése. Az iskolaudvar korszerű kialakítása. Kulturális csoportok és tanulmányi táborok támogatása. Nevelési és oktatási, képességfejlesztő, ismeretterjesztő, kulturális és környezetvédelmi tevékenységet folytat.
9. Aranyász Nevelőszülői Közhasznú Egyesület: A hivatásos, hagyományos és speciális nevelőszülők, valamint a velük élő gyermekek érdekeinek védelme, különösen figyelve a nevelőszülői és gyermeki jogokra. Nevezetesen a nevelőszülői hivatás társadalmilag minél szélesebb körben való elismertetése, elfogadása. A nevelőszülők számára a cél megvalósítása érdekében a jogaik gyakorlása

- kötelezettségeik megismertetése érdekében képzések, tanfolyamok szervezése. Pályaválasztás segítése, főként fogyatékkal élő gyermekek részére. Magyarországi etnikai kisebbségi csoportokkal való kapcsolattartás.
10. Alapvető Emberi Értékekért Közhasznú Alapítvány: Az Alapvető Emberi értékek oktatása és terjesztése Magyarország felnőtt és gyermekkorú lakossága körében. Azoknak az önzetlen, segítő szándékú csoportoknak az összefogása és segítése, akik a szociálisan hátrányos helyzetben lévők és az elszegényedett családokat támogatják.
  11. Bank Hitelkárosultak Jogvédő Szövetsége: A Szövetség, mint nevében is jelzi elsősorban a hitelintézetekkel, pénzintézetekkel, vagy egyéb pénzügyi vállalkozásokkal fennálló jogviszonyokkal kapcsolatban, valamint a fogyasztóvédelem egyéb területein jogaikban sértett vagy nem kellően tájékoztatott személyek támogatását, segítség nyújtását tekinti elsődleges céljának. A Szövetség alapvetően szociális céllal alakult meg. E cél elérése érdekében felvállalja az arra rászoruló állampolgárok érdekeinek képviseletét.
  12. Egy Élő Isten Szeretete Alapítvány: Az Egy Élő Istenhez vezetni az embereket, - árvák és özvegyek támogatása, amely állhat természetbeni juttatásból vagy pénzbeli adományból.
  13. „Együtt az egészséges lakosságért” Közalapítvány: A Közalapítvány a rendelkezésre álló források kiegészítése érdekében a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdésében rögzített közfeladatok elősegítéséhez, az egészségügyi ellátáshoz és az egészséges életmód közösségi feltételeinek előmozdításához, valamint e kötelező és önként vállalt önkormányzati közfeladatok átvállalása nélkül, azok ellátási színvonalának folyamatos javításához járul hozzá.
  14. Fonyódi Szakképzésért Közhasznú Alapítvány: A Híradásipari és Kereskedelmi Szakközépiskola 521. sz. Szakmunkásképző Intézet 8640 Fonyód, Béke u. 1. sz. alatti intézménybe járó tanulók nevelésének és oktatásának segítése, képességfejlesztés és ismeretterjesztés.
  15. Gyermekek Európában Alapítvány: A gyermekek alanyi mivoltukban való támogatása, érdekeik védelme és képviselete. Olyan projektek támogatása, amelyek elősegítik a gyermekközösségek kialakulását és működését (pl. multikulturális munka, fogyatékos gyermekek szociális integrációja, gyakorlati és elméleti továbbképzés, nyaralások szervezése és lebonyolítása.) Olyan nyilvános és szabad szervezetekkel való együttműködés, melyek a gyermekek jogaiért szállnak síkra. Az euroatlanti integráció elősegítése.
  16. Kollégium Fonyód Alapítvány: A kollégiumban tanuló tehetséges és rászoruló diákok részére ösztöndíj biztosítása, a kollégium otthonteremtő szerepének betöltéséhez a tárgyi feltételek biztosítása, javítása, a kollégium fejlődése érdekében végzett tevékenységek támogatása.
  17. Mátyás Király Gimnázium és Szakközépiskola Alapítvány: Minden olyan kezdeményezés támogatása, amely az oktatás-nevelés színvonalát és a tanári kar, a hallgatók erkölcsi és anyagi megbecsülését célozza.
  18. RÉV Alapítvány: 3.1 Hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok társadalmi integrációjának elősegítése. Gyermekek és fiatalok egészségnevelése, szenvedélybetegségek megelőzése, kezelése, utókezelése, képességeik fejlesztése, tehetséggondozás, művészeti nevelés, fejlesztés, felzárkóztatás, egyénre szabott fejlesztés, pályaorientáció. Önálló életre való felkészítése, társadalmi beilleszkedés segítése, önálló életkezdés támogatása, bűnmegelőzés.
  19. S.O.S. Szolgálat Alapítvány: Csak külföldi gyógykezeléssel, gyógyítással kezelhető magyar gyermekek, valamint hajléktalanok, illetve hajléktalanná válni kényszerülő családok, magára maradt idősök felkutatása, finanszírozása, illetve szociális segítség, életvezetési tanácsadás, érdekvédelem nyújtása, a külföldön elsajátított, de belföldön történt gyógykezelés támogatása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi rehabilitációs tevékenység, szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása.
  20. „Somogy Megyei Gyermekek” Táboroztatásáért Alapítvány: A Somogy megyei gyermekek táborozásának támogatása, megvalósítása. Rendezvények szervezése gyermekek részére, elsősorban a fonyódligeti táborban, lehetőség és igény szerint máshol is Magyarország területén.
  21. Somogy Megyei Ifjúsági Jogvédő Közhasznú Alapítvány: Az alapítvány elsődleges célja ifjúsági közösségi terek létrehozása, nonprofit ifjúsági szolgáltató irodák működtetése, valamint ifjúsági jogvédő tevékenység nyújtása. Célunk a 15-30 éves fiatalok társadalmi szocializációja, az értelmiségképzés, a fiatalok közösségi életének fejlesztése, a helyi közéletbe való bekapcsolódásuk

elősegítése, fiatalok tehetséggondozása, a szociálisan rászoruló fiatalok segítése. Az alapítvány célja továbbá a nagycsaládosok segítése.

22. Zichy Béla Gyermek-és Ifjúsági Közhasznú Alapítvány: Gyermekek és az ifjúság egészséges életvitelre nevelése, a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése, szabadidősport szervezése és népszerűsítése. Hátrányos helyzetű gyermekek táborozásának elősegítése. A kábítószer fogyasztás ellen felvilágosító, megelőző tevékenység folytatása, ennek érdekében előadások szervezése.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők jellemzően Fonyódon mikro és kisvállalkozások, akik egyszemélyben, vagy alacsony létszámú alkalmazottal végzik tevékenységüket. Jellemzően a nyári idényben működő vállalkozások, így a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában éves szinten kevésbé tudnak részt venni, bár hatékonyan csökkentik a munkanélküliséget a nyári hónapokban.

Nagyobb foglalkoztatók csak kis számban vannak jelen, akik a munka jellegéből adódóan túlnyomórészt nőket alkalmaznak, így csökkentik az őket érintő munkaerő-piaci hátrányokat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés kapcsán a városban dolgozó egészségügyi, szociális, gyermekjóléti feladatokat ellátók, valamint az általános iskola és a középiskolák tanárai. Velük e-mailek és személyes kapcsolattartás útján egyeztetünk. Online módon felvettük a kapcsolatot a helyi bírósággal, rendőrséggel illetve kulturális intézményekkel is. (múzeum, könyvtár)

Az elkészült és elfogadott tanulmányhoz a www.fonyod.hu oldalon bárki hozzáférhet, így a város lakossága tájékoztatott lesz az esélyegyenlőségi tervekről és nyomonkövethetővé válik a megvalósítása.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nincsenek problémák	A meglévő jó állapotok megtartása
Gyermekek	Család működését veszélyeztető okokból eredő veszélyeztetettség	Gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás
Idősek	Elszigetelődés	Idősek nagyobb mértékű bevonása a város rendezvényeibe
Nők	Munkaerő-piacra történő (újra)belépés nehézségei	Nagyobb tájékoztatottság elérése Foglalkoztatási és Információs Pont szervezésével
Fogyatékkal élők	Nehézségek az élet különböző területein	Életminőség javítása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A meglévő jó állapotok megtartása	Polgármester
Gyermekek	Gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás	Fonyód-Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központ Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat
Idősek	Idősek nagyobb mértékű bevonása a város rendezvényeibe	Alpolgármester
Nők	Nagyobb tájékoztatottság elérése Foglalkoztatási és Információs Pont szervezésével	FOKI igazgató
Fogyatékkal élők	Életminőség javítása	Fonyód-Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központ

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák társadalmunk hasznos és elismert tagjai.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők további leszakadását megakadályozzuk, és visszavezessük őket a társadalomba.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi, lelki, mentális jólétét és erkölcsi nevelését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek elmagányosodásának megakadályozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az áldozattá válás elkerülését figyelemfelhívó tájékoztatásokkal, továbbá a munkaerő-piacra való belépésük megkönnyítését információ közvetítő szolgáltatással.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének jó szinten tartására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	A mélyszegénységben élők és romák helyzete kapcsán a meglévő jó állapotok fenntartása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs probléma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>A célcsoport tagjai számára a társadalmi integráció elősegítése, életminőségük javítása, és a diszkrimináció, illetve a leszakadás megakadályozása.</p> <p>Rövid távú célunk az érintett személyek továbbfoglalkoztatása a helyi önkormányzaton és saját fenntartású intézményeinkben.</p> <p>Középtávon a munkaerő-piacon való elhelyezkedés ösztönzését, míg hosszú távon az öngondoskodás feltételeinek megteremtését tűztük ki célunknak.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>A jövőbeni intézkedések és rendeletek megalkotásakor is figyelemmel lenni a magasabb szintű jogszabályokra.</p> <p>Munkaerőpiaci mentorszolgálat bevonásával lehetőséget nyújtani az érintetteknek a tájékozódásra a munkaerő-piaci lehetőségeikről, illetve az igénybe vehető képzésekről</p>
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	<p>Fonyódi Kulturális Intézmények</p> <p>Munkaerőpiaci mentorszolgálat</p>
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>A Munkaügyi Központ statisztikái</p> <p>Fenntartható.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Kockázatot jelent a társadalmi elszigetelődés veszélye.</p> <p>Odafigyeléssel és a közösségi életbe való bevonással a probléma kezelhető.</p>
Szükséges erőforrások	Eseti jellegű.

Intézkedés címe:	Gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	<p>Anyagi, megélhetési, lakhatási: 49 esetben kértek segítséget</p> <p>Gyermeknevelési: 21 eset</p> <p>Beilleszkedési nehézség: 13 eset (iskolákba nem tud a gyermek beilleszkedni)</p> <p>Magatartászavar, teljesítményzavar: 10 eset</p> <p>Családi konfliktus: 53 eset</p> <p>Szülők vagy család életvitele: 11 eset</p> <p>Szülői elhanyagolás: 1 eset</p> <p>Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki): 1 eset</p> <p>Fogyatékoság, retardáció: 9 eset</p> <p>Szenvedélybetegségek: 4 eset</p>
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>A szolgálat segíti a rászorulókat a támogatásokról szóló tájékoztatással, segítséget ad a nyomtatványokhoz való hozzájutáshoz, kitöltéséhez. Segíti a támogatásokhoz való hozzájutást. Segíti a klienseket a speciális élethelyzetüknek megfelelő tanácsadásokkal, szakemberek felkutatásával. Elősegíti, hogy az ügyfelek hozzájuthassanak a segítséghez.</p> <p>Ha a kliens problémája egyszeri esetkezeléssel megoldható, akkor egyszeri, ha nem akkor hosszabb távon folyamatosan segítséget nyújt a szolgálat, amíg az adott probléma meg nem oldódik.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>Egyszeri esetkezelés</p> <p>Gondozás alapellátásban</p> <p>Védelembe vétel</p> <p>Ideiglenes elhelyezés</p> <p>Átmeneti elhelyezés</p>
Résztevők és felelős	<p>Résztevők minden esetben a gyermek (vagy gyermekek) és családjuk, a családgondozó</p> <p>Felelős: a gyermek (ha elég idős már ehhez), a törvényes képviselők (szülők), bevont szakemberek (óvónő, tanár, pszichológus), családgondozó</p>
Partnerek	Bevont szakemberek, jelzőrendszeri tagok, Fonyód-Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központot
Határidő(k) pontokba szedve	Mindig az adott helyzettől függően a kliens aktájában vannak feltüntetve
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>A kliens aktájában félévente értékelve, illetve, ha a probléma megszűnt az aktát lezárjuk.</p> <p>Fenntartható.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szakemberek bevonása, jelzőrendszer működtetése
Szükséges erőforrások	Emberi, tárgyi körülmények legyenek megfelelőek

Intézkedés címe:	Idősek nagyobb mértékű bevonása a városi programokba
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Elszigetelődés.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>Az idősebbek, nyugdíjasok aktív bevonása a város kulturális életébe, tájékoztatásuk az eseményekről.</p> <p>Rövidtávon szeretnénk felvenni a kapcsolatot a nyugdíjas klubokkal a fent ismertetett célból, középtávon az együttműködés megalapozására törekszünk közösségi élményekkel, hosszú távra pedig a jó kapcsolat ápolását tűztük ki célként.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - A városban működő nyugdíjas klubokon és az alapszolgáltatási központon keresztül könyvtári szórólapokon és az ebédkiszállításnál személyes találkozások alkalmával lehet részükre információkat átadni, meghívni őket bármilyen eseményre. - Be lehetne vonni őket a városi rendezvények lebonyolításába, süteményt süthetnek, énekelhetnek, segíthetnek a társaik kiértékelésében. - A gyerekek és a fiatalok részére megtaníthatják a régi hagyományokat, kézműves foglalkozásokat tarthatnak (pl.: tojásfestés, lucaszék készítés, hímzés, májusfa állítása, farsangi készülődés, stb.) - Régi, ma már elfeledett ételek elkészítésében mutathatják meg a fiataloknak konyhai tudásukat. Átadhatják tapasztalataikat megőrizve hagyományainkat az utókor részére.
Résztvevők és felelős	Alpolgármester
Partnerek	Helyi nyugdíjas klubok, Fonyód-Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központot
Határidő(k) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel és célkitűzés ismertetése 2013. november 30. Programokba való bevonásuk folyamatos, a szervezésre kerülő programok alapján.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Jó közhangulat, melyet a panaszlevelek elmaradásával lehet mérni.</p> <p>Fenntartható.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Nincsenek kockázatok.</p> <p>Jó viszony ápolása szükséges.</p>
Szükséges erőforrások	Eseti jellegű.

Intézkedés címe:	Nagyobb tájékoztatottság elérése Foglalkoztatási és Információs Pont szervezésével
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyák, az alacsony képzettségű nők és a nyugdíjkorhatárhoz közelítő nők munkaerőpiacra való visszavezetése nehézségekbe ütközik.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A nőket érő hátrányok leküzdésének elősegítése a munkaerőpiacon nagyobb nyilvánosság, illetve szélesebb körű tájékoztatás elérésével Rövidtávú cél a munkaerőpiaci mentorszolgálat kialakítása, középtávon szeretnénk minél szélesebb körhöz eljuttatni az új, igénybe vehető szolgáltatás létezését, segítve a nők információhoz juttatását, míg hosszútávon a munkaügyi központtal való tartós együttműködés kialakítása és a nők információhoz való hozzájuttatása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	-munkaerőpiaci mentorszolgálat tevékenységének segítése: - a rendszeres időközönként érkező munkalehetőségek kifüggesztése - érdeklődők szóbeli tájékoztatása a lehetőségekről
Résztvevők és felelős	FOKI
Partnerek	Munkaerőpiaci mentorszolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Munkaügyi Központ foglalkoztatási statisztikái Fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- nem áll rendelkezésre elegendő információ a lehetőségekről - széleskörű tájékoztatás elérése
Szükséges erőforrások	Számítógép, asztal, szék, információs anyagok.

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők életminőségének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élő emberek, szenvedélybetegek vagy pszichiátriai betegek, akik önmaguk ellátására nem képesek, a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükben a visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Ezekről az emberekről házi segítségnyújtás keretében gondoskodik az alapszolgáltatási központ. Cél a szolgáltatás keretében a személyi és környezeti higiéniájuk megteremtésének, társas kapcsolataik gyakorlásának, kulturális igényeik kielégítésének, érdekeik védelmének a segítése. Ezt 5 főállású gondozónő és még 2 gondozónő segíti, de ők ketten adminisztrációs munkában is segítenek. Az étkeztetést 2 főállású gondozónő végzi napi szinten.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>Gondozási tevékenységek: vásárlás, gyógyszerek felírása, kiváltása, lakókörnyezet tisztán tartása, mosás, vasalás, ügyintézés.</p> <p>A gondozók napi szakmai feladatai: - az ellátást igénybevevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása</p> <p>- az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása (fürdetés, pelenkázás, etetés, vérnyomásmérés, gyógyszeresedés ellenőrzése)</p> <p>- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéniá megtartásában (ágyazás, ágynemű rendben tartása, mosás, vasalás, ruhajavítás, öltöztetés)</p> <p>- közreműködés az ellátást igénybevevő háztartásának vitelében (bevásárlás, takarítás, meleg étel biztosítása)</p> <p>- segítség nyújtás az ellátást igénybevevőnek a környezetével való kapcsolattartásában (levélírás, barátok, ismerősök felkutatása, társadalmi aktivistákkal való kapcsolattartás, könyvkölcsönzés, sajtótermékek beszerzése, beszélgetés, felolvasás)</p> <p>- segítségnyújtás az ellátást igénybevevőt érintő vészhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult vészhelyzet elhárításában</p> <p>- az ellátást igénybevevő segítése a számára szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban</p> <p>- gondozásra szoruló személyek felkutatása</p>
Résztevők és felelős	A gondozásra szoruló személyek, gondozónők
Partnerek	Egészségügyi intézmények munkatársai, családtagok, rokonok, barátok, segélyszervezetek, alapítványok
Határidő(k) pontokba szedve	Napi rendszerességgel járnak a gondozónők a rászorulókhöz
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Naponta dokumentálják, hogy melyik gondozottnál mit végeztek, mennyi időt töltöttek le ott.
	Fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincsenek kockázatok.
	Gondos munkavégzés szükséges.
Szükséges erőforrások	Gondozottak, családtagok, gondozónők

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés és következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Meglévő jó állapotok megtartása	Nincsenek problémák	Társadalmi integráció elősegítése, életminőségük javítása, diszkrimináció, leszakadás megakadályozása	EU 2020 stratégia, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Jövőbeni intézkedések és rendeletek alkotásakor is figyelemmel lenni a magasabb szintű jogszabályokra	Polgármester	Folyamatos	Munkaügyi Központ statisztikái	Eseti jellegű	Fenntartható
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás	Család működését veszélyeztető okokból eredő veszélyeztetettség	Támogatás, tanácsadás, szakszerű segítségnyújtás	„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági	Egyszeri esetkezelés, gondozás, védelembelátás, ideiglenes és átmeneti	Fonyód – Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központ	Eseti jellegű	A kliensek adataiban lévő értékelések	Szakemberek, és megfelelő tárgyi körülmények	Fenntartható

				Stratégia	elhelyezés					
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nagyobb tájékoztatottság elérése FIP szervezésével	Munkaerő piaca történő visszavezetés nehézségei	Szolgáltatás bővítés: Információs pont létrehozásával, szélesebb körű tájékoztatás, melyben közreműködik a Mentor Szolgáltató Kft.	EU 2020 Stratégia, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia Irányok és Célok 2010-2021	Információs pont létrehozása	FOKI igazgató	folyamatos	Munkaügyi Központ statisztikái	Számítógép, asztal, szék, információs anyagok	Fenntartható
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek nagyobb mértékű bevonása a városi programokba	Elszigetelődés	Az idősek aktív bevonása a város kulturális életébe, tájékoztatások az eseményekről	Időügyi Nemzeti Stratégia	Információ átadás, rendezvények lebonyolításában való bevonásuk, többgenerációs foglalkozások	Alpolgármester	Folyamatos	Jó közhangulat	Eseti jellegű	Fenntartható
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Fogyatékkal élők életminőségének javítása	Önellátás, visszailleszkedés	Napi gondoskodás, érdekvédelem, igények kielégítése	Európai Fogyatékosügyi Stratégia 2010-2020	Gondozási tevékenységek	Fonyód – Balatonfenyves Alapszolgáltatási Központ	Napi rendszerességgel folyamatosan	Napi dokumentálás	Gondozónők	Fenntartható

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

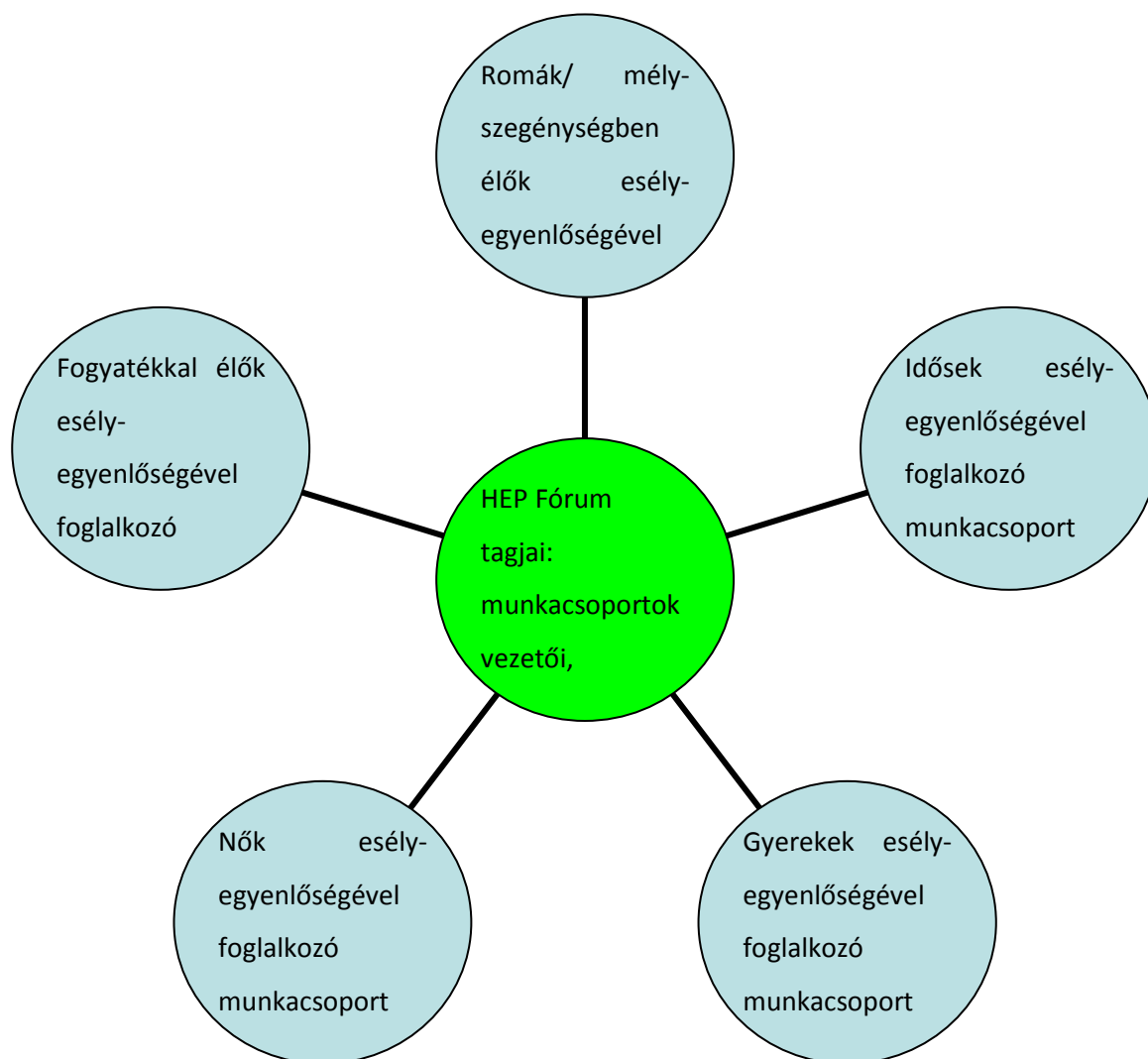
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-t, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Fonyód város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Fonyód város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

A..... Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék¹⁴

NÉV ¹⁵	HEP részei ¹⁶										Aláírás ¹⁷
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

¹⁴ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

¹⁵ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

¹⁶ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

¹⁷ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

